

PRAWO WEKSŁOWE

(Ustawa z 28 kwietnia 1936 r., Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 282)

i

PRAWO CZEKOWE

(Ustawa z 28 kwietnia 1936 r., Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 283)

Orzecznictwo Sądu Najwyższego

Przepisy o protestach

Przepisy pocztowe

Ustawy związkowe i dodatkowe

Objaśnienia

Dr. Rudolf Szust
ADWOKAT
Poznań, ul. 3 Maja 2.

Tel.: 17-18.

OPRACOWAŁ i WYDAŁ

Dr. STANISŁAW KOWALSKI

LWÓW 1936

SKŁAD GŁÓWNY: KSIĘGARNIA „EWER“

Lwów, Brajerowska 3.

BIBL. GŁÓWNA

146645

D-106/83

Zaledwie kilka dni dzieli pojawienie się niniejszej książki od chwili ogłoszenia Prawa Wekslowego i Prawa Czekowego w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze wydanie ma czynić zadość wymaganiom świata prawniczego i handlowego, jaknajrychlejszego opracowania tekstów nowych ustaw i dostosowania do nich orzecznictwa w sprawach wekslowych i czekowych, wydanego w czasie obowiązywania Prawa Wekslowego i Czekowego z r. 1924.

Obok tekstu Prawa Wekslowego i Prawa Czekowego oraz orzecznictwa Sądu Najwyższego i niektórych Sądów Apelacyjnych, zamieszczono przepisy związkowe i dodatkowe, m. in. o sporządzaniu protestów, o należnościach za protesty, wyciągi z kodeksu postępowania cywilnego, ustawy o opłatach stemplowych, rozporządzenia o wierzytelnościach w walutach zagranicznych, kodeksu zobowiązań, prawa bankowego, ordynacji pocztowej i w. in.

Dla celów praktycznych dołączono również obszerne skorowidze.

Lwów, w maju 1936.

Objaśnienia skrótów.

C. S. — Czasopismo Sędziowskie, Lwów	O. S. Okr. — Orzeczenie Sądu Okręgowego
Gl. Adw. — Głos Adwokatów, Kraków	O. S. P. — Orzecznictwo Sądów Polskich, Warszawa
Gl. P. — Głos Prawa, Lwów	p. — patrz
G. S. W. — Gazeta Sądowa Warszawska, Warszawa	P. N. — Przegląd Notarjalny, Lwów
k. p. c. — kodeks postępowania cywilnego	P. P. A. — Przegląd Prawa i Administracji, Lwów
M. P. H. W. — Miesięcznik Prawa Handlowego i Wekslowego, Warszawa	P. P. H. — Przegląd Prawa Handlowego, Warszawa
N. P. — Nowa Palestra, Lwów	P. S. — Przegląd Sądowy, Kraków
O. S. Apel. — Orzeczenie Sądu Apelacyjnego	R. P. E. S. — Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Socjologiczny, Poznań
O. S. N. — Orzeczenie Sądu Najwyższego	

OBJAŚNIENIE.

Tekst prawa wekslowego i prawa czekowego wydrukowano pismem tłustym większym (garmondem), orzecznictwo sądowe — petitem zwyczajnym, przepisy związkowe i dodatki — petitem tłustym, objaśnienia i uwagi — pismem pochylem (*kursywą*).

Prawo wekslowe

Dr. Rudolf Szust
ADWOKAT
Poznań, ul. 3 Maja 2.
Tel: 17-18.

UZASADNIENIE RZĄDOWE PROJEKTU PRAWA WEKSLOWEGO.

Prace nad międzynarodową unifikacją prawa wekslowego rozpoczęte zostały już przed wielką wojną, gdyż oddawna odczuwano potrzebę ujednostajnienia przepisów, dotyczących tak ważnego środka obrotu międzynarodowego, jakim jest weksel. W 1912 r. zawarta została w Hadze konwencja, ustalająca jednolite prawo wekslowe; konwencja ta jednak nie została ratyfikowana. Po wojnie podjęto dalsze prace w tej sprawie w Lidze Narodów, przyczem za podstawę przyjęto konwencję haską.

W dniu 7 czerwca 1930 r. podpisane zostały w Genewie przez delegatów dwudziestu kilku państw, a między nimi także przez przedstawiciela Polski, trzy konwencje, dotyczące prawa wekslowego. Pierwsza z nich zawiera jednolitą ustawę wekslową, którą państwa, ratyfikujące konwencję, obowiązane są wprowadzić do swych ustawodawstw wewnętrznych, przyczem dopuszczalne są tylko te odchylenia, na które zezwala załącznik II tej konwencji (t. zw. zastrzeżenia); druga z nich ma na celu ujednostajnienie norm kolizyjnych z zakresu prawa wekslowego; trzecia wreszcie normuje niektóre zagadnienia, związane z opłatami stemplowymi od weksli.

Ponieważ zamierzona jest ratyfikacja wszystkich trzech konwencji, przeto powstaje konieczność uzgodnienia prawa wewnętrznego z postanowieniami konwencji. W tym celu opracowany został przez

Komisję Kodyfikacyjną Rz. P. projekt nowego prawa wekslowego, który uległ następnie pewnym zmianom w Ministerstwie Sprawiedliwości celem dostosowania go do wydanych w międzyczasie aktów kodyfikacyjnych (kodeks zobowiązań, kodeks handlowy, prawo upadłościowe i t. p.).

Obowiązujące dotychczas prawo wekslowe z 1924 r. oparte było na postanowieniach konwencji haskiej z 1912 r.; ponieważ zaś konwencje genewskie są właściwie tylko rewizją konwencji haskiej, przeto dostosowanie prawa polskiego do nowych konwencji nie spowoduje bardziej zasadniczych zmian, zwłaszcza dzięki dość licznym zastrzeżeniom, które umożliwiają utrzymanie całego szeregu przepisów, które bądź utrwaliły się już w praktyce, bądź są konieczne ze względu na specjalne warunki gospodarstwa polskiego.

Z ważniejszych zmian, które wprowadza projekt do stanu prawnego, obowiązującego dotychczas, należy wymienić:

1) nieokreślenie w wekslu z oprocentowaną sumą wekslową stopy odsetek powoduje nieważność zastrzeżenia oprocentowania (art. 5);

2) nadanie osobie, która podpisała weksel w cudzym imieniu, ale bez pełnomocnictwa lub z przekroczeniem jego granic, prawa regresu, jeżeli weksel wykupiła (art. 8);

3) zrównanie indosu na okaziciela z indosem in blanco (art. 12);

4) zwolnienie indosanta, który zabronił dalszego indosowania, od odpowiedzialności wobec następnych indosatarjuszy (art. 15);

5) dłużnik wekslowy może zasłaniać się wobec posiadacza zarzutami, opartymi na stosunkach oso-

bistych z wystawcą lub posiadaczami poprzednimi już wówczas, gdy posiadacz działał świadomie na szkodę dłużnika (art. 17 i 19);

6) indos bez daty uważa się za dokonany przed upływem terminu do protestu (art. 20);

7) przedłużono do jednego roku terminy do przedstawienia: do przyjęcia weksłu, płatnego w pewien czas po okazaniu, i do zapłaty — weksłu, płatnego za okazaniem (art. 23 i 34);

8) wprowadzono domniemanie, że przekreślenie przez trasata przyjęcia uważa się za dokonane przed zwrotem weksłu oraz ograniczono odpowiedzialność trasata, który zawiadomił o przekreślonem następnie przyjęciu którąkolwiek z osób, podpisanych na wekslu (art. 29);

9) stwierdzono wyraźnie dopuszczalność częściowego poręczenia i uznano roszczenie poręczyciela do akceptanta (art. 30 i 32);

10) pominięto weksle targowe (art. 33 i 36);

11) wprowadzono odpowiedzialność dłużnika wekslowego za różnicę kursu waluty obcej, na którą weksel wystawiono, jeżeli dłużnik jest w zwłoce (art. 41); pozatem dzięki zastrzeżeniom utrzymano w mocy przepisy t. zw. dekretu walutowego (art. 108), a tem samem będzie nadal — przy wekslach, płatnych w Polsce, — nieważne zastrzeżenie zapłaty rzeczywistej w walucie zagranicznej;

12) protest z powodu niezapłacenia może być dokonany dopiero w jednym z dwóch dni powszednich, następujących po dniu płatności, weksle zaś za okazaniem mogą być protestowane aż do końca terminu do przedstawienia (art. 44);

13) obowiązek notyfikacji rozciągnięto także na poręczyciela (art. 45);

14) stwierdzono wyraźnie, że t. zw. zastrzeżenie „bez kosztów“ musi być napisane na wekslu i podpisane oraz że może je umieścić również poręczyciel (art. 46);

15) ustalono odsetki zwłoki na 6% — z wyjątkiem weksli, wystawionych i płatnych w Polsce (art. 48 i 49);

16) uzupełniono przepisy o t. zw. sile wyższej (art. 54);

17) wprowadzono kilka zmian do w Polsce niemal zupełnie nieaktualnych instytucyj przyjęcia i zapłaty przez wyłączenie (art. 55, 56, 60 i 63);

18) umożliwiono zakaz dalszego obiegu oryginału po sporządzeniu odpisu (art. 68);

19) opuszczono przepisy o podpisywaniu weksli przez niepiśmiennych oraz o przerywaniu i zawieszeniu biegu przedawnienia roszczeń wekslowych, ograniczając się do odesłania do kodeksu zobowiązań (art. 71); *)

20) bardziej szczegółowo i wyczerpująco ujęto normy kolizyjne (art. 77—84);

21) usunięto wątpliwości co do tego, kogo obciążają koszty inkasa weksłu, zapłaconego do rąk organu, sporządzającego protest (art. 91);

22) uproszczono postępowanie o umorzenie weksli zaginionych, nakazując ogłoszenie jedynie w Monitorze Polskim (art. 96).

Z powyższego zestawienia okazuje się, że zmiany te nie naruszają podstawowych zasad obowiązującego prawa wekslowego; to też wydanie nowego

*) Sejm wprowadził w tym kierunku zmianę do projektu rządowego, pozostawiając przepis o podpisywaniu weksli przez niepiśmiennych (art. 75).

prawa nie pociągnie za sobą konieczności zasadniczego zreformowania ustalonego już obrotu wekslowego. Umożliwi ono natomiast ratyfikację konwencyj genewskich, a tem samem stanowić będzie doniosły krok naprzód w międzynarodowej unifikacji prawa, której potrzeba — zwłaszcza w dziedzinie obrotu handlowego — jest powszechnie uznawana.

Ustawa

z dnia 28 kwietnia 1936 r.

(Dz. U. R. P. z 11 maja 1936 r. Nr. 37, poz. 282).

PRAWO WEKSLOWE

TYTUŁ I.

WEKSEL TRASOWANY.

Dział I.

Wystawienie i forma weksłu.

ART. 1. Weksel trasowany zawiera:

- 1) nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) polecenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) nazwisko osoby, która ma zapłacić (trasata);
- 4) oznaczenie terminu płatności;
- 5) oznaczenie miejsca płatności;
- 6) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 7) oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksłu;
- 8) podpis wystawcy weksłu.

W myśl art. 1 prawa wekslowego zobowiązanie wekslowe jest zobowiązaniem formalnym i samoistnym, oderwanym od swej przyczyny ekonomicznej (O. S. Okr. w Warszawie, Wydz. II Handl. z 13. 1. 1926, C. II 1478/26; P. P. H. z r. 1926, str. 32).

Brak nazwiska trasata (art. 1 p. 3) należy w postępowaniu nakazowym uwzględniać z urzędu w każdym stadium sporu (O. S. Ap. we Lwowie z 3. 6. 1927, Bc. I 464/27; P. P. A. z r. 1929, poz. 114).

Dłużnik wekslowy, podpisując weksel, musi mieć już wówczas pewność, jakie zobowiązania zaciąga także co do poddania się w razie sporu orzecznictwu sądowemu i też ustawa wekslowa daje mu całkowitą pewność pod tym względem, gdyż wedle art. 1 ust. 5 i art. 101 ust. 4 prawa weksl. oznaczenie miejsca płatności jest wymogiem ważności weksłu (O. S. N. z 18. 10. 1927, Rw. III 2094/27; P. P. A. z r. 1928, poz. 41).

Wekslowy nakaz zapłaty należy utrzymać w mocy, choćby zaskarżone roszczenie z weksłu kaucyjnego stało się płatne dopiero w toku procesu wekslowego (O. S. N. z 26. 10. 1927, Rw. III 1323/27; P. S. z r. 1930, poz. 91 A.).

Okoliczność, że podpis wystawcy na weksłu jest podrobiony, nie czyni weksłu nieważnym, bo ważność weksłu ocenia się ze stanowiska art. 1 i 2 prawa wekslowego, a skoro na weksłu istnieje podpis wystawcy, choć podrobiony, to nie można uważać go za nieistniejący (O. S. N. z 2. 12. 1927, C. V. 252/27; O. S. P. t. VII, poz. 79).

Podpis własnoręczny na weksłu jest istotną przesłanką zobowiązania wekslowego, zaczem z weksłu nie odpowiada osoba, którą na weksłu podpisała osoba inna, choćby z jej upoważnienia (O. S. N. z 13. 3. 1928, Rw. III 508/28; P. P. H. z r. 1929, poz. 386).

Oznaczenie na weksłach daty wystawienia o kilka dni późniejszej od daty zgonu wystawcy nie skutkuje samo przez się nieważności weksli (O. S. N. z 4. 5. 1928, C. I 476/27; O. S. P. z r. 1928 poz. 411).

Osoba, która nie podpisała weksłu własnoręcznie, lecz upoważniła do podpisu zastępcę, nie odpowiada wekslowo, jeżeli zastępca zamieścił na weksłu tylko podpis osoby zastąpio-

nej, bez uwidocznienia stosunku zastępstwa (O. S. N. z 19. 5. 1928, Rw. 2483/27; R. P. E. S. z r. 1928, str. 1033).

A) Jeżeli wekslowi brak jednego z wymienionych w art. 1 prawa wekslowego istotnych wymogów, sąd ma odmówić wydania nakazu zapłaty (O. S. N. z 25. 5. 1928; Rw. III 941/27; P. P. A. z r. 1928, poz. 396).

B) Dokument, w którym brak nazwiska osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana, nie jest weksłem i nie może być podstawą wydania nakazu zapłaty (O. S. N. z 25. 5. 1928, Rw. III 941/27; O. S. P. z r. 1928, poz. 378).

A) Weksel z natury swej jest papierem wartościowym obiegowym i dłużnik często przed prezentacją weksłu nie wie w czyjem posiadaniu tenże się znajduje.

B) Obojętną jest okoliczność, czy w chwili przyjęcia weksłu przez trasata znajdował się na nim podpis wystawcy. czy też zamieszczony został później (O. S. N. z 22. 8. 1928, Rw. III 1060/28; P. P. A. z r. 1929 poz. 22).

A) Wyraz „nazwisko“ w art. 1. p. 3. prawa wekslowego należy interpretować ściśle, nie potrzeba zatem w wekslu podawać imienia osoby, która ma zapłacić (trasata) (O. S. N. z 28. 11. 1928, Rw. III 2428/28; P. P. A. z r. 1929, poz. 21).

B) Błąd w oznaczeniu imienia trasata nie odbiera weksłowi warunków ważności (O. S. N. z 28. 11. 1928, Rw. III 2428/28; R. P. E. S. z r. 1929, str. 528).

A) W razie braku istotnych cech weksłu, należy pozew wekslowy jako nienadający się do postępowania odrzucić, przyczem dla oceny ważności weksłu wyłącznie miarodajną jest chwila wniesienia pozwu. Późniejsze uzupełnienie cech weksłu jest bez znaczenia (O. S. N. z 17. 10. 1928, Rw. III 1367/28; P. P. A. z r. 1929, poz. 113).

B) Polecenie zamiast przyrzeczenia zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej stanowi jedyne kryterjum dla odróżnienia weksłów trasowanych od własnych.

C) Nakaz zapłaty nie powinien być wydany, jeżeli na weksłu mającym brzmienie weksłu trasowanego, brak podpisu wystawcy oraz nazwiska osoby, która ma płacić sumę wekslową (O. S. N. z 17. 10. 1928, Rw. III 1367/28; O. S. P. z r. 1930, poz. 119).

Brak t. zw. klauzuli wekslowej na weksłu, nie pozbawia przyjęcia tego weksłu dokonanego w Polsce mocy wekslowej,

jeżeli taka klauzula wedle prawa obcego nie jest wymagana (O. S. N. z 22. 1. 1929, Rw. III 2766/28; O. S. P. z r. 1929, poz. 243).

Charakter weksłu, jako zobowiązania formalnego pociąga za sobą ten skutek, że nie indywidualna w konkretnym wypadku, a w wekslu niewyrażona wola strony (wierzyciela lub dłużnika) o istnieniu i treści zobowiązania decyduje, ale tekst weksłu; ta zasada jest nieodzownym warunkiem nadania weksłowi zdolności obiegowej, zależnej od zaufania do tego papieru (O. S. Ap. w Warszawie z 29. 5. 1929, Ac. 2 34/29; P. P. H. z r. 1929, poz. 413).

Wymogu podpisu wystawcy na weksłu nie może zastąpić umieszczenie nazwiska wystawcy z jego upoważnienia przez osobę trzecią (O. S. N. z 22. 5. 1930, Rw. III 2663/29; O. S. P. z r. 1930, poz. 323).

Podpis na weksłu nie musi być zupełny; wystarczy to, co jest potrzebne do zindywidualizowania wystawcy (O. S. Ap. w Poznaniu z 30. 12. 1930, II. U. 311/30; P. P. H. z r. 1932, poz. 873).

Gmina odpowiada za weksel podpisany w jej imieniu przez komisarza rządowego, chociażby bez udziału członka rady przybocznej (O. S. N. z 8. 1. 1931, Rw. III 2056/30; R. P. E. S. z r. 1931, str. 792).

Weksel kaucyjny lub weksel podpisany in blanco jest ważny, chociaż dłużnik wekslowy nie ma przy podpisywaniu jeszcze dokładnej wiadomości o cyfrze, do jakiej będzie z weksłu odpowiadał, jeżeli przy podpisywaniu weksłu oznaczono zgodnie podstawy faktyczne, na jakich ta cyfra ma być obliczona (O. S. N. z 15. 1. 1931, Rw. III 1914/30; G. S. z r. 1932, str. 344).

Podpisany na weksłu, który wobec banku mającego wziąć weksel w eskont uznał autentyczność swego podpisu, nie może już w sporze podnosić zarzutu nieautentyczności podpisu (O. S. N. z 21. 1. 1931, Rw. III 2121/30; P. P. A. z r. 1931 poz. 126).

Gmina może zaciągnąć zobowiązanie wekslowe w celach pożyczki lub poręczenia jedynie za zgodą swej władzy nadzorczej (O. S. N. z 17. 3. 1931, Rw. III 1811, 1812 i 1813/30; R. P. E. S. z r. 1931, str. 792).

Autentyczność podpisu dłużników wekslowych winien udowodnić powód (O. S. N. z 15. 5. 1931, C. III 101/31; R. P. E. S. z r. 1931, str. 1041).

Zamieszczenie w dokumencie, który wedle intencji stron

ma być wekslem, słów „nie na zlecenie“ odbiera dokumentowi charakter wekslu (O. S. N. z 14. 10. 1931, Rw. III 1592/31; O. S. P. z r. 1931, poz. 543).

Wystawienie wekslu samo przez się nie stanowi odnowienia zobowiązania i nie niweczy istniejącego między stronami pierwotnego stosunku umownego, dla stwierdzenia bowiem odnowienia niezbędne jest ustalenie wyraźnej woli stron w tym kierunku (O. S. N. z 13. 5. 1932, C. I 463/32; O. S. P. z r. 1932, poz. 449).

Brak oznaczenia na wekslu osoby remitenta czyni nie-
możliwym powstanie z tego dokumentu zobowiązania wekslo-
wego (O. S. N. z 20. 7. 1932, C. I 2171/31; O. S. P. z r. 1933, poz. 73).

Oznaczenie osoby trasata wyrażeniem „majątek stowarzy-
szenia...“ nie czyni wekslu nieważnym (O. S. N. z 10. 11. 1932, C. III 124/32; P. P. H. z r. 1933, poz. 112).

Pozasądowe uznanie wekslu, nieodpowiadającego przepi-
som prawa wekslowego, nie może nadać takiemu wekslowi
prawnej skuteczności (O. S. N. z 23. 2. 1933, Rw. III 2338/32;
P. P. A. z r. 1933, poz. 196).

Przez podpis wystawcy wekslu według art. 1 i 101 prawa
wekslowego rozumieć należy własnoręczne umieszczenie na-
zwiska przez wystawcę (O. S. N. z 12. 5. 1933, C. II Rw. 603/33; R. P. E. S. z r. 1934, str. 780).

Dłużnik podpisany na wekslu, który wobec wierzyciela
wekslowego poświadczył autentyczność swego podpisu, odpow-
iada wekslowo chociażby podpis jego nie był autentyczny
(O. S. N. z 23. 1. 1934, Rw. III 3016/33; P. P. H. z r. 1934, poz. 1237).

Oświadczenie złożone w toku zawierania umowy wekslo-
wej wobec uprawnionego z wekslu wierzyciela, że podpis na
wekslu jest autentycznym podpisem oświadczającego, nadaje
temu podpisowi mimo późniejszego zaprzeczenia w sporze,
skutki prawne podpisu autentycznego w stosunku do osoby
uprawnionej wekslowo, wobec której oświadczenie to złożono
(O. S. N. z 10. 4. 1934, C. II 47/33; Gł. Adw. z r. 1935 str. 186).

O wykładni treści wekslu decyduje logiczne pojmowanie
całości tekstu wekslu, a nie literalne znaczenie poszczególnych
słów tekstu i zachowanie reguł gramatyki. Nie można uważać
wekslu za nieważny z powodu błędów ortograficznych lub gra-
matycznych, lub z powodu użycia niewłaściwego wyrazu lub
niewłaściwej formy gramatycznej, jeżeli całość tekstu wekslu

nie pozostawia wątpliwości, że jest on zgodnym z przepisami
prawa wekslowego i zwyczajami w obrocie wekslowym, zobo-
wiązaniem wekslowem (O. S. N. z 28. 6. 1935, C. III 231/34;
P. P. H. z r. 1936, poz. 1465/1).

*Brak jakiegokolwiek z cech wekslu trasowanego, wymienio-
nych w art. 1 powoduje — poza przypadkami wymienionymi
w art. 2 — nieważność zobowiązania wekslowego, a dokument
taki nie jest wekslem i nie mogą być doń stosowane prze-
pisy prawa wekslowego.*

*Istotna różnica między wekslem trasowanym a wekslem
własnym polega na tem, że w wekslu trasowanym wystawca
poleca drugiemu zapłacenie oznaczonej sumy pieniężnej,
w wekslu własnym zaś przyrzeka sam zapłacić oznaczoną
sumę pieniężną.*

*W myśl art. 3 trasatem może być również sam wystawca.
Weksel może być także wystawiony na własne zlecenie wystawcy.
O ocenie formy wekslu zagranicznego p. art. 78.*

*O opłacie stempłowej od weksli, blankietach urzędowych
i t. d. p. przepisy ustawy o opłatach stempłowych, zamieszczo-
ne w dodatku.*

ART. 2. Nie będzie uważany za weksel traso-
wany dokument, któremu brak jednej z cech, wska-
zanych w artykule poprzedzającym, wyjąwszy przy-
padki, określone w ustępach następujących.

Weksel bez oznaczenia terminu płatności uwa-
ża się za płatny za okazaniem.

W braku osobnego oznaczenia, miejsce, wymie-
nione obok nazwiska trasata, uważa się za miejsce
płatności, a także za miejsce zamieszkania trasata.

Weksel, w którym nie oznaczono miejsca wy-
stawienia, uważa się za wystawiony w miejscu, po-
danem obok nazwiska wystawcy.

ART. 3. Weksel może być wystawiony na wła-
sne zlecenie wystawcy.

Trasatem może być sam wystawca.

*Weksel może być wystawiony na rachunek oso-
by fizycznej.*

Przy wekslach na własne zlecenie nieautentyczność podpisu wystawcy nie powoduje nieważności zobowiązania wekslowego, wynikającego z autentyczności podpisu wystawcy w charakterze pierwszego indosanta (O. S. N. z 22. 4. 1931, Rw. III 468/31; M. P. H. W. z r. 1935, str. 135).

Okoliczność, że wystawca weksłu własnego podpisał go także mylnie jako żyrant, nie pozbawia remitenta weksłu prawa dochodzenia z weksłu sumy wekslowej przeciwko jego wystawcy (O. S. N. z 22. 2. 1933, Rw. III 249/33; P. P. H. z r. 1933, poz. 1125).

ART. 4. Weksel może być płatny w miejscu zamieszkania osoby trzeciej, bądź w miejscowości, w której trasat ma miejsce zamieszkania, bądź w innej miejscowości.

Wręczenie weksłu in blanco z upoważnieniem do jego wypełnienia nie mieści w sobie bez wszystkiego upoważnienia do zaopatrzenia go w domicyl, gdyż umiejscowienie nadaje weksłowi treść szczególną, odbiegającą od typowej. Zgoda na umiejscowienie nie wymaga wyraźnego oświadczenia, lecz może wynikać także z zachodzących okoliczności (O. S. N. z 20. 3. 1931, C. III 408/30; R. P. E. S. z r. 1932, str. 1041).

Klauzula umiejscowienia podlega wykładni według najogólniejszych poglądów życia społecznego. Wzmianka na wekslu „Płatny Powiatowa Kasa Oszczędności w O” lub „Mieszkanie prawne co do tego weksłu obieram Powiatową Kasę Oszczędności w O” oznacza, że Powiatowa Kasa Oszczędności w O jest domicylatem, u którego weksel jest płatny (O. S. N. z 25. 3. 1931, C. III 267/30; R. P. E. S. z r. 1931, str. 1041).

Jeżeli przy wręczeniu wierzycielowi weksłu, podpisanego in blanco, strony umówiły się o umiejscowienie weksłu (art. 4 pr. w.) wierzyciel może wpisać lokal swego przedsiębiorstwa jako miejsce płatności weksłu (O. S. N. z 9. 9. 1931, Rw. III 1617/31; O. S. P. z r. 1931, poz. 457).

Zaznaczenie na wekslu „płatny w zastępstwie Banku Polskiego w...” oznacza, że weksel jest płatny przez przedstawicielstwo, agencję Banku Polskiego w danej miejscowości. W dzielnicy zachodniej bowiem ludność używa słowa „zastępstwo” w znaczeniu przedstawicielstwa, agentury, działania w charakterze pełnomocnika i t. p. Weksel jest zatem umiej-

scowiony (O. S. N. z 8. 7. 1932, C. III 518/31; R. P. E. S. z r. 1933, str. 184).

Indosant nie odpowiada z weksłu, z którego założono protest u domicylata, dopisanego w tekście weksłu dopiero po oddaniu weksłu do protestu (O. S. N. z 20. 3. 1933, Rw. III 358/33; R. P. E. S. z r. 1934, str. 200).

Domicylowanie weksłu następuje może jedynie za zgodą wystawcy lub na podstawie ustawowego upoważnienia. Oświadczenie woli wystawcy, oznaczające zgodę lub upoważnienie do zaopatrzenia weksłu w domicyl, może być nie tylko słowne lub pisemne, lecz może również wynikać z czynów i postępowania wystawcy, z jego biernego zachowania, wogóle z konkretnych okoliczności danego przypadku i zwyczajów obrotu wekslowego. W ramach ustawowego uprawnienia z art. 27 może akceptant upoważnić nabywcę weksłu do jego domicylowania (O. S. N. z 7. 4. 1933, C. III 376/33; R. P. E. S. z r. 1934, str. 210).

Brak domicylu na weksłu nie stanowi luki, któraby przez posiadacza weksłu mogła być wypełniona, a umieszczenie domicylu przedstawia zmianę, która może być dokonana jedynie za zgodą uprawnionych do tego osób, czyli wystawcy lub trasata. Jednak zgoda ta nie musi wynikać z wyraźnej umowy, lecz może być wyrażona również w sposób domniemany (O. S. N. z 9. 2. 1934, C. III 116/33; R. P. E. S. z r. 1934, str. 788).

A) Prawo domicylowania służy tylko wystawcy i akceptantowi, inne natomiast osoby umieścić mogą domicyl jedynie za zgodą wystawcy lub akceptanta. Zgoda ta może nastąpić przez czynności domyślne. Wystarczy zatem zdyskontowanie weksłu w instytucji, która według zwyczaju przyjętego w obrocie handlowym weksle domicyluje. Dyskontujący bowiem podaje się milcząco warunkom tej instytucji. Zgoda milcząca za chodzi tem bardziej, jeśli już inne weksle akceptanta były w odnośnej instytucji domicylowane.

B) Jeżeli jako miejsce zapłaty odmienne od miejsca zamieszkania trasata podaje się firmę handlową, to według zwyczajów przyjętych w obrocie handlowym ma się na względzie prawdziwy domicyl i aż do przeprowadzenia dowodu przeciwnego przyjąć należy, że chodzi o domicyl ujęty w nieściśle określenie (O. S. N. z 22. 6. 1934, C. III 300/33; R. P. E. S. z r. 1935, str. 200).

Wymienienie w tekście weksłu obok brzmienia nazwy banku jego siedziby ma charakter umiejscowienia. Okoliczność, że weksel zdyskontowano w banku, że w tekście weksłu umie-

szczone było słowo „płatny“ i że akceptant zamieszkiwał na wsi, świadczyć może o zgodzie wystawcy na umiejscowienie weksłu (O. S. N. z 9. 11. 1934, C. III 375/33; Zb. Urz. Nr. 5/35, poz. 202).

Zgoda na zamieszczenie domicylu w wekslu nie musi być wyraźna, może być objawiona także w sposób domniemany, nie budzący żadnych wątpliwości (O. S. N. z 12. 12. 1934, C. II 1930/34; R. P. E. S. z r. 1936, str. 152).

Posiadacz weksłu in blanco nie jest uprawniony do samowolnego zamieszczenia na nim domicylu (O. S. N. z 17. 4. 1935, C. II 3064/34; M. P. H. W. z r. 1935, str. 283).

Należność z weksłu umiejscowionego może być w myśl art. 46 § 2 k. p. c. przeciwko wszystkim z niego zobowiązanym poszukiwana przed sądem miejsca płatności (O. S. N. z 14. 6. 1935, C. I 2724/34; P. P. H. z r. 1935, poz. 1459).

ART. 5. W wekslu, płatnym za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu, może wystawca zastrzec oprocentowanie sumy wekslowej. W każdym innym wekslu zastrzeżenie takie uważa się za nienapisane.

Stopa odsetek powinna być określona w wekslu, w braku jej określenia zastrzeżenie oprocentowania uważa się za nienapisane.

Odsetki biegą od daty wystawienia weksłu, jeżeli nie wskazano innej daty.

ART. 6. Weksel, w którym sumę wekslową napisano literami i liczbami, w razie różnicy ważny jest na sumę, napisaną literami.

W razie różnicy sum, napisanych kilkakrotnie literami lub kilkakrotnie liczbami, weksel jest ważny na sumę mniejszą.

Na wekslu niewypełnionym, zaopatrzonym jedynie podpisem dłużnika i wypisaną u góry tylko cyframi kwotą, można ważnie (i bez ewentualnego dodatkowego ostemplowania) wy pisać słowami wyższą sumę wekslową (O. S. N. z 8. 11. 1932, R. W. III 2018/32; R. P. E. S. z r. 1933, str. 746).

ART. 7. Jeżeli na wekslu znajdują się podpisy osób, niezdolnych do zaciągania zobowiązań wekslowych, podpisy fałszywe, podpisy osób nieistniejących albo podpisy, które z jakiegokolwiek innej przyczyny nie zobowiązują osób, które weksel podpisały lub których nazwiskiem weksel został podpisany, nie uchybia to ważności innych podpisów.

Indosant weksłu trasowanego, opiewającego na własne zlecenie wystawcy, podany w wekslu także jako wystawca, odpowiada za indosu wekslowo, chociażby jego podpis jako wystawcy weksłu okazał się nieautentyczny (O. S. N. z 22. 4. 1931, R. W. III 468/31; P. P. A. z r. 1932, poz. 334).

Do uznania podpisu za własnoręczny, konieczna jest u podpisującego conajmniej znajomość liter, składających się na jego imię i nazwisko, a to o tyle, żeby je zdołał z pamięci nakreślić (O. S. N. z 16. 12. 1932, R. W. III 2382/32; Gł. Pr. z r. 1933, str. 304).

ART. 8. Kto podpisał weksel jako przedstawiciel innej osoby, nie będąc umocowanym do działania w jej imieniu, odpowiada sam wekslowo, a jeżeli zapłacił, ma takie same prawa, jakieby miała osoba, której jest rzekomo przedstawicielem. Zasady te stosuje się również do przedstawiciela, który przekroczył granice swego umocowania.

Strona może odpowiadać wekslowo, choćby ją kto inny podpisał na wekslu, byle z jej upoważnienia (O. S. N. z 13. 7. 1925, R. W. III 350/26; Gł. Adw. IX—X, 1928).

Członkowie zarządu spółki z ogr. odp. odpowiadają osobście za weksel, wystawiony przez nich w imieniu spółki, jeśli pieczęćka firmowa, pod którą umieścili swe podpisy na wekslu, nie zawierała wyrazów: „Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“ bez skrótów; takie opuszczenie dawało bowiem prawo posiadaczowi weksłu i żyrantom do mniemania, iż weksel został wystawiony w imieniu spółki firmowej; obo wiązkiem zaś podpisujących było dopilnowanie wskazania

w podpisie charakteru spółki (O. S. Ap. w Warszawie z 30. 4. 1926, Ac. 2522/25; P. P. H. z r. 1926, str. 275).

Członek zarządu spółki z ogr. odp., mający jedynie upoważnienie do kolektywnego podpisywania spółki wraz z innymi zawiadowcami, odpowiada osobiście wekslowo, jeżeli sam podpisał weksel imieniem spółki (O. S. N. z 26. 10. 1926, Rw. III 275/26; O. S. P. z r. 1928, poz. 15).

Jeżeli podpis na wekslu umieściła inna osoba za wiedzą i zezwoleniem osoby, którą wskazuje podpis, to podpis ten jest ważny i podpisany odpowiada wekslowo (O. S. N. z 12. 10. 1927, Rw. III 2519/27; Gł. Adw. IX—X, 1928).

Jeżeli jest dwóch członków zarządu w spółce z ogr. odp., to jeżeli podpisze weksel tylko jeden, choć pod odciskiem firmy spółki, odpowiada wekslowo on sam, a nie spółka (art. 8. prawa weksl.). Jeżeli chciał, by odpowiadała spółka, winien był przed wręczeniem wekslu postarać się dla ważności tego zobowiązania o podpis drugiego zawiadowcy, skoro sam nie był do tego uprawniony (O. S. N. z 15. 2. 1928, Rw. III 2214/27; P. S. z r. 1928, poz. 440).

Jeżeli pełnomocnik umieści na wekslu nazwisko mocodawcy, a nie umieści swego podpisu z dodatkiem, wskazującym na stosunek pełnomocnictwa, mocodawca nie staje się z wekslu zobowiązany (O. S. N. z 13. 3. 1928, Rw. III 508/28; G. S. W. z r. 1930, str. 27).

Osoba, która nie podpisała wekslu własnoręcznie, lecz upoważniła do podpisu zastępcę, nie odpowiada wekslowo, jeżeli zastępca umieścił na wekslu tylko podpis osoby zastąpiącej, bez uwidocznienia stosunku zastępstwa (O. S. N. z 19. 5. 1928, Rw. III 2483/27; R. P. E. S. z r. 1928, str. 1033).

Kto podpisuje weksel jako pełnomocnik, musi obok nazwiska mocodawcy zamieścić także swój własny podpis z dodatkiem, wskazującym na pełnomocnictwo. Zamieszczenie na wekslu tylko nazwiska mocodawcy nie wystarczy (O. S. N. z 28. 6. 1928, Rw. III 2483/27; P. P. A. z r. 1928, poz. 384).

Wobec brzmienia art. 8 prawa wekslowego niema mowy o zupełnym braku podpisu wystawcy, jeżeli firmę podpisała osoba do tego nie powołana (O. S. N. z 5. 3. 1929, Rw. III 4/29; Gł. Pr. z r. 1929, str. 333).

Jeżeli do podpisywania firmy uprawnieni są kolektywnie trzej prokurenci, a weksel podpisało imieniem firmy tylko dwóch, podpisani prokurenci odpowiadają osobiście za zobowiązanie wekslowe (O. S. N. z 20. 10. 1931, Rw. III 1817/31; P. P. A. z r. 1932, poz. 25).

Członek zarządu spółdzielni, mający upoważnienie jedynie do kolektywnego podpisywania spółdzielni wraz z innymi członkami zarządu, odpowiada osobiście wekslowo, jeżeli sam podpisał weksel imieniem spółdzielni (O. S. N. z 23. 2. 1932, Rw. III 2633/31; P. P. H. z r. 1932, poz. 1004).

Fakt, że podpisany działał w zastępstwie osoby podpisanej na wekslu, wynikać musi z dokumentu samego. Wystarczy jednak każdego rodzaju wzmianka, która przy rozumnym pojmowaniu przemawia za wolą złożenia podpisu dla zobowiązania nie podpisującego, lecz innej osoby wymienionej na wekslu (O. S. N. z 10. 11. 1932, C. III 124/32; R. P. E. S. z r. 1933, str. 468).

Firma jest wekslowo zobowiązana, jeżeli osoba upoważniona przez właściciela firmy do podpisania wekslu podpisała weksel pod brzmieniem firmy z dodatkiem „per me“ (O. S. N. z 28. 12. 1932, Rw. III 1995/32; P. P. A. z r. 1933, poz. 116).

Odpowiedzialność osobista z mocy art. 8 prawa wekslowego podpisującego weksel bez należytego upoważnienia ma charakter pomocniczy i może zachodzić tylko wtedy, gdy zastąpiony uchylił się od wykonania zobowiązania (O. S. N. z 1. 6. 1933, C. I 1014/32; R. P. E. S. z r. 1934, str. 192).

Nie odpowiada wekslowo ten, kto nie podpisał sam wekslu, lecz zlecił drugiemu podpisanie go, a podpisujący umieścił podpis zlecającego bez zaznaczenia stosunku pełnomocnictwa i bez położenia własnego podpisu (O. S. N. z 6. 12. 1934, C. II 1938/34; R. P. E. S. z r. 1936, str. 152).

Z podpisania na wekslu dłużnika wekslowego przez osobę inną, choćby z upoważnienia dłużnika, nie powstaje zobowiązanie wekslowe (O. S. N. z 1. 2. 1935, C. II 2397/34; R. P. E. S. z r. 1935, str. 915).

Podpisanie wekslu pod pieczętką firmy o brzmieniu odmiennem od brzmienia firmy zarejestrowanej, powoduje osobistą odpowiedzialność osoby podpisanej pod pieczętką firmy prawnie nieistniejącej (O. S. N. z 11. 7. 1935, C. I 257 i 258/35; M. P. H. W. z r. 1935, str. 247).

Jeżeli z podpisu na wekslu jest widoczne, iż zamieszczony został nie w imieniu własnym, lecz w zastępstwie innej osoby, podpisujący weksel nie odpowiada osobiście wekslowo (O. S. N. z 12. 11. 1935, C. II 1404/35; P. P. H. z r. 1936, Nr. 2).

ART. 9. Wystawca odpowiada za przyjęcie i za zapłatę weksłu.

Od odpowiedzialności za przyjęcie wystawca może się zwolnić; zastrzeżenie, którem wystawca zwalnia się od odpowiedzialności za zapłatę, uważa się za nienapisane.

Kto w charakterze wystawcy podpisał weksel przeznaczony na zabezpieczenie zobowiązań osoby innej, odpowiada wierzycielowi wekslowemu ściśle według osnowy weksłu (O. S. N. z 1. 2. 1935, C. II 2373/34; P. P. H. z r. 1935, poz. 1421).

Odpowiedzialność wystawcy za zapłatę weksłu ustaje w przypadkach, wymienionych w art. 53.

ART. 10. Jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartem porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

KODEKS KARNY (Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 571).

ART. 194. Kto wypełnia blankiet, zaopatrzony cudzym podpisem, niezgodnie z wolą podpisanego i na jego szkodę, albo kto takiego dokumentu używa, podlega karze więzienia do lat 3.

Nabywca weksli drogą umowy cywilnej nie jest uprawniony do podpisania weksli jako wystawca i do żądania nakazu zapłaty przeciw przyjmcy tych weksli (O. S. N. z 4. 8. 1925, Rw. III 603/25; P. P. A. z r. 1925, poz. 289).

Jeżeli z dwóch wystawców weksłu własnego jeden umieścił na wekslu niewypełnionym swój podpis, a wypełnił weksel drugi wystawca, to wobec nabywcy weksłu w dobrej wierze nie może pierwszy wystawca wystąpić z zarzutem, że drugi wystawca wypełnił weksel wbrew umowie (O. S. N. z 17. 11. 1926, Rw. III 1924/26; P. P. A. z r. 1927, poz. 19).

Jeśli wierzyciel oprócz zobowiązania dłużnika wekslowego zabezpiecza swe prawa jeszcze zapomocą otrzymanych od niego weksli i jeśli weksle te w zaufaniu wydane były in blanco, okoliczności w jakich zostały następnie wypełnione, nie mogą pozostać bez wpływu na określenie terminu płatności długu (O. S. N. z 20. 1. 1927, C. I 1552/25; P. P. H. z r. 1927, str. 370).

Bezprawne domicyljowanie weksłu może uzasadnić tylko zarzut miejscowej niewłaściwości sądu (O. S. N. z 25. 9. 1927, Rw. III 1677/26; P. P. A. z r. 1928, poz. 26).

Jeżeli przy wręczeniu weksłu kaucyjnego umówiono, że weksel ma być wypełniony na taką sumę, jaka wypadnie z rachunku bieżącego, nie można zarzucać przedwczesności pozwu wekslowego z powodu, że jeszcze nie było obrachunku końcowego (O. S. N. z 4. 10. 1927, Rw. III 2153/26; P. P. A. z r. 1928, poz. 36).

Jeżeli wręczono weksel in blanco na pokrycie ceny kupna za mąkę zagraniczną, ustalonej w dolarach, natenczas może posiadacz wypełnić ten weksel sumą, opiewającą na dolary (O. S. N. z 8. 11. 1927, Rw. III 1218/26; R. P. E. S. z r. 1927, str. 392).

Posiadacz weksłu nie może go wypełnić późniejszą datą płatności niż umówiono. Zarzut, że weksel oddany i podpisany w stanie niewypełnionym, później wypełniono niezgodnie z wolą podpisanych osób, jest dopuszczalny przeciw posiadaczowi w złej wierze (O. S. N. z 25. 11. 1927, C. V 243/27; O. S. P. z r. 1928, poz. 131).

Jeżeli na zabezpieczenie pożyczki, udzielonej przez dwie osoby, wręczono weksel in blanco, następnie zaś jeden z wierzycieli umieścił swój podpis w charakterze wystawcy, wypełnienie nie jest nieprawne, jeżeli nie umówiono się wyrazić, że obaj wierzyciele mają się w charakterze wystawców na weksłu podpisać (O. S. N. z 6. 12. 1927, Rw. III 559/27; P. S. z r. 1928, str. 427).

A) Wypełnienie weksłu niezgodnie z umową nie czyni weksłu nieważnym.

B) Nie tylko wystawca, lecz również żyrant, który podpisał weksel niewypełniony, odpowiada wekslowo.

C) Zobowiązany wekslowo nie może korzystać z zarzutu, iż weksel wypełniono niezgodnie z jego wolą, gdy posiadacz weksłu jest w dobrej wierze i gdy weksel przeszedł na

niego po wypełnieniu (O. S. N. z 30. 12. 1927, C. 280/27; R. P. E. S. z r. 1928, str. 460).

Nie uważa się za nieprawne wypełnienie weksłu, jeżeli z dwóch wierzycieli jeden podpisze weksel jako wystawca i z weksłu wytoczy powództwo — chyba że wyraźnie umówiono się, że obaj wierzyciele mają jako wystawcy weksel podpisać (O. S. N. z 17. 1. 1928, Rw. III 16/28; P. P. A. z r. 1928, poz. 151).

Dopóki weksel jest w posiadaniu pierwotnego wierzyciela, może dłużnik wekslowy zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych osobistych z nim stosunkach, a w szczególności zarzucić, że weksel został wydany przez niego in blanco, jako gwarancyjny, i wypełniony został niezgodnie z jego wolą i wbrew warunkom umowy (O. S. N. z 24. 2. 1928, C. I 2161/27).

Jeżeli wystawca podpisuje weksel wypełniony jedynie sumą wekslową u góry cyframi wypisaną, a zresztą niewypełniony — i tak puszcza go w obieg, to nie odpowiada za sumę, na którą później weksel wypełniono (O. S. N. z 20. 6. 1928, Rw. III 1263/28; P. P. A. z r. 1928, poz. 385).

Osoba, która nabyła weksel w drodze przelewu jest uprawniona do jego wypełnienia (O. S. N. z 12. 10. 1928, Rw. III 2519/26; P. S. z r. 1928, poz. 25).

Weksel kaucyjny dany na zabezpieczenie reszty ceny kupna gruntów pochodzących z parcelacji, nie może być mimo upływu terminu płatności zrealizowany, dopóki sama sprzedaż gruntów dla braku udzielenia zezwolenia Urzędu Ziemięckiego na parcelację pozostaje w zawieszeniu (O. S. N. z 4. 12. 1928, Rw. III 2009/28; Gł. Pr. z r. 1929, str. 335).

A) Dla oceny zakresu uprawnień wierzyciela wekslowego z oddanego mu blankietu wekslowego, w całości niewypełnionego, nie jest miarodajna okoliczność, jak sobie wystawca weksłu swe zobowiązanie przedstawia, lecz wola stron, wyrażona przy oddaniu weksłu co do jego wypełnienia (O. S. N. z 27. 12. 1928, Rw. III 2463/28; C. S. z r. 1929, poz. 13).

B) Blankiet wekslowy, oddany wierzycielowi z podpisem dłużnika, jednak bez oznaczenia sumy wekslowej, jako zabezpieczenie na zobowiązania mające w przyszłości powstać, może być przez wierzyciela dostemplowany celem wypełnienia go na sumę odpowiadającą zobowiązaniu rzeczywiście powstałemu (O. S. N. z 27. 12. 1928, Rw. III 2463/28; O. S. P. VIII, poz. 252).

Bank, który przez swe żyro udzielił gwarancji za pożyczkę wekslową, wziętą przez osobę prywatną w P. K. O., może weksel kaucyjny, wręczony jej przez tę osobę, wypełnić w myśl umowy i zaskarżyć już w chwili, gdy osoba ta popadła w zwłokę z wypełnieniem swego zobowiązania wobec P. K. O., chociażby bank sam nie uiścił jeszcze żadnej zapłaty z tytułu swej gwarancji (O. S. N. z 13. 3. 1929, Rw. III 295/29; P. P. H. z r. 1929, poz. 497).

Złej wiary nie można zarzucać nabywcy weksłu, jeżeli roszczenie wekslowe jest należne i rzetelne (O. S. N. z 3. 4. 1929, Rw. III 435/29; R. P. E. S. z r. 1930, str. 386).

W zarzutach, że weksel był kaucyjny i został wypełniony niezgodnie z umową, mieści się exceptio doli, gdyż przeniesienie weksłu kaucyjnego bez wypełnienia sumy weksł., umożliwiające wypełnienie go na sumę wyższą, niż rzeczywiste dłużną, niemniej przeniesienie weksłu kaucyjnego, wystawionego na sumę wyższą, niż sumę dłużną, byłoby działaniem podstępem, mogącem dłużnikowi wekslowemu przynieść szkodę (O. S. N. z 2. 5. 1929, Rw. III 275/29; O. S. P. VIII, poz. 511).

Prawo posiadacza weksłu in blanco do jego wypełnienia nie rozciąga się na prawo umieszczenia na nim domicylu, gdyż domicyl nie należy do zwyczajnych form weksłu (O. S. N. z 21. 6. 1929, C. III 123/29; R. P. E. S. z r. 1930, str. 114).

Obowiązek uiszczenia odsetek od dnia wystawienia weksłu do daty jego płatności może być wynikiem umowy, zawartej przez strony lub zwyczaju handlowego, w weksłu zaś może znaleźć wyraz tylko w przypadku, wskazanym w art. 5 prawa wekslowego (O. S. N. z 27. 11. 1929, I 459/29; P. P. H. z r. 1930, poz. 522).

Obowiązek udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartą umową, spoczywa na pozwanym (O. S. N. z 2. 5. 1930, C. II 97/30; R. P. E. S. z r. 1930, str. 201).

Instytucja finansowa, otrzymawszy od swego dłużnika weksel, wystawiony in blanco, może oznaczyć na weksłu, że jest on u niej płatny, jeżeli dłużnik wekslowy w czasie długotrwałych swych stosunków kredytowych z instytucją, godził się na to, aby długi jego były płatne w tej instytucji (O. S. N. z 25. 3. 1931, C. III 243/30; P. P. H. z r. 1931, str. 490, poz. 834).

Wydanie przez dłużnika wierzycielowi podpisanego blankietu wekslowego upoważnia wierzyciela do wypełnienia blankietu sumą odpowiednią do wartości blankietu. Zgłaszając spór

dłużnik obowiązany jest udowodnić, że dług nie sięga tej sumy. Natomiast, gdy blankiet wypełniony będzie przez wierzyciela sumą wyższą, obowiązek udowodnienia, iż stało się to zgodnie z wolą dłużnika, obciąża wierzyciela (O. S. N. z 25. 6. 1931, C. I 606/31; R. P. E. S. z r. 1932, str. 173).

Posiadacz wekslu, który drogą indosu nabył weksel niewypełniony i następnie weksel ten wypełnił w sposób wskazany przez indosanta, nie może się zasłaniać dobrą wiarą wobec zarzutu wystawcy, że weksel wystawiono niezgodnie z jego wolą (O. S. N. z 10. 7. 1931, C. III 227/31; R. P. E. S. z r. 1932, str. 184).

Nakaz zapłaty, wydany na podstawie wekslu, wypełnionego częściowo niezgodnie z umową, należy uchylić tylko o tyle, o ile wypełnienie nie odpowiadało umowie (O. S. N. z 12. 11. 1931, Rw. III 2354/31; P. P. A. z r. 1932, poz. 131).

Dłużnik wekslowy nie może podnosić zarzutu, jakoby weksel został niezgodnie z jego wolą co do terminu płatności wypełniony, jeżeli z biorącym weksel nie zawarł żadnej umowy co do terminu płatności wekslu (O. S. N. z 22. 12. 1931, Rw. III. 1940/31; O. S. P. XI, poz. 462).

Wręczający weksel zaopatrzonej swoim podpisem nadaje wprawdzie odbiorcy prawo późniejszego wypełnienia, ale sposób wypełnienia nie może być dowolny, lecz musi być zgodny z wolą oddawcy wyraźnie objawioną, a w braku wyraźnej umowy z wolą dorozumianą. Jeżeli zatem o miejscu płatności wcale umowy nie było, przyjąć należy, że klauzula płatności w innej miejscowości, niż tej, w której podpisany mieszka, sprzeciwia się domniemanej woli podpisanego; regułą obrotu wekslowego jest miejsce zamieszkania trwałe, na co jasno wskazuje ust. 3, art. 2 pr. w. (O. S. Ap. we Lwowie R. III. 410/29; P. P. A. z r. 1932, poz. 129).

W razie wypełnienia wekslu in blanco na inną osobę w charakterze wekslobiorcy zamiast na tę osobę, której dłużnik wręczył niewypełniony blankiet wekslowy, dłużnik może bronić się zarzutem, że weksel został wypełniony niezgodnie z umową (O. S. N. z 8. 3. 1932, Rw. III 11/32; R. P. E. S. z r. 1933, str. 746).

Dłużnik wydając wierzycielowi blankiet wekslowy ze swoim podpisem, temsamem upoważnia go do wypełnienia blankietu na swoje imię na sumę wartości blankietu (O. S. N. z 9. 3. — 19. 4. 1932, C. I 2367/31; O. S. P. XI, poz. 511).

Odpowiedzialność z podpisu, umieszczonego na blankiecie wekslowym, jest ograniczona. Podpisany bowiem może bronić się zarzutem, że weksel wypełniono inaczej, aniżeli się zgodził. Zarzut ten traci coprawda podpisany, gdy blankiet po wypełnieniu przeszedł w inne ręce i nabywca znajduje się w dobrej wierze. Jeżeli jednak w chwili przejścia, weksel był jeszcze niewypełniony i wypełnienia dokonał dopiero nabywca, utrata zarzutu niewłaściwego wypełnienia nie następuje mimo dobrej wiary nabywcy i tenże nie nabywa więcej praw, aniżeli pierwszy jego poprzednik (O. S. N. z 10. 6. 1932, C. III 1/32; O. S. P. z r. 1932, poz. 51).

Na wekslu niewypełnionym, zaopatrzonym jedynie podpisem dłużnika i wypisaną u góry tylko cyframi kwotą, można ważnie (i bez ewentualnego dodatkowego ostemplowania) wypisać słowami wyższą sumę wekslową (O. S. N. z 8. 11. 1932, Rw. III 2018/32; R. P. E. S. z r. 1933, str. 746).

Kto podpisał weksel in blanco odpowiada ze swego podpisu nie tylko za pierwszą pożyczkę, na ten weksel przez wekslobiorcę zaciągniętą, lecz i za drugą pożyczkę, którą wekslobiorca po spłaceniu pierwszej pożyczki na weksel ten zaciągnął (O. S. N. z 14. 12. 1932, Rw. III 2237/32; N. P. z r. 1933, str. 38).

Posiadacz wekslu, który go nie nabył w drodze indosu, nie może się powoływać na dobrą wiarę (O. S. N. z 15. 2. 1933, Rw. III 2610/32; P. P. A. z r. 1933, poz. 195).

Upoważnienie do eskontu wekslu wręczonego w stanie niewypełnionym zawiera w sobie upoważnienie do wypełnienia go i to z dowolną osobą remitenta (O. S. N. z 20. 10. 1933, C. II Rw. 1516/33; P. P. A. z r. 1934, poz. 18).

A) Fakt, że wierzyciel otrzymał od dłużnika na zabezpieczenie udzielonej mu pożyczki tak zwany weksel gwarancyjny in blanco z podpisami dłużnika i innych osób, nie uprawnia sam przez się do wniosku, iż wierzyciel był obowiązany wypełnić weksel tą samą datą płatności, która była terminem płatności pożyczki.

B) Osoby wekslowo zobowiązane mogą podnieść przeciwko wierzycielowi, który zapożwał ich z wekslu zarzut, że weksel został wypełniony wbrew ich woli tylko w tym przypadku, gdy stanowczo wyrazili swą wolę, że weksel ma być wypełniony określoną datą płatności (O. S. N. z 3. 11. 1933, C. III 21/33; O. S. P. z r. 1934, poz. 18).

Zarówno na stwierdzenie faktu wystawienia weksłu in blanco, jak i wypełnienia go niezgodnie z wolą wystawcy, dowód ze świadka jest dopuszczalny, gdyż ustawa dowodu tego nie wyłącza (O. S. N. z 12. 1. 1934, C. I 2217/33; P. P. H. z r. 1934, poz. 1248).

Przeciwko nabywcy weksłu in blanco, t. j. blankietu w chwili nabycia niewypełnionego, może pozwany bronić się zarzutami, jakie pozwanemu służyły przeciwko pozbywcy weksłu, stosownie do przepisów o przelewie (O. S. N. z 23. 1. 1934, C. II Rw. 2973/33; P. S. z r. 1934, poz. 543).

Wypełnienie weksłu, podpisanego in blanco, może być tylko wtedy uważane za niezgodne z wolą dłużnika, jeżeli sprzeciwia się wyraźnie oświadczonej wobec wierzyciela wekslowego woli dłużnika (O. S. N. z 10. 4. 1934, C. II 151/34; P. P. H. z r. 1934, poz. 1266).

Osobie, oznaczonej w weksłu jako remitent, dłużnik wekslowy może skutecznie przeciwstawić zarzut, że weksel wypełniony został niezgodnie z umową, zawartą przez dłużnika z rzeczywistym wekslobiorcą, chociażby remitent sam nabył weksel w dobrej wierze (O. S. N. z 25. 4. 1934, C. II 149/34; P. P. H. z r. 1934, poz. 1304).

A) Nieprawne wypełnienie weksłu ma miejsce także wówczas, gdy je uskutecznił wprawdzie uprawniony do wypełnienia, lecz w sposób sprzeczny z wyraźną lub dorozumianą wolą strony. Nabywca niewypełnionego weksłu nie może się skutecznie powoływać na art. 17 prawa wekslowego (O. S. N. z 8. 5. 1934, C. II 3089/33; Gł. Adw. z r. 1935, str. 186).

B) Nabywca weksłu in blanco winien poinformować się u wystawcy co do umówionego z wierzycielem terminu płatności weksłu, w przeciwnym bowiem razie byłoby wypełnienie weksłu przez nabywcę późniejszym terminem nieprawne, samo zaś nabycie tego weksłu, chociażby ubrane w formę indosu — nabyciem drogą pozawekslową (O. S. N. z 8. 5. 1934, C. II Rw. 3089/33; M. P. H. W. z r. 1935, str. 207).

Wręczenie wierzycielowi weksłu in blanco bez wyraźnej umowy co do jego wypełnienia, nie uprawnia wierzyciela do wpisania dowolnego miejsca płatności i do domicylowania weksłu, lecz jedynie do wypełnienia weksłu zgodnie z zasadami rzetelności w obrocie (O. S. N. z 22. 6. 1934, C. II 721/34; P. P. H. z r. 1935, poz. 1349).

Oplacenie weksłu in blanco pewną sumą opłaty stemplowej nie jest jeszcze dowodem, że wystawca weksłu ograni-

czył swą odpowiedzialność wekslową do sumy odpowiadającej uiszczonej opłacie stemplovej, albowiem przepisy art. 122 i 123 ustawy o opłatach stempłowych przewidują możliwośći dopłaty przed wypełnieniem weksłu in blanco sumą wekslową celem uzupełnienia opłaty stemplovej do wysokości, odpowiadającej sumie wekslowej, którą weksel został wypełniony (O. S. N. z 20. 11. 1934, C. III 399/33; O. S. P. z r. 1935, poz. 170).

Wystawca weksłu in blanco nie może bronić się niepełnoletnością w dacie jego wydania przeciwko trzeciemu posiadaczowi weksłu, który nabył weksel w dobrej wierze po wypienieniu go datą wystawienia, w której wystawca był pełnoletni (O. S. N. z 29. 11. 1934, C. I 1216/34; Zb. Urz. z r. 1935, poz. 217).

Z przepisu art. 10 nie wynika, aby osoba, która podpisała blankiet, podnieść mogła przeciwko wierzycielowi wekslowemu wszystkie zarzuty uzasadnione wobec osoby, której blankiet wręczyła. Przepis ten zabrania raczej — pod rygorem zwolnienia podpisanego od odpowiedzialności wekslowej — wypełnienia blankietu niezgodnie z wolą podpisanego, czyli że podpisanemu służy wyłącznie zarzut rozbieżności pomiędzy treścią wypełnionego weksłu a porozumieniem jego z osobą, której blankiet przez się podpisany wręczył; w razie zaś udowodnienia tej rozbieżności podpisany nie odpowiada wcale na podstawie weksłu (O. S. N. z 18. 1. 1935, C. III 44/34; R. P. E. S. z r. 1935, str. 709).

Przepis art. 17 prawa wekslowego zabezpiecza obrót wekslowy a nie obrót blankietów wekslowych. Nabywca niewypełnionego blankietu wekslowego — który sam weksel wypełnił — nie może zatem powoływać się na dobrą wiarę przy nabyciu blankietu wekslowego, ani też na gwarancję z art. 17 prawa wekslowego (O. S. N. z 5. 2. 1935, C. II 2416/34; N. P. z r. 1935, str. 404).

Tak zwany weksel in blanco zawiera już zobowiązanie wekslowe, gdyż uważa się, iż dokument wydany został w zamiarze takiego zobowiązania się przez podpisującego weksel (O. S. N. z 1. 3. 1935, C. 2022/34; M. P. H. W. z r. 1935, str. 205).

Przy rozłożeniu ciężaru dowodowego w kwestji podstawy wypełnienia weksłu in blanco, rzeczą dłużnika z takiego weksłu jest udowodnić, iż wypełnienie weksłu na sumę ponad

wartość blankietu nie było prawidłowe (O. S. N. z 29. 3. 1935, C. I 2630/34; M. P. H. W. z r. 1935, str. 248).

Kto umieścił swój podpis na blankiecie wekslowym ze świadomością, że dokument ten będzie lub może być wypełniony zobowiązaniem wekslowym, czyli podpisał blankiet w takich okolicznościach i w takiej formie, że według panujących w obrocie zapatrywań należało wnosić, że miał zamiar zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, i tak podpisany blankiet oddał osobie trzeciej, ten podpisem swym w związku z oddaniem blankietu stworzył już z chwilą oddania zobowiązanie swe do ponoszenia wekslowej odpowiedzialności po wypełnieniu blankietu treścią weksłu, czyniącemu zadość wymaganiom art. 1 prawa wekslowego. Za zobowiązanie z wypełnionego blankietu odpowiada zatem przejemca majątku osoby podpisanej na blankiecie, chociażby przejęcie nastąpiło dopiero po wypełnieniu blankietu (O. S. N. z 2. 5. 1935, C. III 138/34; R. P. E. S. z r. 1936, str. 151).

Posiadacz weksłu może osobę dowolną wpisać jako remitenta, jeżeli dłużnik wekslowy, wręczając wierzycielowi weksel niewypełniony, nie poczynił żadnych zastrzeżeń co do osoby wpisać się mającego remitenta (O. S. N. z 31. 5. 1935, C. II 285/35; P. P. H. z r. 1936, poz. 1508).

Kto nabywa weksel niewypełniony, ma jedynie prawa nabywcy przelewu; zarzut, że suma wekslowa została przez dłużnika wekslowego poprzedniemu posiadaczowi blankietu spleconą jest więc i przeciwko nabywcy blankietu skuteczny (O. S. N. z 4. 6. 1935, C. II 390/35; P. P. H. z r. 1936, poz. 1509).

Dział II.

Indos.

ART. 11. Każdy weksel można przenieść przez indos, chociażby nie był wystawiony wyraźnie na zlecenie.

Jeżeli wystawca umieścił w wekslu wyrazy „nie na zlecenie” lub inne zastrzeżenie równoznaczne,

można przenieść weksel tylko w formie i ze skutkami zwykłego przelewu.

Weksel można indosować również na trasata bez względu, czy przyjął on weksel czy nie, a także na wystawcę lub na każdą inną osobę, wekslowo zobowiązaną. Osoby te mogą weksel dalej indosować.

Nabywca weksli drogą umowy cywilnej nie jest uprawniony do podpisania weksli jako wystawca i do żądania nakazu zapłaty przeciw przyjemcy tych weksli (O. S. N. z 4. 8. 1925, Rw. III 603/25; P. P. A. z r. 1925, poz. 289).

Jeżeli posiadacz weksłu nabył takowy w drodze przelewu, natenczas w braku legitymacji formalnej musi wykazać wobec dłużnika fakt nabycia (O. S. N. z 27. 4. 1926, Rw. III 147/26; P. P. A. z r. 1926, poz. 234).

Jeżeli A mając pretensję do B nabył od B weksel bez jego podpisu, czy indosu, ale z podpisem C z datą wystawienia i datą płatności, a bez wymienienia sumy wekslowej, który to weksel otrzymał pośrednio B od C na pokrycie długu C do B, to oznacza to, że A nabył niewypełniony blankiet wekslowy w drodze prawa powszechnego, nie wekslowego (art. 11 prawa wekslowego), zaczęm skoro C był zawiadomiony o tem przeniesieniu weksłu i na to się zgodził — ma A prawo wypełnić weksel sumą wekslową, ale też C ma prawo zaślania się zarzutami, przysługującymi mu przeciw B, w szczególności zarzutem zapłaty (O. S. N. z 24. 4. 1928, Rw. III 94/28; P. S. z r. 1928, poz. 633).

Do przeniesienia weksłu na inną osobę nie wystarczy samo położenie na nim żyra, lecz potrzebne jest także oddanie weksłu wierzycielowi, gdyż nikt bez nabycia weksłu nie może się stać wierzycielem wekslowym (O. S. N. z 5. 12. 1928, Rw. III 2561/28; O. S. P. z r. 1930, poz. 73).

Prawa z weksłu mogą być przeniesione nie tylko przez indos, lecz także w inny sposób, n. p. przelew, spadek, przekaz i t. d. (O. S. Ap. w Poznaniu z 7. 6. 1929, 10 U. 130/28; P. P. H. z r. 1929, poz. 507).

Zamieszczenie w dokumencie, który według intencji stron ma być wekslem, słów „nie na zlecenie” odbiera dokumentowi

charakter weksłu (O. S. N. z 14. 10. 1931, Rw. III 1592/31; O. S. P. X, poz. 543).

Prawo wekslowe nie zna indosów pozornych. Nie pozbawia ono skutków prawnych z art. 11 indosów, które rzekomo tylko dla pozoru zdziałano (O. S. N. z 15. 3. 1932, Rw. III 352/32; R. P. E. S. z r. 1932, str. 1050).

Prawa z dokumentów, ustanawiających wierzytelność mogą być przenoszone wszelkimi sposobami, przewidzianymi w prawie powszechnem, a więc przez konfiskatę (O. S. N. z 20. 7. 1932, N. I 217/31; P. P. H. z r. 1933, poz. 1027).

Hipotekę kaucyjną (§ 14 austr. ustawy hipotecznej), ustanowioną na zabezpieczenie kredytu wekslowego, można przenieść równocześnie z przeniesieniem samej pretensji wekslowej drogą indosu na rzecz osoby trzeciej (nabywcy weksłu) (O. S. N. z 26. 6. 1934, C. II 977/34; Gł. Adw. z r. 1935, str. 150).

Osoba, która w imieniu dłużnika i z jego funduszków wykupiła weksel u wierzyciela wekslowego, nie może na podstawie tego weksłu dochodzić swych innych pretensyj przeciwko dłużnikowi weksłowemu (O. S. N. z 21. 9. 1934, C. II 773/34; O. S. P. z r. 1935, poz. 212).

Osoba, która oddając weksel do eskonta przyrzekła eskonterowi, że weksel zaopatrzy swem żyrem, następnie jednak tego nie uczyniła, nie odpowiada wekslowo za roszczenia eskontera lub jego prawonabywcy (O. S. N. z 29. 11. 1934, C. II 2069/34; P. P. H. z r. 1935, poz. 1422).

Weksel można przenosić w drodze indosu przez cały czas, w którym znajduje się w obiegu, a na nabywcę weksłu przechodzą wszelkie prawa z weksłu stosownie do przepisów prawa wekslowego. Jednakże indos po proteście z powodu niezapłacenia lub po upływie terminu, ustanowionego dla protestu, ma tylko skutki zwykłego przelewu, ocenianego wedle zasad prawa powszechnego.

ART. 12. Indos powinien być bezwarunkowy. Warunki, od których uzależniono indos, uważa się za nienapisane.

Indos częściowy jest nieważny.

Indos na okaziciela jest równoznaczny z indosem in blanco.

ART. 13. Indos powinien być napisany na wekslu lub na złaczonej z nim karcie dodatkowej (przedłużku) i podpisany przez indosanta.

Indos może nie wymieniać indosatarjusza lub może ograniczać się tylko do podpisu indosanta (indos in blanco). W tym przypadku indos jest ważny tylko, jeżeli został napisany na odwrotnej stronie weksłu lub na przedłużku.

Prawo wekslowe zezwala na umieszczenie poręczenia za wystawcę również i na stronie odwrotnej weksłu oraz na wypełnienie tekstu poręczenia przez inną osobę, a nie przez samego poręczyciela. W razie jednak udowodnienia przez osobę, nad której podpisem na odwrotnej stronie weksłu figuruje wpisany inną ręką tekst poręczenia, że podpis ów został przez nią wystawiony in blanco, na posiadacza weksłu ciąży dowód, iż rzeczony podpis miał w istocie znaczenie poręczenia, a nie indosu, lub przynajmniej, że znaczenie takie uzyskał następnie za zgodą podpisującego (O. S. N. z 21. 12. 1927, C. I 1719/26; O. S. P. z r. 1928, poz. 112).

Zamieszczenie na odwrotnej stronie weksłu niewłaściwego podpisu, nie mającego znaczenia indosu, nie uchybia ważności weksłu (O. S. N. z 22. 2. 1933, Rw. II 249/33; Gł. Pr. z r. 1933, str. 560).

W przypadku, gdy nad wypisaniem nazwiskiem znajduje się oznaczająca indos wzmianka przekreślona, uznać można istnienie indosu blankowego o tyle tylko, o ile zostanie udowodnione, iż wykreślenie dokonane zostało przez samego indosanta lub za jego zgodą (O. S. N. z 2. 11. 1934, C. I 1296/34; R. P. E. S. z r. 1935, str. 709).

ART. 14. Indos przenosi wszystkie prawa z weksłu.

Jeżeli indos jest in blanco, posiadacz weksłu może:

1) wypełnić indos nazwiskiem własnem lub innej osoby;

2) indosować weksel dalej in blanco lub na inną osobę;

3) przenieść weksel na inną osobę bez wypełnienia indosu in blanco i bez indosowania.

Wierzyciel, będący w posiadaniu weksłu gwarancyjnego in blanco, może przenieść swoje prawa na inną osobę przez proste wręczenie, nie wypełniając i nie żyrując takowego, nabywca zaś może wypełnić go zgodnie z warunkami pierwotnej umowy (O. S. N. z 24. 2. 1928, C. I 273/27; G. S. W. z r. 1928, str. 361).

Wedle art. 14 prawa wekslowego, prawa z weksłu są przenoszalne, a ta właśnie możliwość przenoszenia praw z weksłu przez indos dowodzi, że weksel nie jest tylko świstkiem papieru, ale w rzeczywistości sam w sobie wartością pieniężną, którą reprezentuje, że jest podobnie jak pieniądz wartością majątkową (O. S. Ap. w Poznaniu z 27. 11. 1928, 10. U. 276/28; P. P. H. z r. 1929, poz. 458).

Posiadacz weksłu, zaopatrzonego indosem in blanco, może bez wypełnienia tego indosu i bez dalszego indosowania przenieść weksel na inną osobę, która nabywa wszelkie prawa wekslowe przeciw dłużnikowi weksłowemu (O. S. N. z 3. 7. 1929, Rw. III 408/29; R. P. E. S. z r. 1930, str. 386).

Posiadacz weksłu, legitymujący się indosem in blanco, może dochodzić sądownie sumy wekslowej przeciwko wystawcy weksłu własnego, chociażby okazało się, że protest został założony na żądanie osoby innej niż powoda (O. S. N. z 9. 7. 1929, Rw. III 1232/29; P. P. H. z r. 1929, poz. 505).

Wystawca i indosant weksłu, który wydany był bez oznaczenia remitenta, odpowiedzialni są wobec dzierżyciela weksłu, który przeszedł w jego ręce z mocy indosu in blanco, jeżeli ten dzierżyciel przekreślił oznaczenie w charakterze remitenta osoby trzeciej, dokonane przez nią samą, i na jej miejsce wypisał jako remitenta pierwszego indosanta in blanco (O. S. N. z 16. 2. 1934, Cz. I 1217/33; P. P. H. z r. 1934, poz. 1261).

Posiadacz weksłu, zaopatrzonego w indos in blanco nie zaciąga żadnego zobowiązania przez samo wręczenie tego weksłu osobie innej bez umieszczenia na weksłu swego podpisu (O. S. N. z 19. 3. 1935, C. II 2809/34; P. P. H. z r. 1936, poz. 1467).

ART. 15. Indosant odpowiada w braku przeciwnego zastrzeżenia za przyjęcie i za zapłatę weksłu.

Indosant może zabronić dalszego indosowania; w tym przypadku nie odpowiada wobec następnych indosatarjuszy.

Indosant weksłu trasowanego, opiewającego na własne zlecenie wystawcy, podany w weksłu także jako wystawca, odpowiada z indosu wekslowo, chociażby jego podpis jako wystawcy weksłu okazał się nieautentyczny (O. S. N. z 22. 4. 1931, Rw. III 468/31; P. P. H. z r. 1932, poz. 955).

Odpowiedzialność indosanta ustaje w przypadkach wymienionych w art. 53.

ART. 16. Będzie uważany za prawnego posiadacza, kto ma weksel i wykaże prawo swoje nieprzerwanym szeregiem indosów, chociażby ostatni indos był in blanco. Przekreślone indosy uważa się w tym względzie za nieistniejące. Gdy po indosie in blanco następuje dalszy indos, uważa się, że indosant, który go podpisał, nabył weksel na mocy indosu in blanco.

Jeżeli kto przez jakikolwiek wypadek utracił posiadanie weksłu, posiadacz, który wykaże swe prawo według przepisów ustępu poprzedzającego, będzie obowiązany do wydania weksłu tylko, jeżeli go nabył w złej wierze albo jeżeli przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Nie będzie uważany za prawnego posiadacza weksłu po myśli polskiego prawa wekslowego ten, który nie jest w stanie wykazać się nieprzerwanym łańcuchem indosów, w ślad za tem nie będzie mu przysługiwało prawo do zwrotnego poszukiwania w myśl art. 43 prawa wekslowego (O. S. N. z 21. 3. 1928, C. I 1357/26).

Okoliczność, że na wekslu znajdowało się w chwili wytoczenia powództwa żyro in blanco strony powodowej (w toku sporu przekreśliła je ta strona) nie dowodzi jeszcze, jakoby powódka nie była prawną posiadaczką weksłu i pozwany nie wykazał, by powódka przeniosła była weksel w drodze żyru na inną osobę względnie, by posiadanie powyższe było bezprawne. Żyro takie tłumaczy się snadnie tem, że powódka umieściła je w zamiarze przeniesienia żyru na inną osobę, lecz od tego zamiaru odstąpiła, czego prawo wekslowe nie zakazuje. Skoro zresztą powódka przekreśliła żyro — do czego ma prawo nawet w toku rozprawy — to należy uważać żyro jako nieistniejące (O. S. N. z 27. 3. 1928, Rw. III 2626/27; P. S. z r. 1928, poz. 556).

Jeżeli powódka jest wymieniona na jednym ze środków indosów, a nie skreśliła następnych, natenczas winna wykazać przejście na nią praw wekslowych innym aktem prawnym, gdyż w przeciwnym razie nie można utrzymać w mocy nakazu zapłaty (O. S. N. z 4. 12. 1928, Rw. III 2383/28; C. S. z r. 1929, poz. 3).

Indosant, który po wykupieniu weksłu wykreślił wszystkie indosy po indosie in blanco występujące, jest formalnie legitymowany nawet w tym wypadku, gdyby protest był dokonany na rzecz innego wierzyciela (O. S. N. z 9. 7. 1929, Rw. III 1232/29; P. P. H. z r. 1929, poz. 505).

Brak kolejności indosów powoduje przerwę łańcucha wekslowego, której następstwem jest brak legitymacji formalnej do wytoczenia powództwa z weksłu (O. S. N. z 30. 12. 1929, Rw. III 1705/29; Gł. Pr. z r. 1930, str. 133).

Ustalenie faktu, że posiadacz weksłu otrzymał weksel tylko do „inkasa“ nie pozbawia go prawa do wystąpienia z roszczeniem wekslowem we własnym imieniu, jeśli wykaże się formalnym uprawnieniem np. nieprzerwanym szeregiem indosów (O. S. N. z 2. 5. 1930, Rw. III 31/30; Gł. Pr. z r. 1931, str. 43).

Pozbywcy praw z weksłu, będącemu zarazem posiadaczem weksłu, brak formalnych wymogów z art. 16 prawa wekslowego do uzasadnienia legitymacji czynnej, jeśli nie przekreślił indosu, którym poprzednio pozbył się tych praw. Sama możliwość uskutecznienia każdej chwili przekreślenia indosu dla uzyskania rzeczonych praw nie ma znaczenia (O. S. N. z 18. 6. 1930, Rw. III 672/30; Gł. Pr. z r. 1931, str. 89).

Weksel może być zaskarżony przez każdego indosatarju-

sza, który ma weksel w swem posiadaniu (O. S. N. z 8. 1. 1931, Rw. III 799/30; R. P. E. S. z r. 1931, str. 791).

Przekreślenie własnego żyru nie pozbawia prawa do wniesienia pozwu wekslowego (O. S. N. z 7. 1. 1931, Rw. III 1933/30; R. P. E. S. z r. 1931, str. 791).

Konfiskata weksłu przynosi na Skarb Państwa nie tylko własność samego weksłu, jako dokumentu, ale także wynikającą z niego wierzitelność wekslową, o ile oczywiście wierzitelność ta przysługiwała osobie, w której posiadaniu weksel uległ konfiskacie (O. S. N. z 20. 3. 1931, C. III 414/30, O. S. P. X, poz. 279).

Remitent ma prawo do dochodzenia roszczenia z weksłu, chociaż zaopatrzył go indosem in blanco, jeżeli weksłu tego nie wręczył osobie trzeciej (O. S. N. z 28. 10. 1931, Rw. III 1825/31; O. S. P. z r. 1932, poz. 78).

Szereg indosów należy uważać za przerwany, jeżeli brzmienie firmy, podane w pierwszym indosie, nie zgadza się dosłownie z brzmieniem firmy, podanem w tekście weksłu jako firmy remitenta (O. S. N. z 18. 11. 1931, Rw. III 2465/31; P. P. A. z r. 1932, poz. 336).

Indosant, który weksel wykupił, jest legitymowany do pozwu wekslowego przeciw swym poprzednikom, wystawcy i przyjemcy weksłu, choć nie przekreślił na wekslu indosu swego i swych następców (O. S. N. z 27. 5. 1932, Rw. III 1024/32; O. S. P. z r. 1933, poz. 86).

Nabywca z mocy indosu weksłu już zaprotestowanego nie jest uprawniony do żądania nakazu zapłaty na podstawie tego weksłu (O. S. N. z 15. 6. 1932, C. I 2134/31; O. S. P. z r. 1932, poz. 562).

Brak wykazania nieprzerwanym szeregiem indosów prawności posiadania weksłu nie podniesiony w zarzutach, nie może być z urzędu uwzględniony (O. S. N. z 25. 8. 1932, Rw. III 1230/32; P. P. A. z r. 1932, poz. 335).

Skarb Państwa, dochodząc praw wpływających z weksłu, który prawomocnym wyrokiem skonfiskowany został na rzecz Skarbu Państwa, nie występuje w charakterze następcy prawnego osoby, u której ten weksel znaleziono, nie ma przeto potrzeby wykazywać, iż osoba ta była formalnie legitymowana do posiadania weksłu (O. S. N. z 22. 11. 1932, C. I 1249/31; G. S. W. z r. 1933, str. 264).

Remitent, który umieścił na odwrotnej stronie weksłu swój indos in blanco, lecz nie oddał weksłu innej osobie, jest

uprawniony do zaskarżenia weksłu, chociaż nie przekreślił swego indosu (O. S. N. z 4. 1. 1933, Rw. III 2583/32; P. P. H. z r. 1933, str. 78).

A) Indos in blanco stanowi dostateczną legitymację każdego posiadacza weksłu.

B) Braku uprawnienia do zaskarżenia weksłu nie można wziąć pod rozwagę z urzędu, jeżeli braku tego nie zarzucono w procesie (O. S. N. z 4. 4. 1933, Rw. III 567/33; P. P. H. z r. 1933, poz. 1140).

Właścicielem weksłu staje się jedynie nabywca w dobrej wierze (O. S. N. z 12. 1. 1934, C. I 978/33; R. P. E. S. z r. 1934, str. 1012).

A) Uprawnienie do dochodzenia pretensji wekslowej może służyć stronie mimo braku formalnej legitymacji wekslowej.

B) Dłużnik wekslowy, który po proteście wobec grożącego mu poszukiwania zwrotnego wykupi weksel, uzyskuje legitymację formalną przez samo posiadanie weksłu bez względu na to, czy skreślił żyro własne i indosy następujące. Natomiast w przypadku wykupienia weksłu przed protestem, decydują przesłanki z art. 16, czyli, że formalną legitymację uzasadnić może tylko nieprzerwany szereg indosów. Nie wyklucza to jednak dopuszczalności wykazania legitymacji materialnej według zasad przewidzianych w ustawie cywilnej zwłaszcza wykupienia weksłu i odstąpienia praw z niego przez legitymowanego jego posiadacza (O. S. N. z 19. 1. 1934, C. III 27/33; Gł. Adw. z r. 1935, str. 44 i Zb. Urz. z r. 1934, VI).

Poręczyciel, który zapłacił weksel za wystawców ma prawo poszukiwania zwrotnego, pomimo braku indosu na rzecz tegoż poręczyciela (O. S. N. z 12. 7. 1934, C. I 1773/33; M. P. H. W. z r. 1935, str. 37).

A) Zagadnienie legitymacji formalnej powództwa, opartej na wekslu, podlega ocenie wyłącznie ze stanowiska prawa wekslowego.

B) Osoba, która w imieniu dłużnika wekslowego i z tegoż funduszu wykupiła weksel, nie jest uprawniona do zaskarżenia sumy wekslowej przeciwko dłużnikowi wekslowemu (O. S. N. z 21. 9. 1934, C. II 773/34; Zb. Urz. z r. 1935, poz. 95).

Posiadacz weksłu, legitymujący się indosem in blanco, jest uprawniony do zaskarżenia sumy wekslowej (O. S. N. z 7. 2. 1935, C. II 2423/34; P. P. H. z r. 1935, poz. 1407).

Identyczność pierwszego indosanta z remitentem musi być widoczna z samego tekstu weksli i nie może budzić żadnych podejrzeń, gdyż w braku tego warunku posiadacz weksłu nie może żądać wydania nakazu zapłaty (O. S. N. z 6. 3. 1935, C. II 2653/34; N. P. z r. 1935, str. 405).

Indos dokonany przez niepiśmiennego remitenta znakiem ręki, nieopiewadczony trybem przepisany, nie może być uważany za przerywający szereg indosów i nie stoi na przeszkodzie legitymacji posiadacza weksłu z art. 16 prawa wekslowego (O. S. N. z 9. 5. 1935, C. I 2439/34; Gł. Adw. z r. 1935, str. 304).

Twierdzenie dłużnika wekslowego, iż nie był w żadnych stosunkach z powodem (jakoby podstawionym przez poprzedniego indosanta) i powoływanie się na przesłuchanie stron dla stwierdzenia okoliczności nabycia weksli przez powoda nie może mieć znaczenia, gdyż szereg nieprzerwany indosów formalnie istniejących i posiadanie weksli dostatecznie legitymuje powoda, jako prawnego posiadacza weksli, a dłużnik nie twierdzi, aby wykonał swe zobowiązanie wynikające z podpisania weksli w charakterze indosanta (O. S. N. z 24. 10. 1935, C. I 759/35; P. P. H. z r. 1936, poz. 1476).

ART. 17. Osoby, przeciw którym dochodzi się praw z weksłu, nie mogą wobec posiadacza zasłać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika.

Trzecim posiadaczem w rozumieniu art. 17 prawa wekslowego jest osoba, nie wtajemniczona w stosunki, jakie łączyły poprzedzających ją indosantów z wystawcą weksłu; o ile przeto posiadacz wiedział, że weksel indosowany został grzecznościowo dla ułatwienia wystawcy kredytu, nie może dochodzić roszczeń przeciwko takiemu indosantowi (O. S. Okr. w Warszawie, z 19. 10. 1926, II. 3501/26; P. P. H. z r. 1926, str. 360).

Wystawienie weksłu przez dłużnika na pokrycie długu istniejącego przed wystawieniem nie jest odnowieniem zobowiązania (O. S. N. z 30. 9. 1927, C. I 253/27).

A) Posiadacz weksłu nie może go wypełnić późniejszą datą płatności, niż umówiono.

B) Zarzut, że weksel oddany i podpisany w stanie niewypełnionym, później wypełniono niezgodnie z wolą podpisanych osób, jest dopuszczalny przeciw posiadaczowi w złej wierze (O. S. N. z 25. 11. 1927, C. V 243/27; O. S. P. z r. 1928, poz. 131).

Prawo wekslowe dopuszcza w pewnych przypadkach możliwość zgłaszania zarzutów przeciwko wekslowi, nie wypływających z treści weksłu, mianowicie dłużnik wekslowy może się zasłaniać zarzutami, opartymi na swych osobistych stosunkach z pierwotnym wierzycielem, gdy ten wierzyciel dotychczas jest posiadaczem weksłu i weksel w trzecie ręce nie przeszedł (O. S. N. z 24. 1. 1928, C. I 2161—2162/27; P. S. z r. 1928, poz. 557).

Jeżeli komisant pomimo wezwań i upływu dłuższego czasu (roku) nie wyrachował się z umowy komisji i ani towarów ani wartości ich nie zwrócił, komitent uzyskał prawo do zrobienia użytku z weksli, wydanych mu na zabezpieczenie umowy; okoliczności te potwierdzają formalną treść weksli i świadczą realnie o istnieniu długu wekslowego (O. S. Okr. w Warszawie, z 17. 2. 1928, II. 4. 36/28; P. P. H. z r. 1928, poz. 350).

A) Dłużnik władny jest posługiwać się wszelkimi środkami dowodowymi w celu wykazania prawdziwości podniesionych przeciw wierzycielowi wekslowemu zarzutów.

B) Wierzyciel, który jest w posiadaniu weksłu in blanco, władny jest przenieść swe prawo wypełnienia weksłu na osobę trzecią nawet bez formalnego indosu przed uzupełnieniem tekstu weksłu (art. 14 pr. w.); cesjonariusz wchodzi w prawa cedenta co do wypełnienia weksłu, w razie zaś zrealizowania roszczenia stąd wynikającego przeciw wystawcy, ten ostatni władny jest zarzucić niezgodność wypełnienia z warunkami umowy, zawartej z cedentem (art. 20). (O. S. N. z 24. 2. 1928, C. I 273/27; G. S. W. 56, str. 361).

Zarzut podpisanego na weksłu, że nie otrzymał waluty, może uchylać odpowiedzialność tylko, gdyby dana osoba była wymówiła sobie otrzymanie waluty (O. S. N. z 7. 3. 1928, Rw. III 2587/27; P. S. z r. 1928, poz. 385).

Zarzut dłużnika wekslowego, że posiadacz weksłu otrzymał już walutę, nie odnosi skutku wobec dalszego nabywcy weksłu (O. S. N. z 22. 8. 1928, Rw. III 1060/28; R. P. E. S. z r. 1929, str. 224).

Zarzut podpisu weksłu z grzeczności i niepobrania waluty może uchylić odpowiedzialność wekslową zapłaty jedynie wówczas, gdyby podpisany został wyraźnie zwolniony od odpowiedzialności wekslowej przez osobę uprawnioną (O. S. N. z 17. 10. 1928, Rw. III 1484/28; P. S. z r. 1929, poz. 103).

Wzmianka, oznaczająca tylko pełnomocnictwo (indos zastępczy), ma na celu ostrzeżenie o zakresie uprawnień indosatarjusza, który nie może weksłu indosować inaczej, jak ze skutkami indosu zastępczego; jeżeli więc takiej wzmianki niema, każdy dalszy indosatarjusz, będący w dobrej wierze, będzie korzystał ze wszystkich praw, jakie mu prawo daje z indosu zwykłego (art. 17 prawa wekslowego) chociażby w rzeczywistości indosant był tylko pełnomocnikiem posiadacza weksłu (O. S. N. z 26. 10. 1928, C. I 1546/28; O. S. P. z r. 1929, poz. 283).

Złej wiary nie można zarzucać nabywcy weksłu, jeżeli roszczenie wekslowe jest należne i rzetelne (O. S. N. z 3. 4. 1929, Rw. III 435/29; R. P. E. S. z r. 1930, str. 386).

W myśl art. 17 prawa wekslowego działanie na szkodę dłużnika wekslowego istnieje nie tylko wtedy, gdy indosant i przyjemca weksłu działają rozmyślnie na szkodę dłużnika, lecz także wtedy, gdy mają świadomość, że z ich działania (z indosu) powstać może dla dłużnika szkoda, albowiem odpowiedzialność za szkodę nie zależy zawsze od złej woli działającego (O. S. N. z 2. 5. 1929, Rw. III 275/29; O. S. P. VIII, poz. 511).

Twierdzenie, że na weksłu niema w treści indosu dodatku, wskazującego na to, że jest to indos zastawniczy, wobec czego należy go uważać za przenoszący własność, nie jest słuszne, bo indos pozorny właśnie wygląda tak, jak gdyby indosatarjusz miał nabyć weksel na własność i stać się samodzielnym wierzycielem, aczkolwiek wedle woli stron ma go zaskarżyć tylko w imieniu własnem, lecz na rachunek indosanta (O. S. N. z 30. 10. 1929, Rw. III 1842/29; O. S. P. t. IX, poz. 72).

Przeciw prawnemu posiadaczowi weksłu przyjemca może wystąpić z wszystkimi zarzutami, które mu służą z podstawowego stosunku prawnego przeciw wystawcy weksłu, jeśli niezależnie od indosu, dokonanego przez wystawcę weksłu na rzecz jego obecnego posiadacza, wystawca odstąpił mu także wierzytelność, stanowiącą podstawę weksłu (O. S. N. z 6. 12. 1929, C. III 254/29; R. P. E. S. z r. 1930, str. 655).

A) W zarzutach wekslowych muszą być okoliczności faktyczne tak skonkretyzowane, by odpowiadały stanowi faktycznemu zasady prawnej objętej przepisem ustawy, gdyż w przeciwnym razie nie mogą być ani badane, ani uwzględnione.

B) Bez znaczenia jest ogólnikowy zarzut, że przeniesiono weksel na powoda na szkodę dłużników, jeżeli nie naprowadzono okoliczności faktycznych, wskazujących na odnośne działanie (O. S. N. z 9. 9. 1930, Rw. III 1292/30; P. P. A. z r. 1931, poz. 21).

Stronie nie przysługuje prawo, na podstawie weksli, stanowiących poszczególne pozycje rachunku bieżącego, dochodzący wynikającego z obrachunku salda, skoro strona w sporze wcale nie twierdziła, że weksle, przedmiotem powództwa będące, zostały jej cedentowi wręczone w celu dochodzenia lub zabezpieczenia takiego salda (O. S. N. z 10. 11. 1931, Rw. III 2318/31; Gł. Adw. z r. 1932, str. 308).

Istota podpisu z grzeczności polega na tem, że podpisujący daje swój podpis, obowiązujący wobec osób trzecich w tym celu, aby odbiorca wekslu mógł uzyskać kredyt lub skutecznie zapłacić wekslem, przedstawiającym wartość właśnie ze względu na zamieszczony na nim podpis z grzeczności. Zarzut podpisu „z grzeczności“, jako zarzut z art. 17, może być skutecznie podniesiony tylko przeciwko osobie, dla której weksel ten podpisano, ale nie przeciwko dalszym nabywcom wekslu w sposób wekslowy (O. S. N. z 3. 2. 1932, Rw. III 2670/31; R. P. E. S. z r. 1932, str. 1050).

A) Jeżeli biorący weksel niewypełniony odstąpił go bez swego indosu osobie trzeciej, a ta wypełniła go wprost na swoje nazwisko, dłużnik nie odpowiada wekslowo tej trzeciej osobie.

B) Dłużnik w takim wypadku nie może podnosić wobec tej trzeciej osoby materialno - prawnych zarzutów ze swego stosunku do faktycznego wekslobiorcy (O. S. N. z 8. 3. 1932, Rw. III 11/32; P. P. A. z r. 1932, poz. 250/2).

Brak oznaczenia na wekslu osoby remitenta czyni nie możliwym powstanie z tego dokumentu zobowiązania wekslowego; dokument ten może być jednak uznany za dowód istnienia długu w wysokości sum, na które blankiety opiewają, jednakże pozwanemu służy prawo udowodniania wszelkimi sposobami, iż z dokumentów spornych nie się odeń nie należy; zasada szczególna, wyrażona w art. 17 pr. weksl. niema

w tym przypadku zastosowania (O. S. N. z 20. 7. 1932, C. I 2171/31; O. S. P. XII, poz. 73).

Ograniczenia odpowiedzialności wekslowej, niewidoczne z treści wekslu, ani nieprzyjęte pozawekslowo przez wierzyciela wekslowego, nie mają przeciwko temu wierzycielowi znaczenia prawnego (O. S. N. z 12. 10. 1932, Rw. III 1891/32; Zb. Urz. z r. 1932, poz. 178).

Zarzut podpisu wekslu z grzeczności nie ma żadnego znaczenia wobec trzeciego posiadacza wekslu (O. S. N. z 19. 1. 1934, C. III 46/33; Zb. Urz. z r. 1934, poz. 359).

A) Nabywiec w drodze indosu wekslu niewypełnionego ma skutki zwykłego przelewu i nabywcy nie służą prawa z art. 17 i 47 prawa wekslowego.

B) Dobra wiara nabywcy wekslu może mieć prawne znaczenie tylko w razie nabycia wekslu wypełnionego (O. S. N. z 23. 1. 1934, C. II Rw. 2973/33; P. P. A. z r. 1934, poz. 87).

Dłużnik wekslowy może podnosić przeciwko posiadaczowi wekslowemu tylko zarzuty, oparte na prawie wekslowem, zarzuty wypływające z samej treści wekslu, wreszcie zarzuty oparte na bezpośrednich stosunkach z posiadaczem wekslu (O. S. N. z 9. 3. 1934, C. III 182/33; P. P. H. z r. 1934, poz. 1306).

Nabywca niewypełnionego wekslu nie może się skutecznie powoływać na art. 17 prawa wekslowego (O. S. N. z 8. 5. 1934, C. II 3089/33; P. P. A. z r. 1934, poz. 225/2).

A) Zarzut nieważności zobowiązania wekslowego dla braku formy podniesiony być może skutecznie przeciw każdemu posiadaczowi wekslu.

B) Przy podpisaniu wekslu przez osobę niewidomą zachowaną być winna pod rygorem nieważności zobowiązania wekslowego forma aktu notarialnego (O. S. N. z 12. 6. 1934, C. II 590/34; N. P. z r. 1935, str. 36).

Przeciwko osobie, która nabyła weksel w złej wierze, dłużnik wekslowy może się bronić zarzutami, jakie ma przeciwko poprzednikowi tej osoby (O. S. N. z 21. 11. 1934, C. II 1741/34; Gł. Adw. z r. 1935, str. 186).

Nabywca w drodze indosu wekslu niewypełnionego nie może powoływać się na przepis art. 17 prawa wekslowego (O. S. N. z 10. 4. 1935, C. II 2733/34; M. P. H. W. z r. 1935, str. 285).

Posiadacz wekslu in blanco nie jest uprawniony do samowolnego zamieszczenia na nim domicylu (O. S. N. z 17. 4. 1935, C. II 3064/34; O. S. P. z r. 1935, poz. 423).

Zarzut niegodziwej przyczyny wystawienia i wydania

weksłu, skierowany bezpośrednio przeciwko posiadaczowi weksłu, popierany być może wszelkimi środkami dowodowymi, a nie tylko dowodami pisemnymi (O. S. N. z 24. 10. 1935, C. I 924/35, P. P. H. z r. 1936, Nr. 2).

ART. 18. Jeżeli indos zawiera wzmiankę „waluta do odebrania“, „do inkasa“, „per procura“ lub inną wzmiankę, oznaczającą tylko pełnomocnictwo, natenczas posiadacz może wykonywać wszystkie prawa z weksłu; nie może go jednak indosować inaczej, jak tylko ze skutkami pełnomocnictwa.

W tym przypadku dłużnicy wekslowi mogą zaślaniać się wobec posiadacza tylko zarzutami, służącymi im przeciw indosantowi.

Pełnomocnictwo, zawarte w indosie pełnomocniczym, nie wygasa przez śmierć mocodawcy ani przez to, że mocodawca utracił zdolność do działań prawnych.

Indosant, który weksel oddał do inkasa nie ma legitymacji do wytoczenia powództwa z weksłu, o ile przed wytoczeniem powództwa nie skreślił swego indosu do inkasa (O. S. N. z 18. 10. 1927; Rw. III 670/27; P. S. z 12. 11. 1928).

A) Brak wzmianki co do charakteru indosu pod względem praw materialnych nie ma wpływu na stosunki między indosantem a indosatarjuszem, gdyż mimo indosu zwykłego, właścicielem weksłu pozostaje indosant, jeżeli strony miały na celu wyłącznie udzielenie pełnomocnictwa drogą indosu; nadto każdy dłużnik wekslowy będzie miał prawo bronić się wobec indosatarjusza zarzutami, służącymi mu osobiście przeciwko indosantowi.

B) Indosant, który podpisał indos zastępczy (dla inkasa), bez uczynienia o tem wzmianki w indosie, nie przestaje być posiadaczem weksłu i korzysta z uprawnień, służących posiadaczowi; roszczenia jego przeto przeciwko poprzedzającym indosantom przedawniają się dopiero w rok od dnia protestu, względnie od dnia płatności, a nie w sześć miesięcy od dnia wykupienia weksłu (O. S. N. z 26. 10. 1928, C. I 1546/28; O. S. P. z r. 1929, poz. 283).

A) Zarzut żyra inkasowego nie mieści się w zarzucie pozorności żyra, bo pojęcie pozorności żyra nie pokrywa się z pojęciem żyra inkasowego.

B) Nawet żyro inkasowe nadaje powodowi uprawnienie do wytoczenia powództwa wekslowego (O. S. N. z 3. 4. 1929, Rw. III 435/29; O. S. P. t. VIII, poz. 510).

A) Dłużnik wekslowy może przeciw indosatarjuszowi, pozyskującemu go o zapłatę sumy wekslowej, podnieść zarzut, że weksel sporny, podpisany przez dłużnika, jako weksel kaucyjny, bez wypełnienia sumy dłużnej, został następnie przez wierzyciela wypniony na sumę wyższą, niż należąca, jeżeli indosatarjusz jest tylko pełnomocnikiem wierzyciela dla ściągnięcia sumy wekslowej, a w wekslu w chwili wręczenia go indosatarjuszowi, suma dłużna nie była jeszcze wpisana.

B) Art. 18 prawa wekslowego normuje wprawdzie skutki dodania do indosu wzmianki: „waluta do odebrania“, „do inkasa“, „per procura“, nie stanowi jednak, że pełnomocnictwo do zrealizowania praw wekslowych tylko w tej formie udzielone być może. Zatem także indos, udzielony bez powyższych zastrzeżeń, może być w zasadzie pełnomocnictwem do zrealizowania praw z weksłu, zwłaszcza, że zawarcie umowy pełnomocnictwa nie zależy od zachowania pewnej formy. Czy indos jest indosem pełnym, czy też tylko pełnomocnictwem, zależy od konkretnej umowy, między indosantem a przyjmcą weksłu zawartej (O. S. N. z 2. 5. 1929, Rw. III 275/29; O. S. P. VIII, poz. 511).

A) Obok wyraźnego żyra do inkasa istnieje w praktyce, ze względu na wymogi obrotu, żyro ukryte, które wówczas ma miejsce, gdy indosant przenosi weksel na drugą osobę, celem wytworzenia dla niej legitymacji do inkasowania weksłu, a nie w zamiarze przeniesienia na tę osobę prawa własności weksłu. W tym przypadku wobec nabywcy weksłu z mocy takiego indosu są dopuszczalne wszelkie zarzuty, służące dłużnikowi wekslowemu przeciw indosantowi.

B) Fakt, że powód był tylko fiducjarnym indosatarjuszem ma znaczenie jedynie w stosunku między nim, a poprzednimi indosantami (O. S. N. z 21. 6. 1929, C. III 123/29; O. S. P. t. VIII, poz. 639).

Jeżeli po indosie do inkasa następuje indos pełny, to ten ostatni może mieć znaczenie tylko indosu do inkasa (O. S. N. Rw. III 1843/29; P. P. A. z r. 1930, poz. 25).

Indos do inkasa ukryty t. j. pozbawiony wzmianki o tem

uprawnienia stronę pozwaną w sporze wekslowym do przeciwstawiania stronie powodowej zarzutów ze stosunku swego z indosantem (O. S. N. z 8. 1. 1931, Rw. III 767/30; Gł. Pr. z r. 1931, str. 352).

Weksel może być oddany w zastaw a zarazem do inkasa zwykłym indosem (O. S. N. z 25. 1. 1933, Rw. III 1692/32; P. P. A. z r. 1933, poz. 117).

Uprawnienie banku, jako inkasenta weksli przez ich posiadacza do zaliczania wpływów z tych weksli na poczet należności od tego ostatniego, nie jest równoznaczne z przelewem weksli i nie pozbawia ich wystawcy w wypadku zwrócenia przeciwko niemu poszukiwania banku bronięcia się zarzutami ex persona oddającego do inkasa (O. S. N. z 20. 9. 1933, C. I 1764/32; P. P. H. z r. 1934, poz. 1196).

Osoba, która przyjęła weksel do inkasa i do zaprotestowania, odpowiada za skutki niezakożenia protestu (O. S. N. z 25. 5. 1934, C. II 365/34; P. P. H. z r. 1934, poz. 1317).

Brak zaznaczenia w indosie, że zamieszczony on został dla celów inkasa, nie wyłącza przeprowadzenia dowodu i ustalenia, iż indos był tylko indosem inkasowym (O. S. N. z 6. 2. 1935, C. II 2409/34; R. P. E. S. z r. 1935, str. 915).

ART. 19. Jeżeli indos zawiera wzmiankę „waluta na zabezpieczenie“, „waluta w zastaw“ lub jakąkolwiek inną wzmiankę, wyrażającą zastaw, posiadacz może wykonywać wszystkie prawa z weksłu; wszelako indos jego ma znaczenie jedynie indosu pełnomocniczego.

Dłużnicy weksłowi nie mogą w tym przypadku zasłaniać się wobec posiadacza zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z indosantem, chyba że posiadacz, biorąc weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika.

Przeciwko indosatarjuszowi, który drogą indosu otrzymał weksel tylko w zastaw na zabezpieczenie udzielonej pożyczki, a zarazem przyjął na siebie obowiązek ściągnięcia sumy wekslowej we własnym imieniu, lecz na rachunek indosanta, dłużnik może podnieść zarzuty, jakie służą przeciw owemu indo-

santowi (O. S. N. z 30. 10. 1929, Rw. III 1842/29; O. S. P. IX. poz. 72).

Kto w dobrej wierze nabywa weksel, indosowany na jego rzecz w celu ustanowienia zastawu, ma według treści weksłu pełne prawa przeciwko wystawcy bez względu na zarzuty, jakieby wystawcy służyły osobiście przeciwko indosantowi (O. S. N. z 25. 1. 1933, Rw. III 1692/32, P. P. H. z r. 1933, poz. 1139).

ART. 20. Indos po terminie płatności ma te same skutki, co indos przed tym terminem. Indos jednak po proteście z powodu niezapłacenia lub po upływie terminu, ustanowionego dla protestu, ma tylko skutki zwykłego przelewu.

Aż do dowodu przeciwnego indos bez daty uważa się za dokonany przed upływem terminu, ustanowionego dla protestu.

Dłużnik wekslowy może przeciw wierzycielowi, który nabył weksel drogą indosu po płatności weksłu i upływie terminu do założenia protestu, podnieść zarzuty z prawa cywilnego, jakie ma przeciw bezpośredniemu żyrantowi wierzyciela wekslowego — nie może natomiast podnosić zarzutów tych, jakieby miał przeciw dawniejszym posiadaczom weksłu, którzy wyzbyli się posiadania weksłu jeszcze przed jego płatnością (O. S. N. z 4. 10. 1927, Rw. III 1331/27; R. P. E. S. z r. 1928, str. 168).

Przelew przy indosie po proteście nie następuje ipso iure, lecz wymaga wykazania przelewu (O. S. Apel. w Warszawie z 20. 12. 1927, 417/27; P. P. H. Nr. 2, z r. 1928).

Wierzyciel, który jest w posiadaniu weksłu in blanco, władny jest przenieść swe prawo wypełnienia weksłu na osobę trzecią nawet bez formalnego indosu przed uzupełnieniem tekstu weksłu (art. 14. pr. w.), cesjonariusz wchodzi w prawa cedenta co do wypełnienia weksłu, w razie zaś zrealizowania roszczenia stąd wynikającego przeciw wystawcy, ten ostatni władny jest zarzucić niezgodność wypełnienia z warunkami umowy zawartej z cedentem (art. 20. pr. w.) (O. S. N. z 24. 2. 1928, C. I 273/27; G. S. W. 56, str. 361).

A) Nabywca weksłu przez indos po terminie protestu ma stanowisko nabywcy przelewu i jako taki jest obowiązany

dopuszczyć przeciw sobie wszelkie zarzuty wypływające z umowy, będącej podstawą wystawienia spornego weksłu.

B) Fakt, że żyrowanie weksłu nastąpiło dopiero po terminie protestu, nie musi wynikać z samego weksłu, może on być dowodzony wszelkimi wedle ustawy postępowania sądowego dopuszczalnymi środkami dowodowymi (O. S. N. z 5. 12. 1928, R. III 2561/28; P. P. A. z r. 1930, poz. 26).

C) Indos należy uważać za dokonany dopiero po czasie protestu, jeżeli weksel wręczony został indosatarjuszowi dopiero w tym czasie, chociaż samo żyro napisane zostało na wekslu przed terminem płatności (O. S. N. z 5. 12. 1928, R. III 2561/28; O. S. P. z r. 1930, poz. 73).

Puszczenie weksłu zaprotestowanego w obieg może nastąpić albo przez indos, mający skutki zwykłego przelewu, albo przez osobny akt przelewu. Sam fakt posiadania weksłu nie jest wystarczającym dowodem, że posiadacz nabył weksel w drodze przelewu (O. S. N. z 28. 3. 1929, C. III 35/29; R. P. E. S. z r. 1930, str. 114).

Fakt zawiadomienia dłużnika wekslowego przez indosanta po proteście o zamierzonym przelaniu praw z weksłu w terminie w nim oznaczonym podpada w zupełności pod dyspozycję art. 20 prawa wekslowego (O. S. N. z 1. 6. 1934, C. I 2674/33; M. P. H. W. z r. 1935, str. 101).

Indos choćby był sporządzony po proteście, jest to „indos“ a więc przelew wekslowy, uprawniający indosatarjusza do akcji bezpośredniej przeciwko głównemu dłużnikowi, do poszukiwania zwrotnego względem poprzedników indosanta w razie zaprotestowania weksłu i t. p.

Przeniesienie weksłu nawet po akcie protestu, zachodzić może w formie, dopuszczonej wogóle dla indosu wekslowego bez potrzeby prócz tego dokonywania jakiegokolwiek aktu.

Ten na kogo weksel przeniesiono przez indos po proteście jest „bezpośrednio“ z weksłu uprawniony, nie ma więc potrzeby udowadniania swych praw dokumentami o których jest mowa w art. 458 k. p. c. dla uzyskania nakazu zapłaty z weksłu i może żądać wydania nakazu zapłaty z weksłu przeciwko zobowiązanym względem niego, pod warunkiem przewidzianym w art. 459 § 1 k. p. c. (O. S. N. z 4. 7. 1935, C. I 2934/34 i 2959/34; M. P. H. W. z r. 1935, str. 284).

Dział III.

Przyjęcie.

ART. 21. Posiadacz weksłu albo nawet każdy, kto ten weksel ma, może aż do terminu płatności przedstawić go do przyjęcia trasatowi w jego miejscu zamieszkania.

ART. 22. W każdym weksłu wystawca może zastrzec, iż weksel ma być przedstawiony do przyjęcia z oznaczeniem lub bez oznaczenia terminu.

Wystawca może w weksłu zabronić przedstawienia do przyjęcia, wyjąwszy gdy chodzi o weksel, płatny u osoby trzeciej lub płatny w innej miejscowości niż ta, w której trasat ma miejsce zamieszkania, albo płatny w pewien czas po okazaniu.

Wystawca może również zastrzec, że przedstawienie do przyjęcia nie może nastąpić przed dniem oznaczonym.

Każdy indosant może zastrzec, że weksel ma być przedstawiony do przyjęcia, z oznaczeniem lub bez oznaczenia terminu, chyba że wystawca zabronił przedstawienia do przyjęcia.

ART. 23. Weksel, płatny w pewien czas po okazaniu, powinien być przedstawiony do przyjęcia w ciągu roku od dnia wystawienia.

Wystawca może oznaczyć krótszy lub dłuższy termin.

Indosanci mogą terminy te skrócić.

ART. 24. Trasat może żądać, aby mu weksel przedstawiono ponownie do przyjęcia nazajutrz po pierwszym przedstawieniu. Osoby interesowane mogą tylko wtedy podnosić zarzut, że żądaniu temu nie

uczyniono zadość, gdy żądanie stwierdzono w protestie.

Posiadacz nie ma obowiązku pozostawienia w rękę trasata weksłu, przedstawionego do przyjęcia.

ART. 25. Przyjęcie pisze się na wekslu. Przyjęcie oznacza się wyrazem „przyjęty“ lub innym równoznacznym wyrazem; podpisuje je trasat. Sam podpis trasata na przedniej stronie weksłu oznacza przyjęcie.

Gdy weksel jest płatny w pewien czas po okazaniu lub gdy wskutek szczególnego zastrzeżenia ma być przedstawiony do przyjęcia w terminie oznaczonym, przyjęcie powinno być datowane dniem jego dokonania, chyba że posiadacz żąda, aby było datowane dniem przedstawienia. W celu zachowania praw do zwrotnego poszukiwania przeciwko indosantom i wystawcy, posiadacz powinien stwierdzić brak daty przez protest, dokonany we właściwym czasie.

ART. 26. Przyjęcie powinno być bezwarunkowe; można je wszakże ograniczyć do części sumy wekslowej.

Każde inne odstępienie od treści weksłu, zamieszczone w przyjęciu, uważa się za odmowę przyjęcia. Wszakże akceptant odpowiada według treści swego przyjęcia.

ART. 27. Jeżeli wystawca podał w wekslu miejsce zapłaty odmienne od miejsca zamieszkania trasata bez oznaczenia osoby, u której zapłata powinna być dokonana, trasat może w przyjęciu oznaczyć tę osobę. W braku tego oznaczenia uważa się, że akceptant sam zobowiązał się zapłacić w miejscu zapłaty.

Gdy weksel płatny jest w miejscu zamieszkania trasata, może on w przyjęciu wskazać adres w tem samem miejscu, gdzie zapłata powinna być dokonana.

Protest musi być założony w miejscu oznaczonym na wekslu pod grozą utraty roszczenia wekslowego do wystawcy i innych osób wekslowo zobowiązanych, choćby w pojedynczych wypadkach okazało się racjonalniejszym założenie protestu nie w miejscu oznaczonym na wekslu, lecz w miejscu rzeczywistego mieszkania wystawcy (O. S. N. z 16. 1. 1929, Rw. III 618/28; P. P. A. z r. 1929, poz. 256).

Zarzutu bezprawnego umieszczenia domicylu nie mogą podnosić osoby, któreby bez względu na domicyl były wekslowo odpowiedzialne, jeśli tylko osobę domicyljatą wskazała osoba do tego uprawniona. Mimo wskazania w wekslu domicyljatą, u którego weksel ma być zapłacony, właściwym dłużnikiem wekslowym pozostaje nadal trasat (O. S. Ap. w Poznaniu z 15. 12. 1931, II. Z. U. 695/31; P. P. H. z r. 1932, poz. 964).

ART. 28. Przez przyjęcie trasat zobowiązuje się do zapłacenia weksłu w terminie płatności.

W razie niezapłacenia służy posiadaczowi weksłu, chociażby był wystawcą, bezpośrednie roszczenie z weksłu przeciw akceptantowi o wszystko, czego żądać można na podstawie art. 48 i 49.

Dłużnik wekslowy, który podpisał weksel oddany następnie przez osobę trzecią wierzytelowi i wobec wierzytela oświadczył, że weksel będzie zapłacony, nie może powoływać się na brak podstawy prawnej dla swego zobowiązania (O. S. N. z 31. 3. 1932, Rw. III 535/32; O. S. P. XII, poz. 140).

ART. 29. Jeżeli trasat przekreślił przyjęcie przed zwróceniem weksłu, uważa się, że przyjęcia odmówił. Aż do dowodu przeciwnego uważa się przekreślenie za dokonane przed zwróceniem weksłu.

Jeżeli jednak trasat zawiadomił piśmiennie o przyjęciu posiadacza wekslu lub kogokolwiek z podpisanych na wekslu, odpowiada wobec nich według treści swego przyjęcia.

Dział IV.

Poręczenie wekslowe.

ART. 30. Zapłatę wekslu można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (aval) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części.

Poręczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba, podpisana na wekslu.

Współwystawca wekslu własnego, który z wierzycielem wekslowym nie zawierał żadnej umowy co do swej odpowiedzialności wekslowej, nie może się wobec wierzyciela wekslowego powoływać na to, że według umowy, zawartej z drugim współwystawcą wekslu miał za sumę wekslową odpowiadać tylko jako poręczyciel (O. S. N. z 1. 8. 1931, Rw. III 1318/31; O. S. P. z r. 1932, poz. 79).

Weksel „z grzeczności“ obejmuje utajoną, z wekslu niewidoczną porękę podpisującego z grzeczności za kredyt, udzielony odbiorcy wekslu, dla którego weksel podpisano, a ocenę się mającą według przepisów kodeksu zobowiązań o poręce, wobec braku formy poręki wekslowej; podpisujący z grzeczności nie jest więc uprawniony do żądania zwrotu grzecznościowego wekslu od odbiorcy tegoż (O. S. N. z 9. 3. 1932, Rw. III 108/32; R. P. E. S. z r. 1933, str. 746).

Osoba, która przyjęła na piśmie poręczenie za dług wekslowy osoby innej odpowiada ze swej deklaracji wobec każdego wierzyciela wekslowego (O. S. N. z 7. 12. 1934, C. II 1277/34; P. P. H. z r. 1935, poz. 1394).

ART. 31. Poręczenie umieszcza się na wekslu albo na przedłużku.

Poręczenie oznacza się wyrazem „poręczam“ lub innym zwrotem równoznacznym; podpisuje je poręczyciel.

Sam podpis na przedniej stronie wekslu uważa się za udzielenie poręczenia, wyjąwszy gdy jest to podpis wystawcy lub trasata.

Poręczenie powinno wskazywać, za kogo je dano. W braku takiej wskazówki uważa się, że poręczenia udzielono za wystawcę.

Prawo wekslowe zezwala na umieszczenie poręczenia za wystawcę również i na odwrotnej stronie wekslu oraz na wypełnieniu tekstu poręczenia przez inną osobę, a nie przez samego poręczyciela. W razie jednak udowodnienia przez osobę, nad której podpisem na odwrotnej stronie wekslu figuruje wpisany inną ręką tekst poręczenia, że podpis ów został przez nią wystawiony in blanco, na posiadaczu wekslu ciąży dowód, iż rzeczony podpis miał w istocie znaczenie poręczenia, a nie indosu, lub przynajmniej, że znaczenie takie uzyskał następnie za zgodą podpisującego (O. S. N. z 21. 12. 1927, C. II 1719/26; P. S. z r. 1928, poz. 195).

A) Awalista, który poręczył za wystawcę wekslu odpowiada tylko pod warunkiem, że przeciw wystawcy we właściwym czasie założono protest.

B) Odpowiedzialność awalisty ustaje, jeżeli po umieszczeniu awalu przesunięto termin płatności wekslu bez zgody awalisty (O. S. N. z 6. 12. 1927, Rw. III 559/27; P. P. A. z r. 1928, poz. 152).

A) Skoro strony podpisując się na wekslu nie dodały słowa „poręczam“, w samym ich podpisie nie można dopatrzyć się ani poręki wekslowej ani cywilnej.

B) Prawo regresu spółręczycieli między sobą nie jest zależne od wspólnego przyjęcia poręki, lub od porozumienia się przy udzieleniu poręki (O. S. N. z 24. 9. 1931, Rw. III 1440/31; P. P. A. z r. 1932, poz. 18).

Podpis awalisty umieszczony obok podpisu akceptanta wskazuje na to, że za tegoż przyjęto porękę; odpowiedzialność awalisty nie gaśnie więc w tym przypadku, chociaż nie założono protestu (O. S. Ap. z 23. 4. 1932, R. I 380/32; O. S. P. z r. 1932, poz. 345).

Na powódzie ciąży dowód, iż wzmianka o solidarnem poręczeniu, zamieszczona przed podpisami pozwanych na odwrocie weksłu wydanego in blanco, została dokonana za ich zgodą. W braku takiego dowodu — sąd może uznać podpisy powyższe za położone w charakterze indosantów, a nie poręczycieli za wystawcę, zobowiązania zaś podpisanych za ulegające przedawnieniu z art. 70 ust. 3 prawa wekslowego (O. S. N. z 16. 3. 1934, C. I 1480/33; M. P. H. W. z r. 1935, str. 36).

Uznanie podpisu na odwrocie weksłu pod wzmianką „poręczam” dostatecznie wyrażającą byt poręczenia, za podpis indosanta, a nie poręczyciela za wystawcę weksłu własnego, a wskutek tego zwolnienie podpisującego od odpowiedzialności wekslowej z powodu braku protestu sprzeczne jest z przepisami art. 31, 32 i 53 prawa wekslowego (O. S. N. z 14. 6. 1935, C. I 2682/34; M. P. H. W. z r. 1935, str. 247).

ART. 32. Poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył.

Zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej.

Poręczyciel wekslowy, który zapłacił weksel, nabywa prawa, wynikające z weksłu, przeciw osobie, za którą poręczył, i przeciw tym, którzy wobec tej osoby odpowiadają z weksłu.

A) Zasada, że zakres poręki danej przez poręczyciela nie może być bez jego wyraźnej zgody rozszerzony, obowiązuje również przy poręce wekslowej.

B) Przesunięcie terminu płatności w umowie weksłu ściśle określonego, stanowi niewątpliwie rozszerzenie poręki, a więc zmianę zobowiązania wekslowego (O. S. N. z 6. 12. 1927, Rw. III 559/27; C. S. z r. 1928, str. 30).

Podpis na weksłu „z grzeczności” uwalnia podpisanego od odpowiedzialności tylko wtedy, jeżeli podpisujący zastrzegł, że troskę o zapłatę weksłu pozostawia osobie, na której rzecz weksel podpisał, oraz wyklucza odpowiedzialność na wypadek

niezapłacenia sumy wekslowej (O. S. N. z 7. 3. 1928, Rw. III 2587/27; P. S. z r. 1928, poz. 384).

Poręczenie obowiązuje poręczyciela na rzecz wierzyciela, okoliczność zaś, iż pismo poręczyciela, którem poręczenie to ustanawia, skierowane było do dłużnika głównego, a nie do wierzyciela, nie może zmienić powyższej tezy, o ile pismo to doręczone zostało temu ostatniemu przez dłużnika (O. S. Ap. w Warszawie z 29. 5. 1929, Ac. 2 34/29; P. P. H. z r. 1929, poz. 413).

Niezaprotestowanie weksłu własnego nie pociąga za sobą wygaśnięcia odpowiedzialności ręczyciela wystawcy. Ręczyciele weksłowi mogą podnosić przeciwko wypełnieniu weksłu kaucyjnego te wszystkie zarzuty, jakie służą dłużnikowi głównemu (O. S. N. z 30. 12. 1931, Rw. III 2803/31; P. P. A. z r. 1932, poz. 132/2).

Poręczyciel, który zapłacił weksel za wystawców ma prawo poszukiwania zwrotnego, pomimo braku indosu na rzecz tegoż poręczyciela (O. S. N. z 12. 7. 1934, C. I 1773/33; M. P. H. W. z r. 1935, str. 37).

Dział V.

Płatność.

ART. 33. Weksel może być platny: za okazaniem;

w pewien czas po okazaniu;

w pewien czas po dacie;

w oznaczonym dniu.

Weksle z innemi terminami płatności lub z kilku następującemi po sobie terminami są nieważne.

ART. 34. Weksel za okazaniem jest platny przy przedstawieniu. Weksel powinien być przedstawiony do zapłaty w ciągu roku od dnia wystawienia. Wystawca może oznaczyć krótszy lub dłuższy termin. Indosanci mogą terminy te skrócić.

Wystawca może zastrzec, że weksel, płatny za okazaniem, nie może być przedstawiony do zapłaty przed oznaczonym dniem. W tym przypadku termin do przedstawienia biegnie od owego dnia.

ART. 35. Termin płatności weksłu, płatnego w pewien czas po okazaniu, określa się podług daty przyjęcia lub podług daty protestu.

Jeżeli nie było protestu, przyjęcie niedatowane uważa się wobec akceptanta za dokonane w ostatnim dniu terminu, wyznaczonego do przedstawienia.

ART. 36. Jeżeli termin płatności weksłu jest oznaczony na jeden miesiąc lub na więcej miesięcy po dacie lub po okazaniu, weksel ten jest płatny w odpowiednim dniu tego miesiąca, w którym zapłata ma być dokonana. W braku takiego dnia weksel jest płatny w ostatnim dniu tego miesiąca.

Jeżeli termin płatności weksłu jest oznaczony na jeden miesiąc lub na więcej miesięcy i pół miesiąca po dacie lub po okazaniu, liczy się najpierw miesiące całe.

Jeżeli płatność weksłu jest oznaczona na początek, na środek (np. połowę stycznia, połowę lutego i t. d.) lub na koniec miesiąca, rozumie się przez to pierwszy, piętnasty lub ostatni dzień miesiąca.

Określenie „osiem dni” lub „piętnaście dni” wyraża nie jeden lub dwa tygodnie, lecz okres całych ośmiu lub piętnastu dni.

Określenie „pół miesiąca” oznacza piętnaście dni.

ART. 37. Gdy weksel jest płatny w oznaczonym dniu w miejscu, gdzie obowiązuje kalendarz odmienny od kalendarza miejsca wystawienia, uważa

się datę płatności za określoną według kalendarza miejsca płatności.

Przy wekslu, przekazanym z jednego miejsca na inne, w którym obowiązuje kalendarz odmienny, a płatnym w pewien czas po dacie, przelicza się dzień wystawienia na dzień, odpowiadający kalendarzowi miejsca płatności, i podług tego oznacza się termin płatności.

Zasadę ustępu poprzedzającego stosuje się także do obliczania terminów przedstawienia weksli.

Przepisów tych nie stosuje się, jeżeli z zastrzeżenia w wekslu lub wogóle z jego treści wynika, że chciano zastosować inne zasady.

Dział VI.

Zapłata.

ART. 38. Posiadacz weksłu, płatnego w oznaczonym dniu albo w pewien czas po dacie lub po okazaniu, powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następnych dni powszednich.

Przedstawienie weksłu w izbie rozrachunkowej jest równoznaczne z przedstawieniem do zapłaty.

Prezentowanie weksli kuratorowi nieobecnego do zapłaty jest zbędne (O. S. N. z 13. 7. 1926, Rw. III 753/26; P. P. A. z r. 1926, poz. 289).

Wymagane przez art. 38 ust. 1 prawa wekslowego przedstawienie weksłu do zapłaty może być stwierdzone dowodem ze świadków (O. S. N. z 15. 3. 1935, C. I 1977/34; O. S. P. Nr. 10/35, poz. 542).

Gdyby dłużnik weksłu nie zapłacił musi posiadać weksłu złożyć go u notariusza (wzgl. w urzędzie pocztowym) do protestu, jeżeli nie chce narażać się na skutki z art. 53. Od obowiązku tego jest jednak posiadać weksłu wolny, jeżeli wystawca umieścił na weksłu zastrzeżenie „bez kosztów”, „bez protestu” lub inne równoznaczne zastrzeżenie. Jeżeli takie zastrzeżenie umieścił indosant lub poręczyciel, posiadacz jest wolny od protestu tylko względem indosanta lub poręczyciela.

W przypadku nieprzedstawienia weksłu do zapłaty w terminie oznaczonym w art. 38, każdy dłużnik może złożyć sumę wekslową do depozytu sądu miejsca płatności weksłu (art. 42).

Instytucje będące izbami rozrachunkowymi określa rozporządzenie Ministra Skarbu (art. 107).

ART. 39. Trasat może przy zapłacie żądać wydania weksłu, pokwitowanego przez posiadacza.

Posiadacz nie może odmówić przyjęcia zapłaty częściowej.

W razie zapłaty częściowej trasat może żądać wzmianki o niej na weksłu i osobnego pokwitowania.

Zapłata dłużnej sumy wekslowej, dokonana przez dłużnika wekslowego, bez odebrania weksłu lub uwidocznienia na nim dokonanej zapłaty nie ma znaczenia przeciw nabywcy weksłu (O. S. N. z 22. 8. 1928, Rw. III 1060/28; P. P. A. z r. 1929, poz. 22).

Akceptantowi weksłu in blanco, który został złożony na zabezpieczenie jego długu a następnie, po zaspokojeniu długu, zwrócony akceptantowi, wolno weksel wypełnić i puścić w obieg tylko za zgodą wystawcy (O. S. N. z 9. 3. 1929, C. III 222/29; O. S. P. z r. 1930, poz. 26).

Zastrzeżenie, uczynione przez zobowiązanego, iż wyplata z depozytu ma nastąpić za złożeniem przez wierzyciela egzekwującego weksłu, wystawionego przez zobowiązanego na zlecenie wierzyciela egzekwującego jest w zupełności uzasadnione w przepisach art. 39 i 103 prawa wekslowego, bo uzyskanie prawomocnego nakazu zapłaty nie zmienia charakteru wierzytelności wekslowej i nie uwalnia wierzyciela od obo-

wiązku wydania przy zapłacie pokwitowanego weksłu, lub w razie częściowej zapłaty uwidocznienia jej na weksłu i wydania osobnego pokwitowania (O. S. N. z 12. 3. 1929, R. III 181/29; P. P. A. z r. 1930, poz. 27).

Zapłatę sumy wekslowej lub czekowej stwierdza się zwrotem weksłu lub czeku dłużnikowi lub pokwitowaniem wierzyciela — dowód ze świadków w tym przedmiocie jest niedopuszczalny (O. S. N. z 9. 3. — 19. 4. 1932, C. I 2367/31, O. S. P. XI, poz. 511).

Osoba, która dłużnikowi wekslowemu przy zapłacie weksłu, wydaje zamiast weksłu autentycznego weksel ze sfałszowanym podpisem dłużnika obowiązana jest zwrócić temuż dłużnikowi spłaconą przez niego sumę wekslową (O. S. N. z 29. 8. 1935, C. II 122/35; P. P. H. z r. 1936, poz. 1480).

Zapłata może nastąpić do rąk organu sporządzającego protest, który jest nie tylko uprawniony, lecz i obowiązany do przyjęcia zapłaty i jej pokwitowania (art. 91).

ART. 40. Posiadacz weksłu nie ma obowiązku przyjmowania zapłaty przed terminem płatności.

Trasat, który płaci przed terminem płatności, czyni to na własne niebezpieczeństwo.

Kto płaci w terminie płatności, zwolniony jest z zobowiązania, chyba że dopuścił się podstęp lub rażącego niedbalstwa. Obowiązany jest do sprawdzenia prawidłowości szeregu indosów, lecz nie do sprawdzenia podpisów indosantów.

Trasat jest obowiązany przy zapłacie sprawdzić jedynie kolejność indosów, lecz nie ma obowiązku badać prawdziwości podpisów indosantów i jeśli zapłaci osobie, wykazującej się nieprzerwanym szeregiem indosów, wolny jest od odpowiedzialności, chyba, że działał w złej wierze lub też dopuścił się rażącego niedbalstwa (O. S. N. z 26. 2. 1925, C. I 1072/24; P. P. H. z r. 1926, str. 173).

ART. 41. Jeżeli weksel wystawiono na walutę, która nie jest walutą miejsca płatności, sumę wek-

słową można zapłacić w walucie krajowej podług jej wartości w dniu płatności. Jeżeli dłużnik dopuści się zwłoki, posiadacz może żądać zapłaty sumy wekslowej w walucie krajowej według swego wyboru albo podług jej kursu w dniu płatności, albo podług jej kursu w dniu zapłaty.

Wartość waluty zagranicznej oznacza się podług zwyczajów miejsca płatności. Wystawca jednak może zastrzec, że suma, przypadająca do zapłaty, ma być obliczona podług kursu, ustanowionego w wekslu.

Zasad powyższych nie stosuje się do przypadku, gdy wystawca zastrzegł, że zapłata ma być uiszczona w oznaczonej walucie (zastrzeżenie zapłaty rzeczywistej w walucie zagranicznej).

Jeżeli weksel wystawiono na walutę, mającą w kraju wystawienia i w kraju zapłaty tę samą nazwę, lecz inną wartość, domniemywa się, że miano na myśli walutę miejsca płatności.

Wyrok uwzględniający powództwo, wytoczone na podstawie wekslu, wystawionego w efektywnej walucie zagranicznej winien opiewać na tę walutę (O. S. N. z 20. 4. 1928, C. III 266/28; O. S. P. z r. 1928, poz. 410).

Pod oznaczeniem „dolary amerykańskie“ należy rozumieć dolary Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, a nie dolary kanadyjskie (O. S. Ap. w Poznaniu z 5. 6. 1928, 10 U. 72/28; P. P. H. z r. 1928, str. 416).

Wedle przepisu art. 108 odnoszą się do weksli, które są płatne w walucie zagranicznej przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 czerwca 1934 r. o wierzytelnościach w walutach zagranicznych (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 509), z wyjątkiem przepisów art. 2 ust. (3) i art. 7 pkt. 2), które utraciły moc w stosunku do weksli wystawionych po wejściu w życie prawa wekslowego. Art. 1—5° i art. 36 ust. (1) i (2) tego rozporządzenia stanowią:

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ z dnia 12 czerwca 1934 r. O WIERZYTELNOŚCIACH W WALUTACH ZAGRANICZNYCH. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 509).

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

ART. 1. (1) Wierzytelność, wyrażoną w walucie zagranicznej, dłużnik może zapłacić pieniędźmi polskimi, chyba że zapłata w pieniądzach zagranicznych była wyraźnie zastrzeżona.

(2) Zastrzeżenie takie uważa się za nielstniejące, jeżeli wierzytelność płatna jest na obszarze Państwa Polskiego.

(3) Wierzytelnością w rozumieniu rozporządzenia niniejszego jest każda należność bez względu na tytuł jej powstania.

ART. 2. (1) Wysokość sumy, którą dłużnik płaci pieniędźmi polskimi, winna być obliczona według kursu wyplat (czechu) w danej walucie zagranicznej w dniu wymagalności wierzytelności.

(2) Jeżeli dłużnik dopuścił się zwłoki, wierzyciel może żądać zapłaty, stosownie do swego wyboru, według kursu wyplat bądź w dniu wymagalności, bądź w dniu zapłaty.

(3) Obowiązujący jest przeciętny kurs wyplat, notowany na giełdzie pieniężnej w Warszawie.

ART. 3. (1) Jeżeli zapłata następuje pieniędźmi zagranicznymi, dłużnik może dokonać jej każdym gatunkiem pieniędzy, mających obieg prawny w kraju, którego pieniędźmi płaci.

(2) Jeżeli dłużnik, płacący pieniędźmi zagranicznymi, jest w zwłoce, wierzyciel może żądać wyrównania różnicy między kursami wyplat w dniu zapłaty i w dniu wymagalności.

ART. 4. (1) Ważność zastrzeżenia o płatności wierzytelności zagranicznymi monetami złotymi lub według równowartości złota w zagranicznej jednostce pieniężnej ocenia się podług prawa kraju, w którego walucie wyrażona jest wierzytelność. Sama umowa zachowuje ważność.

(2) Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia odmienne uregulować ważność tego zastrzeżenia w zobowiązaniach, wyrażonych w walucie kraju, który normuje ważność tę bądź inaczej w stosunkach międzynarodowych niż wewnętrz-

nych, bądź z uszczerbkiem dla interesów Państwa Polskiego lub jego obywateli.

ART. 5. (1) Jeżeli zastrzeżenie o płatności wierzytelności zagranicznymi monetami złotymi lub według równowartości złota w zagranicznej jednostce pieniężnej jest ważne (art. 4), a wierzytelność ta jest płatna na obszarze Państwa Polskiego, — dłużnik może zapłacić ją pieniędzmi polskimi według kursu kruszcza złotego w dniu wymagalności zapłaty.

(2) Art. 2 ust. (2) stosuje się analogicznie.

Rozdział VI.

Ustalanie kursu kruszcza złotego.

ART. 36. (1) Za kurs (równowartość) kruszcza złotego w rozumieniu rozporządzenia niniejszego oraz art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 5 listopada 1927 r. w sprawie zmiany ustroju pieniężnego (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 855) uważa się wartość złota, ogłaszana przez Ministra Skarbu w Monitorze Polskim.

(2) Minister Skarbu obliczać będzie wartość tę na podstawie cen czystego złota na giełdzie zagranicznej, którą oznacza rozporządzeniem, oraz na podstawie przeciętnego kursu na giełdzie w Warszawie, — wypłaty na siedzibę powyższej giełdy zagranicznej.

ART. 42. W przypadku nieprzedstawienia weksłu do zapłaty w terminie, oznaczonym w art. 38, każdy dłużnik może złożyć sumę wekslową do depozytu sądu miejsca płatności weksłu na koszt i niebezpieczeństwo posiadacza.

Dział VII.

Zwrotne poszukiwanie z powodu nieprzyjęcia lub niezapłacenia.

ART. 43. Posiadacz weksłu może wykonywać zwrotne poszukiwanie przeciw indosantom, wystawcy, tudzież innym dłużnikom wekslowym:

po terminie płatności, jeżeli zapłata nie nastąpiła;

już przed terminem płatności:

1) jeżeli odmówiono przyjęcia w całości lub w części;

2) jeżeli otwarto postępowanie układowe albo jeżeli ogłoszono upadłość trasata bez względu, czy weksel przyjął, czy nie, albo jeżeli trasat zaprzestał płacenia długów, choćby to zaprzestanie nie zostało stwierdzone orzeczeniem sądownym, lub też jeżeli przeprowadzono bezskutecznie egzekucję z jego majątku;

3) jeżeli otwarto postępowanie układowe albo jeżeli ogłoszono upadłość wystawcy weksłu, co do którego istnieje zakaz przedstawienia do przyjęcia.

W przypadku zwrotnego poszukiwania przed terminem płatności, przewidzianego w ust. 1 pkt. 2) i 3) artykułu niniejszego, sąd może udzielić zobowiązanemu zwrotnie odroczenia, które nie może w żadnym razie przekraczać terminu płatności weksłu.

Prawo żądania wcześniejszej zapłaty sumy wekslowej przed terminem płatności przysługuje posiadaczowi weksłu tylko przeciw osobom obowiązany w drodze zwrotnego poszukiwania, nie zaś przeciw akceptantowi weksłu lub przeciw wystawcy weksłu własnego (O. S. N. z 5. 2. 1930, Rw. III 1996/29; P. P. A. z r. 1930, poz. 108).

Indosant wcześniejszy, który wykupił weksel w terminie płatności nie ma prawa regresu do indosanta późniejszego (O. S. N. z 24. 9. 1931, Rw. III 1440/31; P. P. H. z r. 1931, poz. 848).

Przez wydanie nakazu zapłaty przeciwko wystawcy weksłu własnego nie zostaje stworzony stan sprawy osądzonej w odniesieniu do roszczenia zwrotnego żyranta, który następnie weksel wykupił, oraz jego cesjonariusza (O. S. N. z 1. 12. 1931, Rw. III 3608/31; P. P. A. z r. 1932, poz. 367).

Prawo cywilne reguluje wzajemne stosunki dłużników wekslowych między sobą (jednego współakceptanta do drugiego, wystawcy do jego poręczyciela i t. p.), gdy zaś chodzi o osoby, które nawzajem do siebie są w stosunku wierzyciela do dłużnika, należy stosować zasady prawa wekslowego (O. S. N. z 18. 10. 1935; P. P. H. z r. 1936, poz. 1504).

ART. 44. Odmowa przyjęcia lub zapłaty powinna być stwierdzona aktem publicznym (protest spowodu nieprzyjęcia lub niezapłacenia).

Protest spowodu nieprzyjęcia powinien być dokonany w terminach, w których ma nastąpić przedstawienie weksłu do przyjęcia. Jeżeli w przypadku art. 24 ust. 1) weksel został po raz pierwszy przedstawiony w ostatnim dniu terminu, protest może być dokonany jeszcze dnia następnego.

Protest spowodu niezapłacenia weksłu, płatnego w oznaczonym dniu albo w pewien czas po dacie lub po okazaniu, powinien być dokonany w jednym z dwóch dni powszednich, następujących po dniu płatności. Jeżeli weksel jest płatny za okazaniem, protest powinien być dokonany z zachowaniem warunków dokonania protestu spowodu nieprzyjęcia, przewidzianych w ustępie poprzedzającym.

Protest spowodu nieprzyjęcia zwalnia od przedstawienia do zapłaty i od protestu spowodu niezapłacenia.

W przypadku gdy trasat bez względu, czy weksel przyjął, czy nie, zaprzestał płacenia długów lub gdy przeprowadzono bezskutecznie egzekucję z jego majątku, posiadacz może wykonywać zwrotne poszukiwanie tylko po przedstawieniu weksłu trasatowi do zapłaty i po dokonaniu protestu.

W przypadku otwarcia postępowania układowego albo ogłoszenia upadłości trasata, bez względu, czy weksel przyjął, czy nie, zarówno jak w przypadku otwarcia postępowania układowego albo ogłoszenia upadłości wystawcy weksłu, co do którego istnieje zakaz przedstawienia do przyjęcia, posiadacz weksłu może wykonywać zwrotne poszukiwanie już na podstawie orzeczenia, którym otwarto postępowanie układowe albo którym ogłoszono upadłość.

Weksel, któremu w chwili oddania go notariuszowi do zaprotestowania brak istotnych cech weksłu, nie może być przedmiotem protestu (O. S. N. z 8. 6. 1932, Rw. III 1064/32; P. P. A. z r. 1932, poz. 338/1).

Protest wekslowy, opiewający wprawdzie przeciwko akceptantowi weksłu, stwierdzający jednak, że organ protestujący udał się do domicyljata i, nie zastawszy tam nikogo, założył protest, jest ważny (O. S. N. z 8. 7. 1932, C. III 518/31; R. P. E. S. z r. 1933, str. 184).

Protest, założony w lokalu domicyljata przeciwko akceptantowi weksłu mieści w sobie zarazem protest przeciwko domicyljatowi (O. S. N. z 16. 9. 1932, C. III 46/32; P. P. H. z r. 1933, poz. 113).

Jeżeli z umieszczonego na weksłu protestu wynika, że protest jest spóźniony, nakaz zapłaty nie może być wydany przeciwko indosantowi, chociażby notariusz dodatkowo datę założenia protestu sprostował (O. S. N. z 16. 11. 1932, Rw. III 2182/32; P. P. H. z r. 1933, poz. 1033).

Przy dochodzeniu należności z weksłu od dłużnika głównego protest nie jest jedynym środkiem dowodowym, stwierdzającym przedstawienie weksłu głównemu dłużnikowi do zapłaty, i może być zastąpiony również dowodem ze świadków (O. S. N. z 15. 3. 1935, C. I 1977/34; M. P. H. W. z r. 1935, str. 312).

O sporządzaniu protestów p. art. 85 i nast.

ART. 45. Posiadacz weksłu powinien o nieprzyjęciu lub o niezapłaceniu zawiadomić swojego indosanta i wystawcę w ciągu czterech dni powszednich, następujących po dniu protestu, a w przypadku zastrzeżenia „bez kosztów” — po dniu przedstawienia. Każdy indosant powinien w ciągu dwóch dni powszednich, następujących po dniu, w którym otrzymał zawiadomienie, podać do wiadomości swojego poprzednika otrzymane zawiadomienie, wskazując nazwiska i adresy tych, którzy dokonali zawiadomień poprzednich, i tak kolejno aż do wystawcy. Terminy powyższe biegną od otrzymania zawiadomienia poprzedniego.

Ileć w myśl ustępu poprzedzającego zawiadamia się osobę, podpisaną na wekslu, należy tak samo w tymże terminie zawiadomić jej poręczyciela.

Jeżeli indosant nie wskazał swego adresu lub podał go w sposób nieczytelny, wystarczy zawiadomienie poprzedzającego go indosanta.

Zawiadomienia można dokonać w jakikolwiek sposób, nawet przez proste odesłanie weksłu.

Obowiązany do zawiadomienia ma udowodnić, że dokonał go w przepisany terminie. Termin ten uważa się jako zachowany, jeżeli pismo z zawiadomieniem oddano na pocztę w przepisany terminie.

Kto nie zawiadomi w czasie powyżej oznaczonym, nie traci praw z weksłu, odpowiada jednak za szkodę, spowodowaną przez swe niedbalstwo, tylko do sumy, na jaką weksel jest wystawiony.

Sama wiadomość posiadacza weksłu o adresie indosanta, nie uzasadnia obowiązku posiadacza weksłu do zawiadomienia indosanta o nieprzyjęciu i proteście weksłu, jeżeli

indosant nie podał na wekslu czytelnego adresu (O. S. N. z 10. 5. 1927, Rw. III 797/27; Gł. Pr. IX, 1927).

ART. 46. Wystawca, indosant albo poręczyciel przez zastrzeżenie „bez kosztów”, „bez protestu” lub przez inne równoznaczne, napisane na wekslu i podpisane, mogą zwolnić posiadacza weksłu od protestu spowodu nieprzyjęcia lub niezapłacenja, jako warunku zwrotnego poszukiwania.

Zastrzeżenie takie nie zwalnia posiadacza ani od przedstawienia weksłu w przepisany terminie, ani od obowiązku zawiadomienia. Dowód niezachowania terminu przedstawienia ciąży na tym, kto się na tę okoliczność powołuje wobec posiadacza.

Zastrzeżenie, pochodzące od wystawcy, skuteczne jest wobec wszystkich dłużników wekslowych; jeżeli pochodzi od indosanta lub od poręczyciela, ma skutek tylko wobec niego. Gdyby mimo zastrzeżenia, pochodzącego od wystawcy, posiadacz dokonał protestu, sam ponosi koszty. Jeżeli zastrzeżenie pochodzi od indosanta lub od poręczyciela, koszty dokonanego protestu obciążają wszystkich dłużników wekslowych.

Zwolnienie przez firmę raz na zawsze notariusza od zakładania protestów co do weksli, przyjętych lub wystawionych przez firmę, nie ma prawnego znaczenia, o ile nie jest uwidocznione na wekslu (O. S. N. z 8. 6. 1932, Rw. III 1064/32; P. P. A. z r. 1932, poz. 338/3).

ART. 47. Kto weksel wystawił, przyjął, indosował lub zań poręczył, odpowiada wobec posiadacza solidarnie.

Posiadacz może dochodzić roszczeń przeciw jednemu, kilku lub wszystkim dłużnikom bez po-

trzeby zachowania porządku, w jakim się zobowiązali.

Takie samo prawo ma każdy dłużnik wekslowy, który weksel wykupił.

Dochodzenie sądowe roszczeń przeciw jednemu dłużnikowi nie tamuje dochodzenia przeciw innym dłużnikom, nawet następującym po dłużniku, przeciw któremu wpierv skierowano dochodzenie sądowe.

Zarzut podpisanego na wekslu, że podpisał tylko z grzeczności, nie ma prawnego znaczenia wobec art. 47 prawa wekslowego (O. S. N. z 26. 10. 1926, Rw. III 275/26; Gł. Adw. z r. 1927, str. 319).

Wierzyciel wekslowy ma samoistne roszczenie przeciwko indosantom poprzedzającym, niezależnie od odpowiedzialności wystawcy (O. S. N. z 26. 10. 1928, C. I 1546/28; O. S. P. VIII, poz. 283).

Dopóki podpis na wekslu nie jest skreślony, musi on mieć ważność wobec przepisu art. 47 prawa wekslowego (O. S. N. z 30. 12. 1929, Rw. III 1705/29; Gł. Pr. z r. 1930, str. 133).

ART. 48. Posiadacz wekslu może żądać od zobowiązanego zwrotnie:

- 1) nieprzyjętej lub niezapłaconej sumy wekslowej wraz z odsetkami, jeżeli je zastrzeżono;
- 2) odsetek w wysokości sześć od sta, a przy wekslach, wystawionych i płatnych w Polsce, odsetek ustawowych od dnia płatności;
- 3) kosztów protestu, dokonanych zawiadomień, tudzież innych kosztów;
- 4) prowizji komisowej, która w braku umowy wynosi jedną szóstą od sta od sumy wekslowej i nie może przekroczyć tej stopy.

W przypadku zwrotnego poszukiwania przed płatnością będzie potrącone dyskonto od sumy wekslowej.

slowej. Dyskonto oblicza się według stopy dyskontowej Banku Polskiego w dniu zwrotnego poszukiwania w miejscu zamieszkania posiadacza.

Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 545) O WYSOKOŚCI ODSETEK USTAWOWYCH.

ART. 1. Wysokość odsetek ustawowych (prawnych) w stosunkach prywatno - prawnych ustala się na 8 od sta rocznie.

ART. 2. (1) Upoważnia się Ministra Skarbu do obniżania w drodze rozporządzeń ustalonej w artykule poprzedzającym stopy odsetek.

(2) Obniżona stopa będzie stosowana od dnia wejścia w życie rozporządzenia, choćby tytuł prawny do odsetek powstał przed tym dniem.

Posiadaczowi wekslu własnego służy prawo żądania od wystawcy wekslu sumy wekslowej wraz z procentem prawnym od dnia płatności, chociażby weksel nie był protestowany (O. S. N. z 27. 11. 1930, C. I 992/30; R. P. E. S. z r. 1931, str. 786).

Zwrotnie poszukujący może w braku zastrzeżenia przeciwnego wykonać swoje prawo także w ten sposób, że na jednego z zobowiązanych zwrotnie wystawia nowy weksel (weksel zwrotny), płatny za okazaniem i w miejscu zamieszkania zobowiązanego zwrotnie (art. 52).

ART. 49. Kto weksel wykupił, może żądać od swoich poprzedników:

- 1) całkowitej sumy zapłaconej;
- 2) odsetek w wysokości sześć od sta, a przy wekslach, wystawionych i płatnych w Polsce, odsetek ustawowych od powyższej sumy, licząc od dnia wykupienia wekslu;
- 3) własnych kosztów;
- 4) prowizji komisowej od sumy wekslowej, obliczonej według art. 48 ust. 1 pkt. 4).

Indosant zapozwany o zapłatę ma regres do wystawcy, chociażby ten ostatni przypozwany nie był (O. S. N. z 26. 10. 1928, C. I 1546/28; O. S. P. VIII, poz. 283).

A) Punkt 1 art. 49 pr. weksl. w związku z następną treścią tego artykułu interpretować należy w tym sensie, iż użyte w nim wyrazy „suma zapłacona”, oznaczają wogóle sumę, na którą opiewa weksel, a nie rzeczywiście zapłaconą przez wykupującego w wypadku, gdy ten mniejszą zapłacił.

B) Ten, kto weksel wykupił, odzyskuje położenie prawne, w jakim się znajdował jako poprzedni posiadacz weksłu przed jego zainkasowaniem, — odzyskuje roszczenie dawne i dlatego też nie można wobec niego zastępować się zarzutami osobistymi, dotyczącymi jego następców (O. S. Ap. w Warszawie z 29. 5. 1929, Ac. 2 34/29; P. P. H. z r. 1929, poz. 493).

Prawomocny nakaz zapłaty, wydany na rzecz zaspokojonego następnie przez indosanta wierzyciela wekslowego, nie wyłącza bezpośredniego dochodzenia na podstawie weksłu roszczenia zwrotnego przeciwko wystawcy weksłu przez indosanta, który weksel wykupił lub przez cesjonariusza tego indosanta (O. S. N. z 1. 12. 1931, R. W. III 3608/31; R. P. E. S. z r. 1932, str. 1050).

Remitent weksłu, wobec którego jeden z żyrantów w osobnym piśmie zobowiązał się wykupić ten weksel, jako wystawiony grzecznościowo na jego prośbę, ma prawo dochodzić swej należności od tego żyranta, lecz nie z mocy regresu wekslowego, tylko z tytułu tego osobnego zobowiązania (O. S. N. z 14. 10. 1932, C. I 297/32; O. S. P. XII, poz. 393).

Jeżeli wystawca i żyrant, którzy podpisać weksel grzecznościowo, nie zawarli ze sobą żadnej umowy uzasadniającej w wewnętrznym stosunku między nimi bez względu na kolejność podpisów odpowiedzialność obojga jako współwłaścicieli, ma żyrant do wystawcy normalny regres wekslowy (O. S. N. z 9. 6. 1933, C. III 441/32; R. P. E. S. z r. 1934, str. 210).

Jeżeli dwie osoby podpisały weksel bez porozumienia się ze sobą jedynie celem umożliwienia trzeciemu zaciągnięcia pożyczki, a jedna z nich weksel ten w całości wykupia, nie może od drugiej żądać więcej, jak zwrotu połowy zapłaconej kwoty, choćby ze względu na wekslowy charakter jej podpisu przysługiwało jej przeciw drugiej wekslowe prawo zwrotnego

poszukiwania (O. S. N. z 21. 3. 1934, C. II R. W. 3010/33; P. P. A. z r. 1934, poz. 223).

Prowizja komisowa może wynosić conajwyżej jedną szóstą od sta od sumy wekslowej. Umową można prowizję komisową zmniejszyć. (art. 48).

ART. 50. Każdy dłużnik wekslowy, przeciw któremu wykonywa się lub wykonać można zwrotne poszukiwanie, może żądać, aby mu za zapłatą sumy regresowej wydano weksel, protest, tudzież rachunek pokwitowany.

Indosant, który weksel wykupił, może przekreślić indos własny oraz indosy następnych indosantów.

Indosant, który weksel wykupił, jest legitymowany do pozwu wekslowego przeciw swym poprzednikom, wystawcy i przyjemcy weksłu, choć nie przekreślił na wekslu indosu swego i swych następców (O. S. N. z 27. 5. 1932, R. W. III 1024/32; R. P. E. S. z r. 1933, str. 746).

Przepis art. 50 ust. 2 o „możliwości przekreślenia własnego indosu i następców”, oznacza tyle, że przez to przekreślenie weksel nie traci ważności, a indosant, który weksel wykupił, nie będzie więcej z tego weksłu odpowiadać. Przepis ten nie uchyla jednak wcale art. 13 prawa wekslowego, że w razie dochodzenia roszczenia posiadacz prawny weksłu wykazuje się nieprzerwanym aż do niego dochodzącym szeregiem indosów; owszem art. 50 ust. 2 pr. wekslowego daje posiadaczowi możliwość dostosowania się do wymogu art. 16 prawa wekslowego (O. S. N. z 13. 9. 1932, R. W. III 1301/32; Zb. Urz. z r. 1932, poz. 149).

Dłużnik wekslowy, który po proteście wobec grożącego mu poszukiwania zwrotnego wykupi weksel, uzyskuje legitymację formalną przez samo posiadanie weksłu bez względu na to, czy skreślił żyro własne i indosy następujące. Natomiast w wypadku wykupienia weksłu przed protestem, decydują przesłanki z art. 16, czyli, że formalną legitymację uzasadnić może tylko nieprzerwany szereg indosów. Nie wyklucza to jednak dopuszczalności wykazania legitymacji materialnej we-

dług zasad przewidzianych w ustawie cywilnej zwłaszcza wykupienia weksłu i odstąpienia praw z niego przez legitymowanego jego posiadacza (O. S. N. z 19. 1. 1934, C. III 27/33; Gł. Adw. z r. 1935, str. 45).

ART. 51. W przypadku zwrotnego poszukiwania po częściowym przyjęciu weksłu ten, kto płaci nieprzyjętą część sumy wekslowej, może żądać stwierdzenia zapłaty na weksłu i osobnego pokwitowania. Nadto posiadacz weksłu wyda mu poświadczony przez siebie odpis weksłu oraz protest celem umożliwienia dalszego zwrotnego poszukiwania.

ART. 52. Zwrotnie poszukujący może w braku zastrzeżenia przeciwnego wykonać swoje prawo także w ten sposób, że na jednego z zobowiązanych zwrotnie wystawia nowy weksel (weksel zwrotny), płatny za okazaniem i w miejscu zamieszkania zobowiązanego zwrotnie.

Weksel zwrotny obejmuje prócz sum, wymienionych w art. 48 i 49, stręczne i opłatę stemplową za weksel zwrotny.

Jeżeli weksel zwrotny wystawia posiadacz weksłu, wysokość sumy wekslowej oznaczona będzie podług kursu weksłu za okazaniem, przekazanego z miejsca płatności weksłu pierwotnego na miejsce zamieszkania zobowiązanego zwrotnie. Jeżeli weksel zwrotny wystawia indosant, wysokość sumy wekslowej oznaczona będzie podług kursu weksłu za okazaniem, przekazanego z miejsca zamieszkania wystawcy weksłu zwrotnego na miejsce zamieszkania zobowiązanego zwrotnie.

ART. 53. Po bezskutecznym upływie terminów, ustanowionych:

do przedstawienia weksłu, płatnego za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu;

do protestu spowodu nieprzyjęcia lub niezapłaty;

do przedstawienia do zapłaty w razie zastrzeżenia „bez kosztów“;

posiadacz traci prawo do indosantów, wystawcy oraz do innych dłużników wekslowych z wyjątkiem akceptanta.

W razie nieprzedstawienia weksłu do przyjęcia w terminie, zastrzeżonym przez wystawcę, posiadacz traci prawo zwrotnego poszukiwania spowodu niezapłaty jakoteż spowodu nieprzyjęcia, wyjąwszy, gdyby z treści zastrzeżenia wynikało, że wystawca chciał się jedynie uchylić od odpowiedzialności za przyjęcie.

Jeżeli zastrzeżenie co do terminu przedstawienia uczynił indosant, tylko on może się na nie powołać.

Posiadacz weksłu przekazowego traci prawo regresu przeciw wystawcy, jeżeli weksel przedstawił przekazanemu i założył protest wekslowy z powodu niezapłaty, nie w miejscu płatności weksłu, lecz w miejscu zamieszkania przekazanego (przyjemcy), chociażby przyjemca zgodził się na spełnienie tych kroków pilności w miejscu swego zamieszkania, zamiast w miejscu płatności weksłu (O. S. N. z 27. 9. 1927, Rw. III 307/27; P. P. A. z r. 1928, poz. 37).

Odpowiedzialność wekslowa awalisty, który nie wskazał za kogo ręczy, gaśnie wskutek niezłożenia protestu w czasie właściwym ze względu na termin płatności, oznaczony na weksłu w czasie umieszczenia awalu (O. S. N. z 6. 12. 1927, Rw. III 559/27; C. S. z r. 1928, str. 30).

ART. 54. Jeżeli przedstawienie weksłu albo protest nie mogą być dokonane w terminach przepisanych spowodu przeszkody nie do przewyciężenia (ustawowego przepisu któregośkolwiek państwa albo

innego wypadku siły wyższej), terminy te ulegają przedłużeniu.

Posiadacz obowiązany jest zawiadomić bez zwłoki swego indosanta o wypadku siły wyższej i o tem zawiadomieniu zaznaczyć na wekslu lub na przedłużku z dodaniem daty i swego podpisu; po-
zatem stosuje się przepisy art. 45.

Po ustaniu siły wyższej posiadacz wekslu powinien bez zwłoki przedstawić weksel do przyjęcia lub do zapłaty, a w razie potrzeby dokonać protestu.

Jeżeli siła wyższa trwa dłużej niż trzydzieści dni, licząc od terminu płatności, można wykonać zwrotne poszukiwanie bez przedstawienia wekslu i bez protestu.

Co do weksli, płatnych za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu, termin trzydziestodniowy biegnie od dnia, w którym posiadacz zawiadomił swego indosanta o wypadku siły wyższej, chociażby nawet zawiadomienie takie nastąpiło jeszcze przed upływem terminu do przedstawienia; co do weksli, płatnych w pewien czas po okazaniu, termin trzydziestodniowy przedłuża się o czas, w jaki po okazaniu weksel był płatny.

Okoliczności czysto osobistych, dotyczących posiadacza wekslu lub osoby, której zlecił on przedstawienie wekslu lub dokonanie protestu, nie uważa się za wypadki siły wyższej.

Dział VIII.

Wyřczenie.

1. Przepisy ogólne.

ART. 55. Wystawca, indosant lub poręczyciel mogą wskazać osobę, która ma przyjąć albo zapłacić weksel w potrzebie.

Weksel można pod warunkami niżej określonymi przyjąć lub zapłacić przez wyřczenie na rzecz któregośkolwiek dłużnika, przeciw któremu może być wykonywane zwrotne poszukiwanie.

Każda osoba trzecia, nawet trasat lub osoba, już zobowiązana z wekslu, z wyjątkiem akceptanta, mogą być wyřczycielami.

O wyřczeniu wyřczyciel zawiadomi w ciągu dwóch dni powszednich osobę, którą wyřcza. Jeżeli terminu nie zachowa, odpowiada za szkodę, spowodowaną przez swoje niedbalstwo, tylko do sumy, na jaką weksel jest wystawiony.

2. Przyjęcie przez wyřczenie.

ART. 56. Przyjęcie przez wyřczenie może nastąpić we wszystkich przypadkach, gdy posiadacz wekslu, co do którego nie istnieje zakaz przedstawienia do przyjęcia, ma prawo zwrotnego poszukiwania przed terminem płatności.

Jeżeli na wekslu wskazano osobę, która ma weksel przyjąć lub zapłacić w potrzebie w miejscu płatności, posiadacz nie może przed terminem płatności wykonać zwrotnego poszukiwania przeciw te-

mu, kto wskazał tę osobę, i przeciw następującym po nim dłużnikom, chyba że przedstawił weksel osobie wskazanej i że odmówienie przez nią przyjęcia stwierdzone zostało protestem.

W innych przypadkach wyręczenia posiadacz może nie zgodzić się na przyjęcie przez wyręczenie. Jeżeli jednak zgodzi się na nie, traci prawo zwrotnego poszukiwania przed terminem płatności przeciw temu, na czyją rzecz nastąpiło przyjęcie przez wyręczenie, i przeciw następującym po nim dłużnikom.

ART. 57. Przyjęcie przez wyręczenie umieszcza się na wekslu; podpisuje je wyręczyciel. Przyjęcie powinno wskazywać, na czyją rzecz wyręczenie nastąpiło; w braku tej wskazówki przyjęcie uważa się za udzielone na rzecz wystawcy.

ART. 58. Akceptant przez wyręczenie odpowiada wobec posiadacza oraz indosantów, następujących po wyręczonym, tak samo, jak ostatni.

Pomimo przyjęcia przez wyręczenie wyręczony i jego poprzednicy mogą za zwrotem sumy, oznaczonej w art. 48, żądać od posiadacza wydania weksłu oraz protestu i rachunku pokwitowanego, jeżeli je sporządzono.

3. Zapłata przez wyręczenie.

ART. 59. Zapłata przez wyręczenie może nastąpić we wszystkich przypadkach, w których można dochodzić zwrotnego poszukiwania po terminie płatności weksłu lub przed tym terminem.

Zapłata przez wyręczenie obejmuje całą sumę, którą miałyby zapłacić wyręczony.

Dokonana będzie najpóźniej nazajutrz po ostatnim dniu, przepisany dla protestu powodu niezapłacenia.

ART. 60. Jeżeli weksel przyjęły przez wyręczenie osoby, mające zamieszkanie w miejscu płatności, albo jeżeli osoby, mające zamieszkanie w tem samem miejscu, wskazano jako mające płacić w potrzebie, posiadacz przedstawi weksel wszystkim tym osobom i w razie nieuiszczenia zapłaty przez wyręczenie, dokona protestu z powodu niezapłacenia najpóźniej nazajutrz po ostatnim dniu, przepisany dla protestu.

W razie niedokonania protestu w tym czasie ten, kto wskazał adres w potrzebie lub na czyją rzecz nastąpiło przyjęcie, tudzież następujący po nim indosanci wolni są od odpowiedzialności.

ART. 61. Posiadacz weksłu, który odmawia przyjęcia zapłaty przez wyręczenie, traci prawo zwrotnego poszukiwania przeciw tym, którzy byliby zwolnieni.

ART. 62. Zapłatę przez wyręczenie stwierdza się pokwitowaniem na wekslu, oznaczając osobę, na której rzecz zapłaty dokonano. W braku takiego oznaczenia uważa się, że zapłaty dokonano na rzecz wystawcy.

Weksel i protest, jeżeli był dokonany, wręczyć należy płacącemu przez wyręczenie.

ART. 63. Płacący przez wyręczenie nabywa prawa, wynikające z weksłu, przeciw wyręczonemu i przeciw tym, którzy wobec wyręczonego odpowiadają z weksłu. Nie może on jednak dalej weksłu indosować.

Indosanci, następujący po wyręczonym, są zwolnieni.

W razie zbiegu kilku ofiarujących zapłatę przez wyręczenie, pierwszeństwo należy się temu, kto przez zapłatę zwalnia największą liczbę dłużników. Kto wbrew temu przepisowi, mimo świadomości stanu rzeczy, płaci przez wyręczenie, traci prawo zwrotnego poszukiwania przeciw tym, którzy byliby zwolnieni.

Dział IX.

Wtóröpisy i odpisy wekslu.

1. Wtóröpisy.

ART. 64. Weksel można wystawić w kilku jednobrzmiących egzemplarzach.

Egzemplarze te ponumerowane będą w samym tekście dokumentu; w przeciwnym razie każdy z egzemplarzy uważa się za weksel odrębny.

Każdy posiadacz wekslu może na własny koszt żądać wydania większej liczby egzemplarzy, o ile z wekslu nie wynika, że go wystawiono w jednym egzemplarzu. W tym celu posiadacz ma zwrócić się do swego bezpośredniego indosanta, który jest obowiązany zwrócić się do swego poprzednika i tak dalej aż do wystawcy. Indosanci obowiązani są do powtórzenia swoich indosów na nowych egzemplarzach.

O obowiązku uiszczenia opłaty stempelowej od wtóröpisów p. art. 122 ustawy o opłatach stempelowych, zamieszczony w dodatku.

ART. 65. Zapłata, dokonana na jeden z egzemplarzy, zwalnia nawet wtedy, gdyby nie było na

wekslu zastrzeżenia, że taka zapłata pozbawia ważności inne egzemplarze. Wszelako trasat odpowiada z każdego przyjętego przez siebie egzemplarza, którego mu nie zwrócono.

Indosant, który przeniósł egzemplarze na różne osoby, jako też następni indosanci odpowiadają ze wszystkich podpisanych przez siebie egzemplarzy, których im nie zwrócono.

ART. 66. Kto przesyła jeden egzemplarz do przyjęcia, powinien oznaczyć na innych egzemplarzach nazwisko osoby, u której ów egzemplarz się znajduje. Osoba ta jest obowiązana wydać go prawemu posiadaczowi innego egzemplarza.

Jeżeli wydania odmówi, posiadacz może wykonać zwrotne poszukiwanie tylko po stwierdzeniu przez protest:

1) że egzemplarz, przesłany do przyjęcia, mimo żądania nie został mu wydany;

2) że na inny egzemplarz nie można było uzyskać przyjęcia lub zapłaty.

2. Odpisy.

ART. 67. Każdy posiadacz wekslu ma prawo sporządzenia z niego odpisów.

Odpis powinien dokładnie odtwarzać oryginał z indosami i wszelkimi wzmiankami, znajdującymi się na nim; należy na nim zaznaczyć, gdzie odpis się kończy.

Na odpisie można umieszczać indosy i poręczenia wekslowe w ten sam sposób i z temi samymi skutkami, jak na oryginale.

O obowiązku uiszczania opłaty stempłowej od odpisów p. art. 122 ustawy o opłatach stempłowych, zamieszczony w dodatku.

ART. 68. Odpis powinien wskazywać osobę, u której znajduje się oryginał. Jest ona zobowiązana wydać ten oryginał prawnemu posiadaczowi odpisu.

Jeżeli osoba, u której znajduje się oryginał, odmówi wydania go, posiadacz odpisu może wykonać zwrotne poszukiwanie przeciw indosantom odpisu i przeciw tym, którzy poręczyli na odpisie, dopiero po stwierdzeniu przez protest, że mimo żądania posiadacza odpisu nie wydano mu oryginału.

Jeżeli oryginał po ostatnim indosie, umieszczonym przed sporządzeniem odpisu, zawiera wzmiankę „odtąd indos ważny tylko na odpisie” lub inne wyrażenie równoznaczne, późniejszy indos na oryginale jest nieważny.

Dział X.

Zmiany.

ART. 69. W razie zmiany tekstu weksłu osoby, które weksel podpisały po dokonaniu zmiany, odpowiadają według brzmienia tekstu zmienionego; osoby, które weksel poprzednio podpisały, odpowiadają według brzmienia tekstu pierwotnego.

Wpisanie do weksłu in blanco miejsca płatności ze strony posiadacza tegoż weksłu nie stanowi zmiany tekstu, o której mówi art. 69 prawa wekslowego (O. S. N. z 11. 10. 1927. C. I 1199/26; P. P. H. z r. 1928, poz. 322).

Przesunięcie terminu płatności w osnowie weksłu ściśle określonego stanowi rozszerzenie poręki a więc zmianę zob

wiazania wekslowego (O. S. N. z 6. 12. 1927, Rw. III 559/27; C. S. z r. 1928, str. 30).

Okoliczność, że blankiet wekslowy dostemplowano, aby mógł być użyty dla oznaczenia wyższej sumy wekslowej, nie może być poczytana za zmianę tekstu weksłu w rozumieniu art. 69 prawa wekslowego (O. S. N. z 27. 12. 1928, Rw. III 2463/28; C. S. z r. 1929, poz. 13).

Wypełnienie weksłu, wystawionego „in blanco” na sumę wyższą, aniżeli ta, którą wyraża sam blankiet wekslowy (dostemplowany), nie jest zmianą tekstu weksłu (O. S. N. z 20. 11. 1930, Rw. III 754/30; R. P. E. S. z r. 1932, str. 797).

Dłużnik wekslowy odpowiada jedynie według treści weksłu, która istniała w chwili położenia podpisu, według treści zaś zmienionej mógłby odpowiadać tylko wówczas, gdyby było udowodnione, że zmiana nastąpiła przed powstaniem zobowiązania wekslowego, czyli przed wydaniem weksłu wierzycielowi, albo, że dłużnik na późniejszą zmianę treści się zgodził, przytem, jeżeli zmiana jest widoczna, ciężar dowodu spada na wierzyciela (O. S. N. z 28. 11. 1930, C. I 1462/30; R. P. E. S. z r. 1931, str. 514).

Wypełnienie weksłu, wydanego in blanco niezgodnie z wolą wystawcy nie stanowi fałszu weksłu, który może polegać na sfałszowaniu podpisu na weksłu lub na zmianie już istniejącego tekstu weksłu (O. S. N. z 20. 5. 1932, C. I 2112/31; O. S. P. XI, poz. 556).

Dostemplowanie weksłu nie jest zmianą tekstu weksłu w rozumieniu art. 69, gdyż otemplowanie weksłu nie należy do tekstu weksłu (O. S. N. z 12. 10. 1932, Rw. III 1891/32; Zb. Urz. z r. 1932, poz. 178).

Dłużnicy wekslowi, którzy podpisali weksel przed umieszczeniem wzmianki o umiejscowieniu, odpowiadają tylko w taki sposób, jak gdyby weksel nie był umiejscowiony (O. S. N. z 4. 11. 1932, C. III 116/32; P. P. H. z r. 1933, poz. 1127).

Samowolna zmiana kolejności żyra na weksłu nie skutkuje odpowiedzialności wekslowej żyranta, który według pierwotnego tekstu weksłu nie był wekslowo odpowiedzialny (O. S. N. z 7. 6. 1934, C. II 464/34; P. P. H. z r. 1934, poz. 1301).

Jeżeli zmiana tekstu weksłu jest zupełnie widoczna, powód powinien udowodnić, że dłużnicy wekslowi podpisali weksel po dokonaniu zmiany tekstu, gdy dłużnicy temu przeczą (O. S. N. z 24. 10. 1934, C. I 2513/33; R. P. E. S. z r. 1935, str. 709).

Dział XI.

Przedawnienie.

ART. 70. Roszczenia wekslowe przeciw akceptantowi ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od dnia płatności weksłu.

Roszczenia posiadacza weksłu przeciw indosantom i wystawcy ulegają przedawnieniu z upływem roku, licząc od dnia protestu, dokonanego w należytych czasie, w przypadku zaś zastrzeżenia „bez kosztów” — licząc od dnia płatności.

Roszczenia indosantów między sobą i przeciw wystawcy ulegają przedawnieniu z upływem sześciu miesięcy, licząc od dnia, w którym indosant wykupił weksel albo w którym sam został pociągnięty z weksłu do odpowiedzialności sądowej.

Jeżeli powód w pozwie wekslowym podał także cywilno-prawny tytuł zobowiązania, sąd powinien rozpatrzyć pozew na podstawie cywilno-prawnego tytułu w pozwie podanego, choć zobowiązanie wekslowe przeciw pozwanemu zgłosił z powodu przedawnienia (O. S. N. z 14. 9. 1927, Rw. III 1705/26; P. P. A. z r. 1927, poz. 49).

Zwrotne roszczenia indosantów między sobą przedawniają się w sześć miesięcy od dnia, w którym indosant wykupił weksel albo w którym sam został pociągnięty z weksłu do odpowiedzialności sądowej, nie zaś od dnia płatności weksłu (O. S. N. z 30. 3. 1928, C. I 150/28).

Bieg przedawnienia wekslowego przeciw przyjemcy weksłu kaucyjnego, płatnego za okazaniem, rozpoczyna się wtedy, gdy przyjemca mimo wezwania nie wyrówna swego rachunku, zaś przeciw wystawcy takiego weksłu trasowanego od dnia protestu (O. S. N. z 25. 5. 1928, Rw. III 863/28; O. S. P. z r. 1928, poz. 377).

Indosant podpisujący indos zastępczy, nie wyzbywa się posiadania weksłu, jego więc prawa wekslowe przeciwko in-

dosantom poprzedzającym wygasają w drodze przedawnienia nie w ciągu sześciu miesięcy, lecz dopiero po roku od dnia protestu (O. S. N. z 26. 10. 1928, C. I 1546/28; R. P. E. S. z r. 1929, str. 520).

Przeciwko osobie, która podpisała weksel w charakterze pełnomocnika, lecz która pełnomocnictwa do tego nie miała, bieg przedawnienia rozpoczyna się od daty ostatniej czynności procesowej w sporze o istnienie pełnomocnictwa, o ile brak pełnomocnictwa nie był znany posiadaczowi weksłu wcześniej (O. S. N. z 21. 8. 1929, C. I 624/29; R. P. E. S. z r. 1930, str. 103).

Przedawnienie wekslowe kończy się w dniu, odpowiadającym swą datą dniowi następnemu po dniu płatności (O. S. N. z 10. 12. 1929, Rw. III 746/29; P. P. A. z r. 1930, poz. 109).

Nie może mieć wpływu na czas trwania odpowiedzialności z weksłu prostego okoliczność, iż indosant wykupił weksel na krótko przed upływem lat trzech od daty płatności weksłu, jako też nie ma dla tej odpowiedzialności znaczenia fakt, iż przedawnienie w stosunku do tego indosanta zostało przerwane (O. S. N. z 3. 11. 1933, C. I 2325/32; P. P. H. z r. 1934, poz. 1230).

Na powodzie leży ciężar dowodu, iż wzmianka o solidarnym poręczeniu, zamieszczona przed podpisami pozwanych na odwrocie weksłu wydanego in blanco, została dokonana za ich zgodą. W braku takiego dowodu — sąd może uznać podpisy powyższe za położone w charakterze indosantów, a nie poręczycieli za wystawcę, zobowiązania zaś podpisanych za ulegające przedawnieniu z art. 70 ust. 3 prawa wekslowego (O. S. N. z 16. 3. 1934, C. I 1480/33; M. P. H. W. z r. 1935, str. 36).

Weksel kaucyjny wręczony wierzycielowi bez wypełnienia daty płatności, nie przedawnia się dopóki się znajduje w rękach wierzyciela. Wierzyciel może weksel ten wypełnić późniejszą datą płatności, niż tą, w której ma być płatna wierzytelność zabezpieczona tym wekslem (O. S. N. z 25. 4. 1934, C. II 125/34; P. P. H. z r. 1934, poz. 1282).

Stosownie do art. 70 ust. 3 prawa wekslowego sześciomiesięcznemu przedawnieniu ulegają roszczenia zwrotne indosanta, wykupującego weksel przeciwko indosantom - poprzednikom i wystawcy weksłu trasowanego, przepis bowiem art. 70 ma na widoku weksel trasowany, a nie weksel własny; nato-

miast wszelkie roszczenia wekslowe przeciwko akceptantowi przedawniają się w trzy lata od płatności wekslu, stosownie zaś do art. 103 ust. 1 prawa wekslowego odpowiedzialność wystawcy wekslu własnego jest taka sama, jak akceptanta weksłu trasowanego (O. S. N. z 7. 6. 1934, C. I 2384/33; P. P. H. z r. 1934, poz. 1297).

Roszczenie wekslowe przeciwko wystawcy wekslu własnego przedawnia się w trzy lata od daty płatności, oznaczonej na wekslu. Ani odmienny termin płatności, istniejący poza wekslem na podstawie osobnej umowy, ani wytoczenie sporu następnie przegranego, nie mają wpływu na bieg przedawnienia wekslowego (O. S. N. z 8. 6. 1934, C. II 552/34; Gł. Adw. z r. 1935, str. 186).

Obowiązek udowodnienia daty wykupienia weksłu w związku z przepisem art. 70 prawa wekslowego ciąży na indosancie, który weksel wykupił (O. S. N. z 7. 6. 1935, C. I 2545/34; P. P. H. z r. 1935, poz. 1458).

ART. 71. Prawo powszechne określa przyczyny przerwania i zawieszenia biegu przedawnienia roszczeń wekslowych.

Przerwanie przedawnienia ma skutek jedynie wobec tego dłużnika wekslowego, którego dotyczy przyczyna przerwania.

KODEKS ZOBOWIĄZAŃ. (Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r.; Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 598).

ART. 277. Bieg przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty zawiesza się:

- 1) względem wierzytelności przeciwko rodzicom, przez czas trwania władzy rodzicielskiej;
- 2) względem wierzytelności osób, pozbawionych zdolności do działań prawnych lub w niej ograniczonych, przeciwko osobom i władzom, sprawującym opiekę lub kuratelę, przez czas trwania opieki lub kurateli;
- 3) względem wierzytelności jednego z małżonków przeciwko drugiemu, przez czas trwania małżeństwa;
- 4) względem wszelkich wierzytelności, gdy z powodu za-

wieszenia wymiaru sprawiedliwości albo siły wyższej nie można ich dochodzić przed sądami polskimi.

ART. 278. § 1. Przedawnienie biegnie przeciwko osobom pozbawionym zdolności do działań prawnych lub w niej ograniczonym, chociażby osoby te nie miały przedstawiciela ustawowego.

§ 2. Jednakże termin przedawnienia nie może się skończyć wcześniej, niż po upływie dwóch lat od chwili, gdy ustanowiono przedstawiciela, albo gdy ustała przyczyna jego ustanowienia.

§ 3. Gdy termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata, bieg przedawnienia rozpoczyna się od chwili ustanowienia przedstawiciela lub ustania przyczyny jego ustanowienia.

ART. 279. Bieg przedawnienia przerywa się:

- 1) przez uznanie wierzytelności ze strony dłużnika;
- 2) przez wniesienie pozwu, przyznanie, podniesienie zarzutu potrącenia w procesie, wniosek o nadanie klauzuli wykonalności lub o wszczęcie egzekucji, zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu układowym lub upadłościowym, zgłoszenie u inspektora pracy wierzytelności z tytułu umowy o pracę oraz wogóle przez każdą czynność w postępowaniu sądowym, rozjemczym lub w postępowaniu przed sądem polubownym, przedsięwziętą przez wierzyciela celem ustalenia, zabezpieczenia lub dochodzenia wierzytelności.

ART. 280. § 1. Po każdym przerwaniu bieg przedawnienia rozpoczyna się na nowo.

§ 2. Jeżeli przerwanie nastąpiło przez wniesienie pozwu, przyznanie lub podniesienie zarzutu potrącenia w procesie, bieg przedawnienia rozpoczyna się na nowo dopiero od chwili prawomocnego rozstrzygnięcia lub innego zakończenia sporu. Jeżeli postępowanie uległo zawieszeniu na zgodny wniosek obu stron, albo wskutek niestawiennictwa obu stron lub jednej z nich, bieg przedawnienia rozpoczyna się na nowo z ostatnią czynnością procesową stron lub sądu.

§ 3. Jeżeli przerwanie nastąpiło przez zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu układowym lub upadłościowym, bieg przedawnienia rozpoczyna się na nowo z chwilą zakończenia tego postępowania.

Dział XII.

Przepisy ogólne.

ART. 72. Jeżeli termin płatności weksłu przypada na dzień ustawowo uznany za świąteczny, zapłaty domagać się można dopiero w najbliższym dniu powszednim. Również wszystkie inne czynności, dotyczące weksłu, w szczególności przedstawienie do przyjęcia i dokonanie protestu, mogą być przedsiębrane jedynie w dniu powszednim.

Jeżeli ostatni dzień terminu, w ciągu którego jedna z tych czynności ma być przedsięwzięta, przypada na dzień ustawowo uznany za świąteczny, termin przedłuża się do najbliższego dnia powszedniego. Dni świąteczne, przypadające w ciągu terminu, wlicza się do tego terminu.

Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 15. 11. 1924 r. O DNIACH ŚWIĄTECZNYCH. (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 928):

§ 1. Ilość dni świątecznych, wolnych od pracy stosownie do obowiązujących przepisów, ogranicza się do niedziel i następujących dni świątecznych: Nowy Rok (1 stycznia), Trzech Króli (6 stycznia), 3 Maja, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Świętych Apostołów Piotra i Pawła (29 czerwca), Wniebowzięcie Najśw. Marii Panny (15 sierpnia), WW. Świętych (1 listopada), Niepokalane Poczęcie Najśw. Marii Panny (8 grudnia), Boże Narodzenie (25 grudnia).

Ustawa z dnia 18. 3. 1925 r. (D. U. R. P. Nr. 34, poz. 234) uzupełnia dnie świąteczne, zaliczając do nich jeszcze: Oczyszczenie Najśw. Marii Panny (2 lutego), drugi dzień Wielkiej Nocy, drugi dzień Zesłania Ducha Św. i drugi dzień Bożego Narodzenia (26 grudnia).

ART. 73. Do terminów ustawowych lub w wekslu oznaczonych nie wlicza się dnia początkowego.

ART. 74. Nie są dopuszczalne dni ulgowe ani na podstawie ustawy, ani według uznania sędziego.

ART. 75. Za niepiśmiennych lub niemogących pisać może podpisać się na wekslu inna osoba, której podpis winien być uwierzytelniony przez notariusza lub władzę gminną z zaznaczeniem, że osoba ta podpisała się na życzenie niepiśmiennego lub niemogącego pisać.

Uwierzytelnienie winno być umieszczone na wekslu lub na przedłużku.

Dział XIII.

Roszczenie z tytułu niesłusznego zbożenia.

ART. 76. Wystawca i akceptant, których zobowiązanie wekslowe wygasło wskutek przedawnienia lub zaniedbania czynności zachowawczych, są zobowiązani wobec posiadacza weksłu, o ile z jego szkodą niesłuszenie się zbożacili.

Roszczenie z tytułu niesłusznego zbożenia ulega przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od dnia wygaśnięcia zobowiązania wekslowego.

Przyjęcie należności za towar weksłami indosowanymi przez nabywcę, daje prawo sprzedawcy zwrotnego poszukiwania z tych weksli, nie uprawnia go jednak, w razie niezapłacenia ich przez wystawcę, do obciążenia z tego tytułu rachunku nabywcy, w szczególności, gdy weksle nie zostały protestowane (O. S. Okr. w Warszawie z 4. 5. 1927, II. 2. 29/27; P. P. H. z r. 1927, poz. 290).

Roszczenie z powodu niesłusznego zbożenia, oparte na art. 76 prawa wekslowego nie jest roszczeniem wekslowym (O. S. N. z 7. 6. 1927, Rw. III 237/27; P. S. z r. 1928, poz. 27).

Jeżeli powód w pozwie wekslowym podał także cywilno-prawny tytuł zobowiązania, Sąd powinien rozpatrzyć pozew na podstawie cywilno-prawnego tytułu, w pozwie podanego, choćby zobowiązanie wekslowe zgasiło przez przedawnienie.

(O. S. N. z 14. 9. 1927, Rw. III 1705/26; P. P. A. z r. 1928, poz. 49).

A) Roszczenie z tytułu niesłusznego zbogacenia jest zasadniczo uzależnione od dwóch momentów: szkody wierzyciela i zbogacenia dłużnika.

B) Niema mowy o szkodzie wierzyciela, posiadacza weksłu, jeżeli może on uzyskać zapłatę od dłużnika wekslowego na zasadzie umowy kupna i sprzedaży (O. S. Okr. w Warszawie z 29/4/13/V 1929, II. 1. C. 19/29; P. P. H. z r. 1929, poz. 495).

Przedmiotem pozwu z art. 76 pr. w. nie jest w zasadzie suma wekslowa, lecz suma pieniężna, o którą wystawca weksłu własnego względnie akceptant weksłu ciągniętego mógł się niesłuszenie zбогаć wskutek nastąpienia przedawnienia; nabywca przeto weksłu powinien w drodze postępowania udowodnić, czy i jaką walutę wystawca weksłu własnego czy akceptant weksłu ciągniętego otrzymał i na czym niesłuszne zбоgacenie osób tych przy jednoczesnym zubożeniu nabywcy polegało; pozew z art. 76 pr. w. nie jest przeto równoznaczny z pozwem z weksłu i przejście z pozwu wekslowego do pozwu z art. 76 pr. w. stanowi zmianę istoty pozwu; ciężar dowodu niesłusznego zбоgacenia się wystawcy weksłu własnego, względnie akceptanta weksłu ciągniętego, o którym mówi art. 76 pr. w. ciąży na posiadaczu weksłu (O. S. N. z 14. 7. 1932, C. I 2779/31; P. P. H. z r. 1932, poz. 998).

Roszczenia z tytułu niesłusznego zбоgacenia nie można dochodzić przeciwko wystawcy weksłu trasowanego, dopóki nie zgłosił wskutek przedawnienia zobowiązanie wekslowe akceptanta, lub nie została w sposób niewątpliwy wykazana niemożność uzyskania od akceptanta dopełnienia tego zobowiązania. Wystawcę weksłu trasowanego można tylko wówczas uważać za zбоgacanego, jeżeli za weksel otrzymał jego walutę, atoli akceptantowi nie dał wzamian za to odpowiedniej równowartości, lub też znacznie mniejszą (O. S. N. z 26. 3. 1935, C. II 2896/34; O. S. P. z r. 1935, poz. 372).

Przedawnienie wekslowe powoduje utratę prawa wierzyciela na skutek zaniechania czynności w ciągu czasu oznaczonego ustawą bez względu na to, czy domniemanie zapłaty może lub nie może istnieć (O. S. N. z 18. 10. 1935, C. I 504/35; P. P. H. z r. 1936, poz. 1478).

O przedawnieniu zobowiązania wekslowego akceptanta i wystawcy p. art. 70, o czynnościach zachowawczych zaś art. 44 i nast.

Dział XIV.

Kolizja ustaw.

ART. 77. Zdolność osoby do zaciągania zobowiązań wekslowych ocenia się według jej prawa ojczystego. Jeżeli prawo to uznaje za właściwe prawo innego kraju, należy je stosować.

Kto według prawa, określonego w ustępie poprzedzającym, nie ma zdolności wekslowej, mimo to jest ważnie zobowiązany, jeżeli podpisał weksel w kraju, według którego ustaw miałby zdolność wekslową. Przepisu tego nie stosuje się do obywatela polskiego, który zaciągnął zobowiązanie wekslowe zagranicą.

ART. 78. Formę oświadczenia wekslowego ocenia się podług ustaw kraju, w którym oświadczenie zostało podpisane.

Jeżeli jednak oświadczenie wekslowe, nieważne ze względu na przepis ustępu poprzedzającego, odpowiada prawu kraju, w którym zostało podpisane późniejsze oświadczenie, ważności późniejszego oświadczenia nie uchybia okoliczność, że forma wcześniejszego oświadczenia była nieprawidłowa.

Zobowiązania wekslowe, zaciągnięte zagranicą przez obywatela polskiego, są ważne w Polsce w stosunku do innego obywatela polskiego także wówczas, jeżeli zostały zaciągnięte z zachowaniem formy, przewidzianej w prawie niniejszem.

Miejsce wystawienia weksłu (zagranicznego) rozstrzyga o tem, jakie prawo wekslowe ma być stosowane (O. S. N. z 20. 6. 1928, Rw. III 2557/27; P. P. A. z r. 1928, poz. 386).

Co do warunków ważności wekslu, wystawionego zagranicą, obowiązują przepisy miejsca wystawienia wekslu, chociaż przyjęcie wekslu przez umieszczenie na nim podpisu przyjemcy, nastąpiło w kraju (O. S. N. z 22. 1. 1929, Rw. III 2766/28; Gł. Pr. z r. 1929, str. 337).

Warunki ważności wekslu, wystawionego zagranicą, należy ocenić według prawa, obowiązującego w miejscu jego wystawienia, a nie według prawa polskiego, mimo że w Polsce nastąpiło przyjęcie tego wekslu (O. S. N. z 21. 2. 1934, C. II Rw. 2189/33; Zb. Urz. z r. 1934, poz. 591).

ART. 79. Skutki zobowiązania akceptanta wekslu określa prawo miejsca płatności wekslu.

Skutki zobowiązań innych osób, na wekslu podpisanych, określa prawo kraju, w którym osoby te złożyły podpisy.

ART. 80. Terminy wykonywania zwrotnego poszukiwania określa w stosunku do wszystkich osób, które weksel podpisały, prawo miejsca wystawienia wekslu.

ART. 81. Prawo miejsca wystawienia wekslu rozstrzyga o tem, czy posiadacz wekslu trasowanego nabywa wierzytelność, która była podstawą wystawienia wekslu.

ART. 82. Prawo kraju miejsca płatności wekslu rozstrzyga, czy przyjęcie może być ograniczone do części sumy wekslowej i czy posiadacz jest zobowiązany do przyjęcia zapłaty częściowej.

ART. 83. Formę i terminy protestu, tudzież formę innych czynności, potrzebnych do wykonania lub do zachowania praw wekslowych, ocenia się podług ustaw kraju, w którym protest ma być dokonany lub czynność przedsięwzięta.

ART. 84. Prawo kraju miejsca płatności wekslu określa środki, jakie należy przedsięwziąć w razie zaginięcia lub kradzieży wekslu.

Dział XV.

Protest.

ART. 85. Protest sporządza notariusz.

Protest spowodu niezapłacenia wekslu może sporządzić także urząd pocztowy (art. 95).

ART. 86. Protest zawiera:

1) nazwisko osoby, która żąda protestu, oraz osoby, przeciw której protest ma być dokonany;

2) stwierdzenie, że osoba, przeciw której protest ma być dokonany, nie uczyniła zadość wezwaniu, skierowanemu do niej, a nadto oświadczenie, złożone przez tę osobę, albo stwierdzenie, że jej nie zastano albo że nie można było odnaleźć lokalu jej przedsiębiorstwa lub mieszkania;

3) oznaczenie miejsca i dnia, w których wezwania dokonano lub bezskutecznie starano się go dokonać;

4) oznaczenie, ile egzemplarzy wekslu przedstawiono i jakie;

5) podpis organu, sporządzającego protest, pieczęć urzędową i numer protestu.

Jeżeli trasat zażąda, aby mu weksel nazajutrz przedstawiono ponownie do przyjęcia, należy o tem zaznaczyć w proteście.

A) Do zaznaczenia w proteście odmowy zapłaty wystarczy wzmianka, że protest założono bezskutecznie.

B) Podanie w proteście charakteru zajęcia kasjera nie jest konieczne (O. S. N. z 25. 3. 1931, C. III 243/30; P. P. H. z r. 1931, poz. 834/II).

C) Sprostowanie protestu wekslowego aktem dodatkowym jest niedopuszczalne i treść protestu, jako solennego aktu for-

malnego musi być wyrażona wyłącznie w dokumencie (O. S. N. z 25. 3. 1931, C. III 243/30; O. S. P. X, poz. 472).

Zawarta w proteście wzmianka, że notariusz po przedłożeniu dłużnikowi weksłu i wezwaniu go do zapłaty nie otrzymał jej z powodu braku gotówki, czyni zadość przepisowi art. 86 prawa wekslowego (O. S. N. z 5. 2. 1932, C. III 451/31; G. S. W. z r. 1932, str. 264).

A) Protest jak i inny dokument publ. ulega wykładni w myśl ogólnych zasad prawnych.

B) Za osobę, przeciw której protest ma być dokonany, ustawa uważa osobę, do której należy skierować wezwanie (o zapłatę, przyjęcie). W razie protestowania weksłu domicylowanego, osobą tą jest domicyljat.

C) Protest weksłu domicylowanego nie jest wadliwy, mimo że na wstępie protestu wekslowego zaznaczono, iż weksel zaprotestowano przeciw akceptantowi — jeśli w dalszej treści protestu stwierdzono, że celem okazania weksłu i zażądania zapłaty, organ, który protest sporządził, udał się do mieszkania domicyljata, a nie akceptanta i niezastawszy tam nikogo założył protest (O. S. N. z 8. 7. 1932, C. III 518/31; R. P. E. S. z r. 1933, str. 184).

Omyłka pisarska, jaka zaszła w proteście wekslowym przy podaniu nazwiska wystawcy weksłu własnego, przeciwko któremu protest założono, nie powoduje bezskuteczności protestu, jeżeli w proteście zaznaczono, że założono go przeciwko wystawcy weksłu (O. S. N. z 17. 1. 1933, R. W. III 2671/32; P. P. H. z r. 1933, poz. 1138).

Protest weksłu (in blanco) jest bezskuteczny, chociaż wypełnienie go po proteście czyni go wekslem w rozumieniu ustawy (O. S. N. z 22. 5. 1933, C. III 475/32; Gł. Adw. z r. 1934, str. 143).

Dla istnienia odpowiedzialności indosanta weksłu konieczny jest ważny akt protestu, to jest dokonany zgodnie z warunkami ustawowymi, z których jednym jest dokładne i właściwe określenie osoby, przeciwko której protestu się dokonuje (O. S. N. z 5. 1. 1934, C. I 2138/32; P. P. H. z r. 1934, poz. 1247).

Protest jest nieważny, jeżeli nie wymienia prawnego posiadacza, jako żądającego zapłaty (O. S. N. z 21. 9. 1934, C. III 327/33; R. P. E. S. z r. 1935, str. 448).

Dokument protestu musi być sporządzony w terminie ustawowym i nie może być później uzupełniony (O. S. N. z 21. 6. 1934, R. W. III 1153/33; P. P. H. z r. 1934, poz. 1212).

A) Brak w akcie protestu oświadczenia osoby, przeciw której protest był skierowany, jest dowodem, że ta osoba nie złożyła żadnego oświadczenia.

B) Nie jest potrzebne stwierdzenie w akcie protestu, że sporządzający go poczynił poszukiwania i wywiady celem odśledzenia osoby, uprawnionej do składania oświadczeń w imieniu osoby prawnej na wezwanie protestującego, ani też, że osoba składająca oświadczenie była osobą, do tego upoważnioną (O. S. N. z 28. 6. 1935, C. III 231/34; P. P. H. z r. 1936, poz. 1465/2 i 3).

Protest należy napisać na odwrotnej stronie weksłu albo na osobnej karcie, połączonej z wekslem (art. 88).

ART. 87. Przedstawienia weksłu, wezwania do wydania egzemplarza lub oryginału, tudzież wszystkich innych czynności zachowawczych należy — w braku odmiennego wskazania w wekslu — dokonać w lokalu przedsiębiorstwa, a gdyby nie można było znaleźć takiego lokalu — w mieszkaniu osoby, do której wezwanie ma być skierowane. W innym miejscu, np. „na giełdzie“, można tych czynności dokonać jedynie za zgodą stron interesowanych.

Organ, sporządzający protest, obowiązany jest dokonać poszukiwania lokalu przedsiębiorstwa albo mieszkania osoby, do której wezwanie ma być skierowane, i odpowiada za szkodę, spowodowaną brakiem należytej staranności. Jednakże zaniedbanie lub niedokładność poszukiwań nigdy nie mogą stanowić przyczyny nieważności protestu.

Posiadacz weksłu przekazowego traci prawo regresu przeciw wystawcy, jeżeli weksel przedstawił przekazanemu i założył protest wekslowy z powodu niezapłacenia nie w miejscu płatności weksłu, lecz w miejscu zamieszkania przekazanego

(przyjemcy), chociażby przyjemca zgodził się na spełnienie tych kroków w miejscu swego zamieszkania, zamiast w miejscu płatności weksłu (O. S. N. z 27. 9. 1927, Rw. III 307/27; P. P. A. z r. 1928, poz. 37).

Okoliczność, że wystawca nie sprzeciwił się założeniu protestu w innym miejscu, jest obojętna, jeśli niema dowodu, że zgodził się na zmianę miejsca zapłaty (O. S. N. z 16. 1. 1929, Rw. III 618/28; P. P. A. z r. 1929, poz. 256).

Przedstawienie weksłu do zapłaty w lokalu firmy wskazanej w wekslu, jako tegoż akceptanta jest wystarczające, choćby w chwili przedstawienia firma o takim brzmieniu nie istniała (O. S. N. z 3. 3. 1929, Rw. III 4/29; Gł. Pr. z r. 1929, str. 333).

Przez strony interesowane wedle art. 87 ust. 1 rozumieć należy tylko posiadacza weksłu i protestatę, nie zaś wszystkie osoby, których podpisy mieszczą się na wekslu (O. S. N. z 18. 3. 1930, Rw. III 1629/29; R. P. E. S. z r. 1931, str. 519).

Protest z weksłu, płatnego w instytucji finansowej może być założony przeciwko kasjerowi instytucji (O. S. N. z 25. 3. 1931, C. III 243/30; P. P. H. z r. 1931, poz. 834/II).

W razie niezastania organów osoby prawnej powołanych do zastępstwa może urzędnik protestujący zwracać się do każdej osoby, którą w zachodzących okolicznościach uważać można za uprawnioną do przyjęcia wezwania do zapłaty, zaczem również do osoby określającej się jako prokurent spółdzielni, chociaż ustanowienie takiego funkcjonariusza jest niedopuszczalne (O. S. N. z 22. 6. 1934, C. III 300/33; R. P. E. S. z r. 1935, str. 200).

Protest dokonany poza miejscowością podaną w wekslu jako miejsce zapłaty względnie miejscowością będącą miejscem zamieszkania przyjemcy, jest nieważny chociaż osoba, wobec której protest nastąpił, zgodziła się na to i do wyrażenia zgody była upoważniona i chociaż organ protestujący z przekroczenia granic miejscowości powyższej nie zdawał sobie sprawę (O. S. N. z 1. 3. 1935, C. III 869/34; R. P. E. S. z r. 1935, str. 915).

Protest założony poza miejscem płatności weksłu, jest nieważny bez względu na to, czy osoba wobec której został dokonany, na to się zgodziła, lub czy była upoważniona do wyrażania tej zgody w imieniu przyjemcy (O. S. N. z 31. 5. 1935, C. III 869/34; P. P. H. z r. 1935, poz. 1444).

ART. 88. Protest należy napisać na odwrotnej stronie weksłu albo na osobnej karcie, połączonej

z wekslem. Jeżeli na odwrotnej stronie niema żadnych oświadczeń, należy pisanie protestu zacząć od brzegu, w przeciwnym zaś razie bezpośrednio po ostatniem oświadczeniu.

Jeżeli protest ma być napisany w całości lub w części na osobnej karcie dodatkowej, należy tę kartę połączyć z wekslem w ten sposób, aby nie było wolnych miejsc na odwrotnej stronie weksłu; połączenie weksłu z kartą dodatkową powinno być przypiętowane pieczęcią urzędową lub przepisane treścią aktu protestowego.

Protestu nie może zastąpić telefoniczne zawiadomienie ze strony notariusza, że mu pewien weksel polecono przedstawić do zapłaty (O. S. N. z 8. 6. 1932, Rw. III 1064/32; P. P. A. z r. 1932, poz. 338/2).

ART. 89. Jeden dokument protestowy wystarczy również w przypadku, gdy na podstawie jednego weksłu skierowano wezwanie do większej liczby osób.

Jeżeli zobowiązanemu przedstawiono równocześnie kilka egzemplarzy weksłu albo jego oryginał i odpis, wystarczy umieszczenie protestu na jednym egzemplarzu lub na oryginale. Organ, sporządzający protest, zaznaczy na innych egzemplarzach lub na odpisie, gdzie protest umieszczono lub że go umieszczono na oryginale, i tę uwagę podpisze.

ART. 90. Jeżeli protest ma być dokonany z powodu częściowej odmowy przyjęcia weksłu, należy sporządzić odpis weksłu, zawierający wszystkie indosy i oświadczenia, i napisać protest na tym odpisie lub na złaczonej z nim karcie dodatkowej, a o sporządzeniu protestu zaznaczyć na oryginale.

Protest spowodu niewydania oryginału (art. 68 ust. 2) należy napisać na odpisie lub na złaczonej z nim karcie.

Kartę, zawierającą protest, należy połączyć z odpisem w sposób, wskazany w art. 88 ust. 2.

ART. 91. Organ, sporządzający protest, jest upoważniony i obowiązany do odbioru zapłaty i do pokwitowania.

W przypadku takiej zapłaty połączone z nią koszty tego organu ponosi osoba, przeciw której protest miał być dokonany.

ART. 92. Jeżeli organ, sporządzający protest, nie zastanie osoby, do której wezwanie ma być skierowane, w lokalu jej przedsiębiorstwa lub w jej mieszkaniu, powinien zostawić tam zawiadomienie o dokonaniu protestu, zawierające nazwisko i miejsce zamieszkania posiadacza weksłu, nazwisko wystawcy i trasata, sumę wekslową, termin płatności oraz nazwisko i lokal urzędowy organu, sporządzającego protest.

ART. 93. Przy dokonywaniu czynności zachowawczych notariusz może posługiwać się pomocnikami, których prezes sądu okręgowego na wniosek notariusza do tego upoważni.

Za działalność pomocnika w tym zakresie notariusz odpowiada solidarnie z pomocnikiem.

Przy dokonywaniu czynności zachowawczych notariusz może się posługiwać pomocnikami, jednakże protest musi sam podpisać (O. S. N. z 1. 6. 1928, 338/27; R. P. E. S. z r. 1928, str. 1039).

ART. 94. Organ, sporządzający protest, obowiązany jest przechowywać osobno odpisy protestów wraz z wypisem istotnej treści weksłu, zaopatrzone

numerem, i odpisy te składać w porządku chronologicznym, w jakim protesty zostały sporządzone.

Interesowanym mogą być na żądanie wydawane odpisy tych dokumentów z ich uwierzytelnieniem lub bez niego.

Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia termin, po upływie którego dokumenty, wymienione w ustępie pierwszym, mogą być zniszczone, oraz sposób ich zniszczenia.

ART. 95. Minister Sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia, wydanego w porozumieniu z Ministrem Poczty i Telegrafów, wprowadzić sporządzanie przez urzędy pocztowe protestów spowodu niezapłacenia weksłu; do protestów takich stosuje się przepisy art. 86—89, 91, 92 i 94.

Dział XVI.

Weksle zaginione.

ART. 96. Ten, komu weksel zaginął, może żądać od sądu grodzkiego miejsca płatności weksłu uznania go za umorzony.

We wniosku należy podać istotną treść weksłu oraz uprawdopodobnić jego utratę, jak również interes prawny, który uzasadnia żądanie umorzenia.

Sąd przez ogłoszenie w Monitorze Polskim wezwie posiadacza zaginionego weksłu do zgłoszenia się w ciągu sześćdziesięciu dni i do okazania weksłu sądowi.

Termin ten biegnie od dnia płatności weksłu, a gdyby wniosek zgłoszono po terminie płatności lub gdyby termin płatności weksłu nie był oznaczony —

od dnia ogłoszenia. Końcowy dzień terminu powinien być oznaczony w ogłoszeniu według daty kalendarza.

Jeżeli w ciągu terminu, oznaczonego w wezwaniu, nikt nie zgłosi się z wekslem, sąd wyda orzeczenie, uznające weksel za umorzony.

Jeżeli natomiast posiadacz weksłu zgłosi się przed wydaniem orzeczenia, sąd umorzy dalsze postępowanie po przesłuchaniu interesowanych i po okazaniu weksłu żądającemu umorzenia.

Zarówno o wszczęciu postępowania, jakoteż o jego wyniku sąd zawiadomi trasata i wszystkich dłużników wekslowych, wskazanych przez żądającego umorzenia weksłu.

Uszkodzenie weksłu może być podstawą jego umorzenia, jednak tylko o tyle, gdy sięga tak daleko, że uniemożliwia stwierdzenie identity weksłu uszkodzonego z poszukiwanym, albo pozbawia poszukującego możliwości wykonywania służących mu praw wekslowych, wówczas bowiem weksel zastąpiony być winien orzeczeniem sądowym (O. S. N. z 24. 5. 1929, C. I. 394/29; O. S. P. z r. 1929, poz. 551).

W toku postępowania o umorzenie weksłu zaginionego nie można badać zarzutów zgłoszonych przez dłużnika wekslowego przeciwko istnieniu jego zobowiązania wekslowego (O. S. N. z 23. 3. 1932, R. III 152/32, O. S. P. t. XII, poz. 139).

Umorzeniu z art. 96. prawa wekslowego podlegają także weksle in blanco, nie wypełnione co do wszystkich szczegółów (O. S. N. z 19. 10. 1934, C. II 1545/34; P. P. H. z r. 1935, poz. 1350).

A) Ten kto podpisał weksel in blanco ma oczywisty interes prawny, aby utracony weksel in blanco został umorzony.

B) Interes prawny w umorzeniu weksłu in blanco ma również ten, komu weksel in blanco zaginął (O. S. N. z 1. 3. 1935, C. I 2022/34; M. P. H. W. z r. 1935, str. 206).

ART. 97. Dłużnik wekslowy i trasat, który po otrzymaniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania płaci weksel, czyni to na własne niebezpieczeń-

stwo; wolno mu jednak sumę wekslową złożyć do depozytu sądowego miejsca płatności i zwolnić się przez to z zobowiązania.

ART. 98. Po ogłoszeniu wezwania o okazanie weksłu i po terminie jego płatności, żądający umorzenia może domagać się od akceptanta złożenia sumy wekslowej do depozytu sądowego albo zapłaty za zabezpieczeniem; prawo wyboru służy dłużnikowi. Złożenie do depozytu zwalnia i w tym przypadku z zobowiązania.

ART. 99. W toku postępowania o umorzenie weksłu można wykonywać zwrotne poszukiwanie przeciw wystawcy oraz indosantom, jeżeli akceptant, a w braku przyjęcia trasat, pomimo wezwania nie złoży sumy wekslowej do depozytu sądowego, ani nie dokona zapłaty za zabezpieczeniem. Odmowę należy stwierdzić protestem na podstawie podpisu weksłu. Do zwrotnego poszukiwania stosuje się przepisy artykułu poprzedzającego.

ART. 100. Na podstawie orzeczenia, uznającego weksel za umorzony, można wykonywać wszystkie prawa z weksłu.

Uchwała amortyzacyjna stanowi wystarczającą podstawę do wytoczenia powództwa z weksłu, aczkolwiek uchwała ta nie zawiera wszystkich danych do ważności weksłu, o ile zostaje stwierdzone, że zaginiony weksel posiadał te dane (O. S. N. z 25. 9. 1930, R. III 75/30; Gł. Pr. z r. 1931, str. 137).

Art. 100 pr. w. odnosi się w zasadzie także do takich blankietów wekslowych, które w chwili zaginięcia były tylko podpisane, lecz nie były jeszcze wypełnione (O. S. Ap. w Poznaniu z 3. 11. 1931, II. U. 300/31; P. P. H. z r. 1931, poz. 963).

A) Orzeczenie, umarzające zaginiony weksel zachowuje dla osoby, która uprawdopodobniła zarówno utratę weksłu, jak i interes prawny, uzasadniający jej żądanie umorzenia, te prawa,

któreby posiadała, gdyby weksel nie był zaginął, a więc i prawo żądania zapłaty od zobowiązanych z weksłu.

B) Pozywający na podstawie zastępującego zaginiony weksel orzeczenia (art. 100 pr. weksl.) musi udowodnić, iż weksel zaginiony zawierał wszelkie warunki konieczne do ważności, wreszcie w przypadku poszukiwania zwrotnego, udowodnić również, iż zastosował się do wymogów prawa wekslowego (O. S. N. z 22. 3. 1932, C. I 1837/31; R. P. E. S. z r. 1932, str. 1041).

Wydanie orzeczenia umarzającego dopuszczalne jest również co do weksłu in blanco. Jednak orzeczenie takie nie stwarza jego surogatu w tem rozumieniu, by posiadacz, który go utracił, mógł na zasadzie uzyskanego orzeczenia dochodzić tych praw, któreby mu przysługiwały, gdyby go w czasie należytych, t. j. przed utratą posiadania wypełnił. Art. 98 mówiąc o możliwości dochodzenia praw z weksłu umorzonego, ma na myśli jedynie ten dokument w tym stanie, w którym się znajdował w czasie jego zaginięcia (O. S. N. z 19. 1. 1934, C. 64/33; R. P. E. S. z r. 1934, str. 788).

TYTUŁ II.

WEKSEL WŁASNY.

ART. 101. Weksel własny zawiera:

- 1) nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) oznaczenie terminu płatności;
- 4) oznaczenie miejsca płatności;
- 5) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 6) oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksłu;
- 7) podpis wystawcy weksłu.

Weksel jest wekslem własnym, chociaż zawiera nad podpisem wystawcy słowo „przyjmuje”, jeżeli z całej treści jego

jest widoczne, że wystawca do osobistej zapłaty się zobowiązał (O. S. N. z 14. 6. 1927, Rw. III 2324/26; P. P. A. z r. 1927, poz. 316).

Dokument w którym brak jest nazwiska osoby, na której rzecz lub na której zlecenie ma być czynność dokonana, nie jest wekslem i nie może być podstawą wydania nakazu zapłaty (O. S. N. z 25. 5. 1928, Rw. III 941/27; O. S. P. z r. 1928, poz. 378).

Dwukrotne podpisanie się na wekslu przez wystawcę nie pozbawia dokumentu charakteru weksłu (O. S. N. z 21. 2. 1929, Rw. III 69/29; R. P. E. S. z r. 1929, str. 822).

Zamieszczenie w dokumencie, który według intencji stron ma być wekslem, słów „nie na zlecenie”, odbiera dokumentowi charakter weksłu (O. S. N. z 14. 10. 1931, Rw. III 1592/31; P. P. H. z r. 1932, poz. 885).

Z dokumentu, nie posiadającego istotnej według art. 101 i 102 pr. weksl. dla weksli cechy, a mianowicie oznaczenia remitent, nie może wynikać zobowiązanie wekslowe, wystawca przeto tego dokumentu może się powoływać na ten zarzut w stosunku do każdego bez wyjątku posiadacza takiego rzekomego weksłu (O. S. N. z 20. 7. 1932, N. I. 2171/31; P. P. H. z r. 1933, poz. 1027).

Dokument mający brzmienie weksłu własnego (przyrzeczenie zapłaty) nie jest wekslem, jeżeli wystawca tego dokumentu jest w nim zarazem oznaczony jako remitent (O. S. N. z 25. 5. 1934, C. II 389/34; P. S. z r. 1935, poz. 316).

Weksel, zawierający polecenie zapłaty, skierowane do osoby trzeciej, nie może być uznany za weksel własny, chociażby zamiarem wystawcy weksłu było zaciągnięcie przez siebie zobowiązania wekslowego (O. S. N. z 8. 6. 1934, C. II 548/34; P. P. H. z r. 1934, poz. 1338).

O charakterze weksłu decyduje przedewszystkiem brzmienie tekstu samego zobowiązania. Weksel własny nie staje się przez to nieważny, że obok tekstu jego umieszczony zostaje, dla wskazania miejsca płatności adres jednego z wystawców weksłu w słowach: „Do Spółki H., Lwów, ul. R.” (O. S. N. z 28. 6. 1935, C. II 559/35; P. P. H. z r. 1935, poz. 1443).

Do weksłu własnego stosuje się przepisy o wekslu trasowanym, o ile z istotą weksłu własnego nie zostają w sprzeczności (p. art. 103).

ART. 102. Nie będzie uważany za weksel własny dokument, któremu brak jednej z cech, wskazanych w artykule poprzedzającym, wyjąwszy przypadki, określone w ustępach następujących.

Weksel własny bez oznaczenia terminu płatności uważa się za płatny za okazaniem.

W braku osobnego oznaczenia, miejsce wystawienia weksłu uważa się za miejsce płatności, a także za miejsce zamieszkania wystawcy.

Weksel własny, w którym nie oznaczono miejsca wystawienia, uważa się za wystawiony w miejscu, podanem obok nazwiska wystawcy.

Przepisy art. 20 i 102 prawa weksl., nadające indosom, dokonany po terminie płatności weksłu i po upływie terminu do założeniu protestu jedynie charakter przelewu pryw.-prawnego, odnoszą się tylko do indosów, dokonanych po tym terminie, nie odbierają jednak dawniejszym wierzycielom wekslowym praw dawniej w dobrej wierze na zasadach prawa weksl. nabytych. Więc osoba pozwana wekslowo nie może przedstawić powodowi, który weksel nabył w dobrej wierze, faktu uprzedniej zapłaty, skutecznionej do rąk osoby, od której powód w drodze żyra weksel nabył (O. S. N. z 4. 10. 1927, Rw. III 1331/27; P. S. z r. 1928, poz. 26).

A) Wypełnienie weksłu niezgodnie z umową nie czyni weksłu nieważnym.

B) Nietylko wystawca, lecz również żyrant, który podpisał weksel niewypełniony, odpowiada wekslowo.

C) Zobowiązany wekslowo nie może korzystać z zarzutu, iż weksel wypełniono niezgodnie z jego wolą, gdy posiadacz weksłu jest w dobrej wierze i gdy weksel przeszedł na niego po wypełnieniu (O. S. N. z 30. 12. 1927, C. 280/27; R. P. E. S. z r. 1928, str. 460).

Wypełnienie weksli in blanco przez wierzyciela bez udziału dłużnika, samo przez się nie wyłącza mocy obowiązującej tych weksli między stronami, o ile sposób wypełnienia nie był sprzeczny z umową (O. S. N. z 24. 2. 1928, C. I 273/27; G. S. W. 56, str. 361).

Wystawca weksłu własnego, który z wierzycielem wekslowym nie zawierał żadnej umowy co do sumy wekslowej, nie może się wobec wierzyciela powoływać na to, że według umowy, zawartej z drugim wystawcą weksłu, miał za sumę wekslową odpowiadać tylko jako ręczyciel (O. S. N. z 1. 8. 1931, Rw. III 1318/31; P. P. A. z r. 1932, poz. 253).

Weksel własny nie może być wystawiony na własne zlecenie wystawcy (O. S. N. z 15. 9. 1932, Rw. III 1278/32; O. S. P. z r. 1933, poz. 358).

ART. 103. Do weksłu własnego stosuje się przepisy o wekslu trasowanym, o ile z istotą weksłu własnego nie zostają w sprzeczności i dotyczą:

- indosu (art. 11—20);
- płatności (art. 33—37);
- zapłaty (art. 38—42);
- zwrotnego poszukiwania z powodu niezapłacenia (art. 43—50, 52—54);
- zapłaty przez wyręczenie (art. 55, 59—63);
- odpisów (art. 67 i 68);
- zmian (art. 69);
- przedawnienia (art. 70 i 71);
- dni świątecznych, obliczania terminów i zakazu dni ulgowych (art. 72, 73 i 74);
- sposobu uwierzytelniania podpisów osób niepiśmiennych lub niemogących pisać (art. 75);
- roszczenia z tytułu niesłusznego z bogacenia (art. 76);
- kolizji ustaw (art. 77—80 i 82—84);
- weksli zaginionych (art. 96—100).

Również stosuje się do weksłu własnego przepisy o wekslu płatnym u trzeciego lub w innej miejscowości, niż miejsce zamieszkania trasata (art. 4 i 27), o zastrzeżeniu odsetek (art. 5), o różnicach w oznaczeniu sumy wekslowej (art. 6), o skutkach

podpisu, złożonego w warunkach, przewidzianych w art. 7, o skutkach podpisu osoby, działającej bez pełnomocnictwa albo przekraczającej jego granice (art. 8), o wekslu in blanco (art. 10) oraz o protestach (art. 85—95) z tą różnicą, że protest ma być dokonany przeciw wystawcy.

Do wekslu własnego stosuje się również przepisy o poręczeniu wekslowem (art. 30—32); w przypadku, przewidzianym w ustępie ostatnim art. 31, jeżeli poręczyciel nie wskazał, za kogo poręcza, uważa się, że poręczenie dał za wystawcę.

ART. 104. Odpowiedzialność wystawcy wekslu własnego jest taka sama, jak akceptanta wekslu trasowanego.

Weksle własne, płatne w pewien czas po okazaniu, powinny być w terminach, oznaczonych w art. 23, przedstawione celem zaznaczenia wizy przez wystawcę. Termin po okazaniu biegnie od daty wizy, podpisanej przez wystawcę na wekslu. Jeżeli wystawca wzbrania się umieścić wizę lub zaopatrzyć ją datą, odmowę należy stwierdzić protestem (art. 25); od daty protestu biegnie termin, w jaki po okazaniu weksel był płatny.

TYTUŁ III.

PRZEPISY KOŃCOWE I PRZEJŚCIOWE.

ART. 105. Z dniem wejścia w życie prawa niniejszego traci moc rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowem (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 926) wraz z wydanymi na jego podstawie rozporządzeniami.

ART. 106. Ilekroć przepisy prawne powołują się na dotychczasowe prawo wekslowe, stosuje się odpowiednio przepisy prawa niniejszego.

ART. 107. Rozporządzenie Ministra Skarbu, wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, ustali, które instytucje są izbami rozrachunkowymi.

ART. 108. Pozostają w mocy przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 czerwca 1934 r. o wierzytelnościach w walutach zagranicznych (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 509), z wyjątkiem przepisów art. 2 ust. (3) i art. 7 pkt. 2), które tracą moc w stosunku do weksli, wystawionych po wejściu w życie prawa niniejszego.

ART. 109. Przepisów prawa niniejszego nie stosuje się do weksli, wystawionych przed jego wejściem w życie.

ART. 110. Wykonanie prawa niniejszego porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

ART. 111. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1936 r.

Prawo czekowe

Dr. Rudolf Szust

ADWOKAT

Poznań, ul. 3 Maja 2

Tel: 17-18.

**UZASADNIENIE RZĄDOWE
PROJEKTU PRAWA CZEKOWEGO.**

W dniu 19 marca 1931 r. podpisane zostały w Genewie przez delegatów około dwudziestu państw, a między nimi także przez przedstawiciela Polski, trzy konwencje, dotyczące prawa czekowego. Pierwsza z nich zawiera jednolitą ustawę czekową, którą państwa, ratyfikujące konwencję, obowiązane są wprowadzić do swych ustawodawstw, przyczem dopuszczalne są tylko te odchylenia, na które zezwala załącznik II konwencji (t. zw. zastrzeżenia); druga z nich ma na celu ujednostajnienie norm kolizyjnych z zakresu prawa czekowego; trzecia wreszcie normuje niektóre zagadnienia, związane z opłatami stemplowymi od czeków.

Wobec tego, że Polska zamierza ratyfikować wszystkie trzy konwencje, powstała konieczność uzgodnienia ustawodawstwa polskiego z przepisami tych konwencji. Projekt nowego prawa czekowego opracowany został przez Komisję Kodyfikacyjną Rz. P., a następnie poddany rewizji w Ministerstwie Sprawiedliwości celem dostosowania projektu do ostatnich kodyfikacji (kodeks zobowiązań, kodeks handlowy, prawo upadłościowe i t. p.).

Korzyści, płynące z jednolitego unormowania w poszczególnych państwach tak doniosłego środka

wymiany międzynarodowej, jakim jest czek, nie wymagają bliższego uzasadnienia. Przystąpienie więc Polski do wspomnianych konwencji należy uznać za celowe, tem bardziej że konwencja niejednokrotnie wprowadza ulepszenia w stosunku do prawa dotychczasowego. Dzięki dość licznym zastrzeżeniom zostało umożliwione utrzymanie tych przepisów prawa polskiego, które są konieczne czy to ze względu na utrwaloną już praktykę, czy też ze względu na specjalne warunki gospodarstwa polskiego.

Zmiany, które wprowadza projekt do obecnie obowiązującego prawa czekowego, można podzielić na dwie grupy. Do pierwszej należy zaliczyć zmiany, które zmierzają do uzgodnienia przepisów prawa czekowego z prawem wekslowem. Dotyczą one w szczególności:

- 1) wystawienia czeku na rachunek osoby trzeciej (art. 6);
- 2) czeków umiejscowionych (art. 8);
- 3) prawa regresu rzekomego przedstawiciela (art. 11);
- 4) czeków in blanco (art. 13);
- 5) indosu na okaziciela (art. 15);
- 6) odpowiedzialności indosanta, który zabronił dalszego indosowania (art. 18);
- 7) możliwości podniesienia przez dłużnika zarzutów, opartych na stosunkach osobistych (art. 22);
- 8) indosu po proteście lub po upływie terminu do przedstawienia (art. 24);
- 9) poręczenia czekowego (art. 25—27);
- 10) czeków, wystawionych na walutę obcą (art. 36 i 85);
- 11) obowiązku notyfikacji (art. 42);
- 12) zobowiązania się „bez kosztów” (art. 43);

13) odpowiedzialności dłużników czekowych (art. 44—46);

14) siły wyższej (art. 48);

15) zobowiązania się osób niepiśmiennych oraz zawieszenia i przerwania biegu przedawnienia roszczeń czekowych *);

16) protestu (art. 69—77);

17) umorzenia zaginionych czeków (art. 78).

Z ważniejszych zmian drugiej grupy, t. j. zmian przepisów, które nie są wspólne prawu czekowemu i wekslowemu, lecz dotyczą wyłącznie czeków, należy wymienić:

1) stwierdzenie, że czek, który zawiera kilka miejsc płatności, płatny jest w miejscu, wymienionem najpierw (art. 2);

2) określenie t. zw. umowy czekowej (art. 3);

3) nieważność zastrzeżenia oprocentowania sumy czekowej (art. 7);

4) odpowiedzialność indosanta czeku na okaziciela (art. 20);

5) zrównanie praw posiadacza czeku na okaziciela z prawami posiadacza czeku na zlecenie w stosunku do osoby, która utraciła posiadanie czeku (art. 21);

6) stwierdzenie, że t. zw. czek postdatowany jest płatny za okazaniem; przepis ten (art. 28) powinien skutecznie przyczynić się do usunięcia z obrotu czeków postdatowanych, których gospodarza szkodliwość jest powszechnie uznawana;

*) Sprawa ta jednak została przez Sejm następnie zmieniona. Przepisy o niepiśmiennych opuszczono w ogółności, przepisy zaś o zawieszeniu i przerwaniu biegu przedawnienia zamieszczono w art. 53.

7) odmienne uregulowanie terminów do przedstawienia czeków do zapłaty (art. 29);

8) stwierdzenie, że śmierć wystawcy i utrata przez niego zdolności do działań prawnych nie naruszają ważności czeku (art. 33);

9) wprowadzenie nowej instytucji, rozpowszechnionej w obrocie anglosaskim i skandynawskim, t. zw. czeków zakrzyżowanych (art. 37 i 38);

10) udoskonalenie instytucji czeków rozrachunkowych (art. 39);

11) zliberalizowanie przepisów co do terminów dokonywania protestu (art. 41);

12) skrócenie do 15 dni terminu, po upływie którego można w wypadku siły wyższej wykonać zwrotne poszukiwanie (art. 48);

13) dokładniejsze sprecyzowanie przypadków, w których można wystawić wtóropisy czeku (art. 49);

14) uzgodnienie przepisów o bankierze z polskim prawem bankowym (art. 54);

15) wzmocnienie sankcyj karnych za wystawienie czeków bez pokrycia i usunięcie trudności, istniejących przy wykładni dotychczasowego art. 51 prawa czekowego (art. 61);

16) bardziej szczegółowe i wyczerpujące ujęcie norm kolizyjnych (art. 62—68).

Wszystkie powyższe zmiany winny przyczynić się do udoskonalenia przepisów prawa czekowego, a tem samem do wzmocnienia obrotu czekowego, i to obrotu zdrowego, mogącego oddać znaczne usługi polskiemu życiu gospodarczemu.

Ustawa

z dnia 28 kwietnia 1936 r.

(Dz. U. R. P. z 11 maja 1936 r., Nr. 37, poz. 283).

PRAWO CZEKOWE

Dział I.

Wystawienie i forma czeku.

ART. 1. Czek zawiera:

- 1) nazwę „czek“ w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) polecenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) nazwisko osoby, która ma zapłacić (trasata);
- 4) oznaczenie miejsca płatności;
- 5) oznaczenie daty i miejsca wystawienia czeku;
- 6) podpis wystawcy czeku.

Przepisy prawa czekowego nie mają zastosowania do czeku przelewowego, którego istotą jest tylko podjęcie się wypłaty wyrażonej w tym czeku sumy na konto komitenta w P. K. O. z własnego konta. Czek taki stanowi tylko dowód wykonania zlecenia a przyjmujący taki czek ma go przesłać do P. K. O. celem uskutecznienia przelewu.

Unieważnienie i zwrot czeku przelewowego z powodu braku pokrycia jest dowodem niewykonania zlecenia (O. S. N. z 13. 2. 1935, C. II 2856/34; P. P. A. z r. 1935, poz. 202).

Czek jest płatny tylko za okazaniem (art. 28).

Brak jakiegokolwiek z cech czeku, wymienionych w art. 1 powoduje — poza przypadkami, wymienionymi w art. 2 — nieważność czeku, a dokument taki nie jest czekiem i nie mogą być doń stosowane przepisy prawa czekowego.

Czek może być wystawiony na określoną osobę lub na okaziciela (art. 5).

Czek może być również wystawiony na własne zlecenie wystawcy (art. 6).

O opłacie stemplowej od czeków p. ust. 1 art. 128 ustawy o opłatach stemplowych, zamieszczony w dodatku.

O t. zw. czekach zakrzyżowanych i rozrachunkowych p. art. 37—39.

ART. 2. Nie będzie uważany za czek dokument, któremu brak jednej z cech, wskazanych w artykule poprzedzającym, wyjąwszy przypadki, określone w ustępach następujących.

W braku osobnego oznaczenia, miejsce wymienione obok nazwiska trasata, uważa się za miejsce płatności. Jeżeli obok nazwiska trasata wymieniono kilka miejsc, czek jest płatny w miejscu wymienionem najpierw.

W braku takiego lub wszelkiego innego oznaczenia, czek jest płatny w miejscu wystawienia.

Czek, w którym nie oznaczono miejsca wystawienia, uważa się za wystawiony w miejscu, podanem obok nazwiska wystawcy.

ART. 3. Czek wystawia się na bankiera, który ma fundusze do rozporządzenia wystawcy, zgodnie z wyraźną lub dorozumianą umową, uprawniającą wystawcę do rozporządzania temi funduszami za pomocą czeku. Wszakże dokument, wystawiony bez zachowania tego przepisu, pozostaje mimo to ważny jako czek.

W czekach, wystawionych i płatnych w Polsce, można jako trasata wskazać jedynie bankiera. Po-

lecenie zapłaty, które nie odpowiada temu przepisowi, jest jako czek nieważne.

Przez „bankiera” rozumie się państwowe i samorządowe zakłady kredytowe i kasy oszczędności, oraz przedsiębiorstwa bankowe z wyjątkiem kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (art. 54).

O skutkach braku pokrycia p. art. 60 i 61.

ART. 4. Czek nie ulega przyjęciu. Wzmiankę o przyjęciu, umieszczoną na czeku, uważa się za nienapisaną.

ART. 5. Czek może być wystawiony:
na określoną osobę z dodaniem wyraźnego zastrzeżenia „na zlecenie” lub bez takiego zastrzeżenia;

na określoną osobę z dodaniem zastrzeżenia „nie na zlecenie” lub innego równoznacznego;
na okaziciela.

Czek na rzecz określonej osoby z dodaniem wyrazów „lub okazicielowi” albo innego zwrotu równoznacznego uważa się za czek na okaziciela.

Za czek na okaziciela uważa się również czek, nie wskazujący, komu ma być uiszczona zapłata.

ART. 6. Czek może być wystawiony na własne zlecenie wystawcy.

Czek może być wystawiony na rachunek osoby trzeciej.

Czek na okaziciela, w którym wystawca jest zarazem trasatem, jest nieważny.

ART. 7. Zastrzeżenie oprocentowania, umieszczone w czeku, uważa się za nienapisane.

ART. 8. Czek może być płatny w miejscu zamieszkania osoby trzeciej, bądź w miejscowości, w której trasat ma miejsce zamieszkania, bądź w in-

nej miejscowości, z tem jednak zastrzeżeniem, że osoba trzecia jest bankierem.

ART. 9. Czek, w którym sumę czekową napisano literami i liczbami, w razie różnicy ważny jest na sumę, napisaną literami.

W razie różnicy sum, napisanych kilkakrotnie literami lub kilkakrotnie liczbami, czek jest ważny na sumę mniejszą.

ART. 10. Jeżeli na czeku znajdują się podpisy osób, niezdolnych do zaciągania zobowiązań czekowych, podpisy fałszywe, podpisy osób nieistniejących albo podpisy, które z jakiegokolwiek innej przyczyny nie zobowiązują osób, które czek podpisały lub których nazwiskiem czek został podpisany, nie uchybia to ważności innych podpisów.

ART. 11. Kto podpisał czek jako przedstawiciel innej osoby, nie będąc umocowanym do działania w jej imieniu, odpowiada sam czekowo, a jeżeli zapłacił, ma takie same prawa, jakieby miała osoba, której jest rzekomo przedstawicielem. Zasady te stosuje się również do przedstawiciela, który przekroczył granice swego umocowania.

ART. 12. Wystawca odpowiada za zapłatę czeku. Zastrzeżenie, którem wystawca zwalnia się od tej odpowiedzialności, uważa się za nienapisane.

Wystawca może czek odwołać (p. art. 32).

ART. 13. Jeżeli czek, niepełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartem porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył czek w złą wiarę albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Dział II.

Przeniesienie.

ART. 14. Czek, który został wystawiony na określoną osobę z dodaniem wyraźnego zastrzeżenia „na zlecenie” lub bez takiego zastrzeżenia, można przenieść przez indos.

Czek, wystawiony na określoną osobę z dodaniem zastrzeżenia „nie na zlecenie” lub innego równoznacznego, można przenieść tylko w formie i ze skutkami zwykłego przelewu.

Czek można indosować także na wystawcę lub na każdą inną osobę, czekowo zobowiązaną. Osoby te mogą czek dalej indosować.

Indos dokonany po proteście lub po równoznacznem stwierdzeniu albo po upływie terminu do przedstawienia, ma tylko skutki zwykłego przelewu (art. 24).

Indos, umieszczony na czeku na okaziciela, zobowiązuje indosanta według przepisów o zwrotnem poszukiwaniu (art. 20).

ART. 15. Indos powinien być bezwarunkowy. Warunki, od których uzależniono indos, uważa się za nienapisane.

Indos częściowy jest nieważny.

Nieważny jest również indos, dokonany przez trasatę.

Indos na okaziciela jest równoznaczny z indosem in blanco.

Indos na rzecz trasatę ma znaczenie pokwitowania, wyjąwszy przypadek, że trasatę ma kilka zakładów, a czek indosowano na rzecz zakładu innego, niż zakład, na który czek wystawiono.

ART. 16. Indos powinien być napisany na czeku lub na złączonej z nim karcie dodatkowej (przedłużku) i podpisany przez indosanta.

Indos może nie wymieniać indosatarjusza lub może ograniczać się tylko do podpisu indosanta (indos in blanco). W tym przypadku indos jest ważny tylko, jeżeli został napisany na odwrotnej stronie czeku lub na przedłużku.

ART. 17. Indos przenosi wszystkie prawa z czeku.

Jeżeli indos jest in blanco, posiadacz czeku może:

- 1) wypełnić indos nazwiskiem własnym lub innej osoby;
- 2) indosować czek dalej in blanco lub na inną osobę;
- 3) przenieść czek na inną osobę bez wypełnienia indosu in blanco i bez indosowania.

Jeżeli A. umieścił na czeku indos in blanco i przeniósł następnie czek bez wypełnienia indosu in blanco i bez indosowania na B, poczem B dał czek osobie C, to C nabył w myśl art. 17. p. 3. prawa czekowego wszystkie prawa z czeku, a to z mocy indosu in blanco i przeniesienia czeku na B i C, nabywa czek nie jako cesjonariusz w drodze prawa powszechnego, lecz z mocy indosu in blanco i następnego oddania tego czeku przez indosanta B, tak że pozwanemu B nie przysługują wobec C zarzuty *ex persona B.* (O. S. N. z 11. I. 1928, Rw. III 79/27; P. S. poz. 392 z r. 1928).

ART. 18. Indosant odpowiada w braku przeciwnego zastrzeżenia za zapłatę czeku.

Indosant może zabronić dalszego indosowania; w tym przypadku nie odpowiada wobec następnych indosatarjuszy.

ART. 19. Kto ma czek, przesyłany przez indos, będzie uważany za prawnego posiadacza, jeżeli wykaże prawo swoje nieprzerwanym szeregiem indosów, chociażby ostatni indos był in blanco. Przekreślone indosy uważa się w tym względzie za nieistniejące. Gdy po indosie in blanco następuje dalszy indos, uważa się, że indosant, który go podpisał, nabył czek na mocy indosu in blanco.

ART. 20. Indos, umieszczony na czeku na okaziciela, zobowiązuje indosanta według przepisów o zwrotnem poszukiwaniu; nie zmienia on zresztą dokumentu na czek na zlecenie.

Zwrotne poszukiwanie p. art. 40—48.

ART. 21. Jeżeli kto przez jakikolwiek wypadek utracił posiadanie czeku, posiadacz, w którego ręce czek się dostał — bez względu na to, czy chodzi o czek na okaziciela, czy też o czek na zlecenie, którego posiadacz wykaże swe prawo w sposób, wskazany w art. 19 — będzie obowiązany do wydania czeku tylko, jeżeli go nabył w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

ART. 22. Osoby, przeciw którym dochodzi się praw z czeku, nie mogą wobec posiadacza zastrzegać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając czek, działał świadomie na szkodę dłużnika.

ART. 23. Jeżeli indos zawiera wzmiankę „woluta do odebrania“, „do inkasa“, „per procura“ lub inną wzmiankę, oznaczającą tylko pełnomocnictwo, natenczas posiadacz może wykonywać wszystkie

prawa z czeku; nie może go jednak indosować inaczej, jak tylko ze skutkami pełnomocnictwa.

W tym przypadku dłużnicy czekowi mogą zasłaniać się wobec posiadacza tylko zarzutami, służącymi im przeciw indosantowi.

Pełnomocnictwo, zawarte w indosie pełnomocnym, nie wygasa przez śmierć mocodawcy ani przez to, że mocodawca utracił zdolność do działań prawnych.

ART. 24. Indos, dokonany po proteście lub po równoznacznem stwierdzeniu albo po upływie terminu do przedstawienia, ma tylko skutki zwykłego przelewu.

Aż do dowodu przeciwnego indos bez daty uważa się za dokonany przed protestem lub równoznacznem stwierdzeniem albo przed upływem terminu, wspomnianego w ustępie poprzedzającym.

Dział III.

Poręczenie czekowe.

ART. 25. Zapłatę czeku można zabezpieczyć poręczeniem czekowem (aval) co do całości sumy czekowej lub co do jej części.

Poręczenie może dać osoba trzecia, z wyjątkiem trasata, lub nawet osoba, podpisana na czeku.

ART. 26. Poręczenie umieszcza się na czeku albo na przedłużku.

Poręczenie oznacza się wyrazem „poręczam” lub innym zwrotem równoznacznym; podpisuje je poręczyciel.

Sam podpis na przedniej stronie czeku uważa

się za udzielenie poręczenia, wyjąwszy gdy jest to podpis wystawcy.

Poręczenie powinno wskazywać, za kogo je dano. W braku takiej wskazówki uważa się, że poręczenia udzielono za wystawcę.

ART. 27. Poręczyciel czekowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył.

Zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej.

Poręczyciel czekowy, który zapłacił czek, nabywa prawa, wynikające z czeku, przeciw osobie, za którą poręczył, i przeciw tym, którzy wobec tej osoby odpowiadają z czeku.

Dział IV.

Przedstawienie i zapłata.

ART. 28. Czek jest płatny za okazaniem. Wszelką wzmiankę przeciwną uważa się za nienapisaną.

Czek, przedstawiony do zapłaty przed dniem, wskazanym jako data wystawienia, jest płatny w dniu przedstawienia.

Przedstawienie czeku może być dokonane tylko w dniu powszednie (art. 55).

ART. 29. Czek, wystawiony i płatny w tym samym kraju, powinien być przedstawiony do zapłaty w ciągu dni dziesięciu.

Czek, wystawiony w innym kraju niż ten, w

którym jest płatny, powinien być przedstawiony w ciągu bądź to dwudziestu, bądź to siedemdziesięciu dni, zależnie od tego, czy miejsce wystawienia i miejsce płatności znajdują się w tej samej, czy w różnych częściach świata.

W tym względzie czeki, wystawione w jednym z krajów europejskich, a płatne w kraju, położonym nad Morzem Śródziemnym, i naodwrot, uważa się za wystawione i płatne w tej samej części świata.

Dniem początkowym oznaczonych wyżej terminów jest dzień, wskazany w czeku, jako data wystawienia.

P. art. 56.

ART. 30. Przy czeku, przekazanym z jednego miejsca na inne, w którym obowiązuje kalendarz odmienny, przelicza się dzień wystawienia na dzień, odpowiadający kalendarzowi miejsca płatności.

ART. 31. Przedstawienie w izbie rozrachunkowej jest równoznaczne z przedstawieniem do zapłaty.

Instytucje, będące izbami rozrachunkowymi określa rozporządzenie Ministra Skarbu (art. 84.).

ART. 32. Odwołanie czeku może mieć skutek tylko po upływie terminu do przedstawienia.

Odwołanie czeku, płatnego w Polsce, może mieć skutek także, jeżeli czek, wystawiony na nazwisko lub na zlecenie i przesłany przez wystawcę bezpośrednio trasatowi, odwołano, zanim trasat wykonał otrzymane polecenie.

Jeżeli odwołanie nie nastąpiło, trasat może zapłacić również po upływie terminu do przedstawienia.

ART. 33. Ani śmierć wystawcy, ani utrata przez wystawcę po wystawieniu czeku zdolności do działań prawnych nie naruszają ważności czeku.

ART. 34. Trasat może przy zapłacie żądać wydania czeku, pokwitowanego przez posiadacza.

Posiadacz nie może odmówić przyjęcia zapłaty częściowej.

W razie zapłaty częściowej trasat może żądać wzmianki o niej na czeku i osobnego pokwitowania.

Zapłatę sumy czekowej stwierdza się zwrotem czeku dłużnikowi lub pokwitowaniem wierzyciela — dowód ze świadków w tym przedmiocie jest niedopuszczalny (O. S. N. z 9. 3. 1932, C. I 2367/31; O. S. P. XI. poz. 511).

Trasat jest obowiązany odmówić zapłaty czeku, jeżeli doszło do jego wiadomości, że ogłoszono upadłość wystawcy (art. 58).

Zapłata może nastąpić do rąk organu, sporządzającego protest, który jest nie tylko uprawniony lecz i obowiązany do przyjęcia zapłaty i jej pokwitowania (art. 74).

O skutkach braku pokrycia p. art. 60 i 61.

ART. 35. Trasat, który płaci czek, przenośny przez indos, obowiązany jest do sprawdzenia prawidłowości szeregu indosów, lecz nie do sprawdzenia podpisów indosantów.

Trasat czeku, który wypłacił sumę czekową uprawnionemu, mimo, że jeden z podpisów na czeku był sfałszowany, nie ma prawa żądania zwrotu wypłaconej sumy przez indosanta, jeśli temu sfałszowanie podpisu nie było wiadome (O. S. N. z 8. 10. 1924, Rw. III 1336/23; P. P. A. z r. 1925, poz. 245).

ART. 36. Jeżeli czek wystawiono na walutę, która nie jest walutą miejsca płatności, sumę czekową można zapłacić w ciągu terminu do przedsta-

wienia czeku w walucie krajowej podług jej wartości w dniu zapłaty. Jeżeli czek nie został zapłacony za przedstawieniem, posiadacz może żądać zapłaty sumy czekowej w walucie krajowej według swego wyboru albo podług jej kursu w dniu przedstawienia, albo podług jej kursu w dniu zapłaty.

Wartość waluty zagranicznej oznacza się podług zwyczajów miejsca płatności. Wystawca jednak może zastrzec, że suma, przypadająca do zapłaty, ma być obliczona podług kursu, ustanowionego w czeku.

Zasad powyższych nie stosuje się do przypadku, gdy wystawca zastrzegł, że zapłata ma być uiszczona w oznaczonej walucie (zastrzeżenie zapłaty rzeczywistej w walucie zagranicznej).

Jeżeli czek wystawiono na walutę, mającą w kraju wystawienia i w kraju zapłaty tę samą nazwę, lecz inną wartość, domniemywa się, że miano na myśli walutę miejsca płatności.

Do czeków płatnych w walucie zagranicznej odnoszą się postanowienia t. zw. dekretu dolarowego (rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 czerwca 1934 r. o wierzytelnościach w walutach zagranicznych; Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 509), z wyjątkiem art. 2 ust. (3), który utracił moc w stosunku do czeków, wystawionych po wejściu w życie prawa czekowego (art. 85). Art. 1—5 i 36 ust. (1) i (2) dekretu walutowego zamieszczono przy art. 41 prawa wekslowego.

Dział V.

Czek zakreślony i czek rozrachunkowy.

ART. 37. Wystawca lub posiadacz czeku mogą zakreślić go ze skutkami, wskazanymi w artykule następnym.

Zakreślenia dokonywa się przez umieszczenie na przedniej stronie czeku dwu linii równoległych. Zakreślenie może być ogólne lub szczególne.

Zakreślenie jest ogólne, jeżeli między dwiema liniami niema żadnej wzmianki albo jeżeli znajduje się między niemi wyraz „bankier” lub inny równoznaczny; zakreślenie jest szczególne, jeżeli między dwiema liniami napisano nazwisko bankiera.

Zakreślenie ogólne może być zmienione na szczególne, natomiast zakreślenia szczególnego nie można zmienić na ogólne.

Przekreślenie zakreślenia albo nazwiska oznaczonego bankiera uważa się za niebyłe.

ART. 38. Trasat może czek z zakreśleniem ogólnem zapłacić tylko do rąk bankiera lub swojego stałego klienta.

Czek z zakreśleniem szczególnem może trasat zapłacić tylko do rąk oznaczonego bankiera, a w przypadku, gdy oznaczonym bankierem jest trasat, tylko do rąk swojego stałego klienta. Oznaczony bankier może jednakże zainkasować czek za pośrednictwem innego bankiera.

Bankierowi wolno nabywać czeki zakreślone tylko od swoich stałych klientów lub od innych bankierów. Nie wolno mu ich inkasować na rachunek innych osób.

Jeżeli na czeku znajduje się kilka zakreśleń szczególnych, trasatowi wolno zapłacić czek tylko w przypadku, gdy na czeku są dwa zakreślenia, z których jedno udzielone zostało w celu inkasa za pośrednictwem izby rozrachunkowej.

W razie niezastosowania się do powyższych przepisów trasat lub bankier odpowiadają za szkodę do wysokości sumy czekowej.

O pojęciu „bankiera“ p. art. 54.

ART. 39. Wystawca lub posiadacz czeku mogą zabronić zapłaty czeku w gotówce przez zamieszczenie wpoprzek na przedniej stronie czeku zastrzeżenia „przełać na rachunek“ lub innego równoznacznego.

W tym przypadku czek może być przez trasatę użyty tylko do rozrachunku księgowego (przez uznanie na rachunku, rozliczenie lub potrącenie). Rozrachunek księgowy ma skutki zapłaty.

Przekreślenie zastrzeżenia „przełać na rachunek“ uważa się za niebyłe.

W razie niezastosowania się do powyższych przepisów trasat odpowiada za szkodę do wysokości sumy czekowej.

Dział VI.

Zwrotne poszukiwanie spowodu niezapłacenia.

ART. 40. Posiadacz może wykonywać zwrotne poszukiwanie przeciwko indosantom, wystawcy, tudzież innym dłużnikom, jeżeli czek, mimo przedstawienia do zapłaty we właściwym czasie, nie został zapłacony, a odmowę zapłaty stwierdzono:

- 1) albo aktem publicznym (protestem);
- 2) albo oświadczeniem trasatą na czeku, datowaniem i wymieniającem dzień przedstawienia;
- 3) albo oświadczeniem izby rozrachunkowej, datowaniem i stwierdzającem, że czek został we właściwym czasie złożony do rozrachunku i że go nie wykupiono.

Wystawca, indosant albo poręczyciel przez zastrzeżenie „bez kosztów“, „bez protestu“ lub przez inne równoznaczne, napisane na czeku i podpisane, mogą zwolnić posiadacza czeku od protestu lub od równoznacznego stwierdzenia, jako warunku zwrotnego poszukiwania (art. 43).

Zastrzeżenie „bez kosztów“, „bez protestu“, pochodzące od wystawcy, skuteczne jest wobec wszystkich dłużników czekowych, jeżeli pochodzi od indosanta lub poręczyciela, ma skutek tylko wobec niego.

O sporządzaniu protestów p. art. 69-77.

ART. 41. Protest lub równoznaczne z nim stwierdzenie powinny być dokonane przed upływem terminu do przedstawienia.

W razie przedstawienia czeku w ostatnim dniu terminu protest lub równoznaczne stwierdzenie mogą być dokonane w pierwszym dniu powszednim, po nim następującym.

Protest może być dokonany tylko w dzień powszedni (art. 55).

ART. 42. Posiadacz czeku powinien o niezapłaceniu zawiadomić swojego indosanta i wystawcę w ciągu czterech dni powszednich, następujących po dniu protestu lub równoznacznego stwierdzenia, a w przypadku zastrzeżenia „bez kosztów“ — po dniu przedstawienia. Każdy indosant powinien w ciągu dwóch dni powszednich, następujących po dniu, w którym otrzymał zawiadomienie, podać do wiadomości swojego poprzednika otrzymane zawiadomienie, wskazując nazwiska i adresy tych, którzy dokonali zawiadomień poprzednich, i tak kolejno aż do wystawcy. Terminy powyższe biegną od otrzymania zawiadomienia poprzedniego.

Ilekroć w myśl ustępu poprzedzającego zawiadamia się osobę, podpisaną na czeku, należy tak

samo w tymże terminie zawiadomić jej poręczyciela.

Jeżeli indosant nie wskazał swego adresu lub podał go w sposób nieczytelny, wystarczy zawiadomienie poprzedzającego go indosanta.

Zawiadomienia można dokonać w jakikolwiek sposób, nawet przez proste odesłanie czeku.

Obowiązany do zawiadomienia ma udowodnić, że dokonał go w przepisany terminie. Termin ten uważa się jako zachowany, jeżeli pismo z zawiadomieniem oddano na pocztę w przepisany terminie.

Kto nie zawiadomi w czasie powyżej oznaczonym, nie traci praw z czeku, odpowiada jednak za szkodę, spowodowaną przez swe niedbalstwo tylko do sumy, na jaką czek jest wystawiony.

P. art. 56.

ART. 43. Wystawca, indosant albo poręczyciel przez zastrzeżenie „bez kosztów“, „bez protestu“ lub przez inne równoznaczne, napisane na czeku i podpisane, mogą zwolnić posiadacza czeku od protestu lub od równoznacznego stwierdzenia, jako warunku zwrotnego poszukiwania.

Zastrzeżenie takie nie zwalnia posiadacza ani od przedstawienia czeku w przepisany terminie, ani od obowiązku zawiadomienia. Dowód niezachowania terminu przedstawienia ciąży na tym, kto się na tę okoliczność powołuje wobec posiadacza.

Zastrzeżenie, pochodzące od wystawcy, skuteczne jest wobec wszystkich dłużników czekowych; jeżeli pochodzi od indosanta lub od poręczyciela, ma skutek tylko wobec niego. Gdyby mimo zastrze-

żenia, pochodzącego od wystawcy, posiadacz dokonał protestu lub równoznacznego stwierdzenia, sam ponosi koszty. Jeżeli zastrzeżenie pochodzi od indosanta lub od poręczyciela, koszty dokonanego protestu lub równoznacznego stwierdzenia obciążają wszystkich dłużników czekowych.

ART. 44. Wszystkie osoby, zobowiązane z czeku, odpowiadają wobec posiadacza solidarnie.

Posiadacz może dochodzić roszczeń przeciw jednemu, kilku lub wszystkim dłużnikom bez potrzeby zachowania porządku, w jakim się zobowiązali.

Takie samo prawo ma każdy dłużnik czekowy, który czek wykupił.

Dochodzenie sądowe roszczeń przeciw jednemu dłużnikowi nie tamuje dochodzenia przeciw innym dłużnikom, nawet następującym po dłużniku, przeciw któremu w pierw skierowano dochodzenie sądowe.

ART. 45. Posiadacz czeku może żądać od zobowiązanego zwrotnie:

- 1) niezapłaconej sumy czekowej;
- 2) odsetek w wysokości sześć od sta, a przy czekach, wystawionych i płatnych w Polsce, odsetek ustawowych od dnia przedstawienia;
- 3) kosztów protestu lub równoznacznego stwierdzenia, dokonanych zawiadomień, tudzież innych kosztów;

4) prowizji komisowej, która w braku umowy wynosi jedną szóstą od sta od sumy czekowej i nie może przekroczyć tej stopy.

ART. 46. Kto czek wykupił, może żądać od swoich poprzedników:

- 1) całkowitej sumy zapłaconej;
- 2) odsetek w wysokości sześć od sta, a przy

czekach, wystawionych i płatnych w Polsce, odsetek ustawowych od powyższej sumy, licząc od dnia wykupienia czeku;

3) własnych kosztów;

4) prowizji komisowej od sumy czekowej, obliczonej według art. 45 pkt. 4).

ART. 47. Każdy dłużnik czekowy, przeciw któremu wykonywa się lub wykonać można zwrotne poszukiwanie, może żądać, aby mu za zapłatą sumy regresowej wydano czek z protestem lub równoznacznem stwierdzeniem, tudzież rachunek pokwitowany.

Indosant, który czek wykupił, może przekreślić indos własny oraz indosy następnych indosantów.

ART. 48. Jeżeli przedstawienie czeku, protest lub równoznaczne stwierdzenie nie mogą być dokonane w terminach przepisanych spowodu przeszkody nie do przewyciężenia (ustawowego przepisu któregośkolwiek państwa albo innego wypadku siły wyższej), terminy te ulegają przedłużeniu.

Posiadacz obowiązany jest zawiadomić bez zwłoki swego indosanta o wypadku siły wyższej i o tem zawiadomieniu zaznaczyć na czeku lub na przedłużku z dodaniem daty i swego podpisu; poza tem stosuje się przepisy art. 42.

Po ustaniu siły wyższej posiadacz czeku powinien bez zwłoki przedstawić czek do zapłaty, a w razie potrzeby dokonać protestu lub równoznacznego stwierdzenia.

Jeżeli siła wyższa trwa dłużej niż piętnaście dni, licząc od dnia, w którym posiadacz zawiadomił swego indosanta o wypadku siły wyższej, chociażby nawet zawiadomienie takie nastąpiło jeszcze przed upływem terminu do przedstawienia, można wyko-

nać zwrotne poszukiwanie bez przedstawienia czeku i bez protestu lub równoznacznego stwierdzenia.

Okoliczności czysto osobistych, dotyczących posiadacza czeku lub osoby, której zlecił on przedstawienie czeku albo dokonanie protestu lub równoznacznego stwierdzenia, nie uważa się za wypadki siły wyższej.

Dział VII.

Wtóröpisy.

ART. 49. Z wyjątkiem czeków na okaziciela każdy czek, wystawiony w jednym, a płatny w drugim kraju lub w części zamorskiej tego samego kraju i odwrotnie, albo też wystawiony i płatny w tej samej części zamorskiej lub w różnych częściach zamorskich tego samego kraju, może być wystawiony w kilku jednobrzmiących egzemplarzach. Jeżeli czek wystawia się w kilku egzemplarzach, powinny one być ponumerowane w samym tekście dokumentu, w przeciwnym razie każdy z egzemplarzy uważa się za czek odrębny.

ART. 50. Zapłata, dokonana na jeden z egzemplarzy, zwalnia nawet wtedy, gdyby nie było na czeku zastrzeżenia, że taka zapłata pozbawia ważności inne egzemplarze.

Indosant, który przeniósł egzemplarze na różne osoby, jakoteż następni indosanci odpowiadają ze wszystkich podpisanych przez siebie egzemplarzy, których im nie zwrócono.

Dział VIII.

Zmiany.

ART. 51. W razie zmiany tekstu czeku osoby, które czek podpisały po dokonaniu zmiany, odpowiadają według brzmienia tekstu zmienionego; osoby, które czek poprzednio podpisały, odpowiadają według brzmienia tekstu pierwotnego.

Dział IX.

Przedawnienie.

ART. 52. Roszczenia z tytułu zwrotnego poszukiwania, służące posiadaczowi przeciw indosantom, wystawcy oraz innym dłużnikom, ulegają przedawnieniu z upływem sześciu miesięcy, licząc od końca terminu przedstawienia.

Roszczenia z tytułu zwrotnego poszukiwania dłużników, zobowiązanych do zapłaty czeku, między sobą ulegają przedawnieniu z upływem sześciu miesięcy, licząc od dnia, w którym dłużnik wykupił czek albo w którym sam został pociągnięty z czeku do odpowiedzialności sądowej.

ART. 53. Prawo powszechne określa przyczyny przerwania i zawieszenia biegu przedawnienia roszczeń czekowych.

Przerwanie przedawnienia ma skutek jedynie wobec tego dłużnika czekowego, którego dotyczy przyczyna przerwania.

Przepisy o przerwaniu i zawieszeniu biegu przedawnienia zamieszczono przy art. 71 prawa wekslowego.

Dział X.

Przepisy ogólne.

ART. 54. Wyraz „bankier“ w rozumieniu prawa niniejszego oznacza:

- a) państwowe i samorządowe zakłady kredytowe i kasy oszczędności;
- b) przedsiębiorstwa bankowe z wyjątkiem kantorów wymiany i zakładów zastawniczych.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. O PRAWIE BANKOWEM (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 321) stanowi między innymi:

ART. 1. Za przedsiębiorstwa bankowe uważa się przedsiębiorstwa handlowe w rozumieniu prawa handlowego, trudniące się czynnościami bankowymi jako głównym przedmiotem przedsiębiorstwa.

W razie powstania wątpliwości, czy pewne przedsiębiorstwo ma za przedmiot, względnie za główny przedmiot, czynności bankowe, rozstrzyga Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

ART. 2. Bankami są przedsiębiorstwa bankowe, istniejące w formie bądź spółki akcyjnej, bądź spółki komandytowo-akcyjnej, oraz przedsiębiorstwa bankowe, założone na mocy przepisów o związkach międzykomunalnych (celowych), z wyjątkiem komunalnych kas oszczędności, objętych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 339) i gminnych kas wiejskich pożyczkowo-oszczędnościowych, objętych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1069).

ART. 3. Domami bankowymi są przedsiębiorstwa bankowe, należące do osób fizycznych lub istniejące w formie spół-

ki jawnej (firmowej), albo komandytowej, uprawnione do wykonywania:

1) bądź wszystkich zwykłych czynności bankowych (art. 24 i 25);

2) bądź wszystkich zwykłych czynności bankowych z wyjątkiem przyjmowania wkładów i depozytów oraz wydawania gwarancji.

ART. 4. Kantorami wymiany są przedsiębiorstwa bankowe, należące do osób fizycznych lub istniejące w formie spółki jawnej (firmowej) albo komandytowej, uprawnione do wykonywania następujących czynności bankowych:

1) kupna i sprzedaży na rachunek własny i obcy pieniędzy zagranicznych w monetach i banknotach, krajowych papierów wartościowych oraz losów krajowych loteryj;

2) ubezpieczenia obligacji krajowych pożyczek premjowych.

ART. 55. Przedstawienie czeku i protest mogą być dokonane tylko w dniu powszednie.

Jeżeli ostatni dzień terminu, oznaczonego przez prawo do dokonania czynności, dotyczących czeków, w szczególności do przedstawienia albo do dokonania protestu lub równoznacznego stwierdzenia, przypada na dzień ustawowo uznany za świąteczny, termin przedłuża się do najbliższego dnia powszedniego, następującego po upływie terminu. Dni świąteczne, przypadające w ciągu terminu, wlicza się do tego terminu.

O dniach świątecznych p. odnośną ustawę, zamieszczoną przy art. 72 prawa wekslowego.

ART. 56. Do terminów, przewidzianych w prawie niniejszem, nie wlicza się dnia początkowego.

ART. 57. Nie są dopuszczalne dni ulgowe ani na podstawie ustawy, ani według uznania sędziego.

ART. 58. Trasat jest obowiązany odmówić za-

płaty czeku, jeżeli doszło do jego wiadomości, że ogłoszono upadłość wystawcy.

W stosunku między wystawcą a posiadaczem czeku pokrycie czekowe, czyli fundusz, znajdujący się u trasata na t. zw. rachunku czekowym wystawcy, względnie odpowiednia część pokrycia bynajmniej nie staje się własnością każdorazowego posiadacza czeku; w razie więc, gdy po wydaniu czeku ogłoszona została upadłość wystawcy, pretensja posiadacza nie stanowi długu masy, lecz upadłego, i wierzyciel powinien uczestniczyć w ogólnym podziale masy czynnej ruchomości upadłego (O. S. N. z 9. 5. 1935, C. I 2472/34; R. P. E. S. z r. 1936, str. 152).

Dział XI.

Roszczenie z tytułu niesłusznego zbgacenia.

ART. 59. Wystawca, którego zobowiązanie czekowe wygasło wskutek przedawnienia lub zaniedbania czynności zachowawczych, jest zobowiązany wobec posiadacza czeku, o ile z jego szkodą niesłusznie się zbgacił.

Roszczenie z tytułu niesłusznego zbgacenia ulega przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od dnia wygaśnięcia zobowiązania czekowego.

O przedawnieniu zobowiązania czekowego wystawcy p. art. 52 i 53, o czynnościach zachowawczych zaś art. 40—44.

Dział XII.

Skutki braku pokrycia.

ART. 60. Jeżeli zapłata czeku nie nastąpiła spowodu, że wystawca, wystawiając czek, nie miał

u trasata potrzebnego funduszu do rozporządzenia, lub spowodu, że po wystawieniu czeku rozporządził pokryciem, wystawca odpowiada wobec posiadacza za wszelką szkodę, conajmniej zaś powinien mu zapłacić odsetki w wysokości sześć od sta od sumy niepokrytej. Roszczenia powyższe ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od dnia, w którym trasat odmówił zapłaty.

ART. 61. Kto wystawia czek, nie mając u trasata potrzebnego funduszu do rozporządzenia, lub po wystawieniu czeku rozporządza pokryciem, jeżeli skutkiem tego zapłata czeku nie nastąpiła, podlega karze więzienia do 2 lat i grzywny lub aresztu do 2 lat i grzywny.

Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 5.000 złotych.

Dział XIII.

Kolizja ustaw.

ART. 62. Zdolność osoby do zaciągania zobowiązań czekowych ocenia się według jej prawa ojczystego. Jeżeli prawo to uznaje za właściwe prawo innego kraju, należy je stosować.

Kto według prawa, określonego w ustępie poprzedzającym, nie ma zdolności czekowej, mimo to jest ważnie zobowiązany, jeżeli podpisał czek w kraju, według którego ustaw miałby zdolność czekową. Przepisu tego nie stosuje się do obywatela polskiego, który zaciągnął zobowiązanie czekowe zagranicą.

ART. 63. Prawo kraju miejsca płatności czeku rozstrzyga o tem, na kogo można czek wystawić.

Jeżeli według tego prawa dokument ze względu na osobę, na którą został wystawiony, jest nieważny jako czek, zobowiązania, wynikające z podpisów, umieszczonych na tym dokumencie w innych krajach, których ustawy nie zawierają takiego przepisu, są mimo to ważne.

ART. 64. Formę oświadczenia czekowego ocenia się podług ustaw kraju, w którym oświadczenie zostało podpisane; jednakże wystarcza zachowanie formy, wymaganej przez prawo miejsca płatności.

Jeżeli jednak oświadczenie czekowe, nieważne ze względu na przepisy ustępu poprzedzającego, odpowiada prawu kraju, w którym zostało podpisane późniejsze oświadczenie, ważności późniejszego oświadczenia nie uchybia okoliczność, że forma wcześniejszego oświadczenia była nieprawidłowa.

Zobowiązania czekowe, zaciągnięte zagranicą przez obywatela polskiego, są ważne w Polsce w stosunku do innego obywatela polskiego także wówczas, jeżeli zostały zaciągnięte z zachowaniem formy, przewidzianej w prawie niniejszem.

ART. 65. Skutki zobowiązań czekowych określa się według ustaw kraju, w którym zobowiązania te zostały zaciągnięte.

ART. 66. Terminy wykonywania zwrotnego poszukiwania określa w stosunku do wszystkich osób, które czek podpisały, prawo miejsca wystawienia czeku.

ART. 67. Prawo miejsca płatności czeku określa:

1) czy czek może być płatny tylko za okazaniem, czy też może być płatny w pewien czas po okazaniu oraz jakie są skutki umieszczenia w czeku późniejszej daty wystawienia;

2) termin do przedstawienia;

3) czy czek może być przyjęty, certyfikowany, potwierdzony lub wizowany oraz jakie są skutki tych oświadczeń;

4) czy posiadacz może żądać zapłaty częściowej oraz czy jest zobowiązany do jej przyjęcia;

5) czy czek może być zakreślony albo zaopatrzoney zastrzeżeniem „przełać na rachunek” lub innem równoznacznem oraz jakie są skutki tych oświadczeń;

6) czy posiadacz ma szczególne prawa do pokrycia oraz jaki jest ich charakter;

7) czy wystawca może czek odwołać lub sprzeciwić się jego zapłacie;

8) jakie środki należy przedsięwziąć w razie zaginięcia lub kradzieży czeku;

9) czy protest lub równoznaczne stwierdzenie jest potrzebne do zachowania prawa zwrotnego poszukiwania przeciw indosantom, wystawcy oraz innym zobowiązanym.

ART. 68. Formę i terminy protestu, tudzież formę innych czynności, potrzebnych do wykonania lub do zachowania praw czekowych, ocenia się podług ustaw kraju, w którym protest ma być dokonany lub czynność przedsięwzięta.

Dział XIV.

Protest.

ART. 69. Protest sporządza notariusz.

Przy dokonywaniu czynności zachowawczych notariusz może posługiwać się pomocnikiem (art. 76).

ART. 70. Protest zawiera:

1) nazwisko osoby, która żąda protestu, oraz osoby, przeciw której protest ma być dokonany;

2) stwierdzenie, że osoba, przeciw której protest ma być dokonany, nie uczyniła zadość wezwaniu, skierowanemu do niej, a nadto oświadczenie, złożone przez tę osobę, albo stwierdzenie, że jej nie zastano albo że nie było można odnaleźć lokalu jej przedsiębiorstwa;

3) oznaczenie miejsca i dnia, w którym wezwania dokonano lub bezskutecznie starano się go dokonać;

4) oznaczenie, ile egzemplarzy czeku przedstawiono i jakie;

5) podpis notariusza, pieczęć urzędową i numer protestu.

ART. 71. Przedstawienia czeku, wezwania do wydania egzemplarza, tudzież wszystkich innych czynności zachowawczych należy — w braku odmiennego wskazania w czeku — dokonać w lokalu przedsiębiorstwa. W innym miejscu, np. „na giełdzie”, można tych czynności dokonać jedynie za zgodą stron interesowanych.

Notariusz obowiązany jest dokonać poszukiwania lokalu przedsiębiorstwa i odpowiada za szkodę,

spowodowaną brakiem należytej staranności. Jednakże zaniedbanie lub niedokładność poszukiwań nigdy nie mogą stanowić przyczyny nieważności protestu.

ART. 72. Protest należy napisać na odwrotnej stronie czeku albo na osobnej karcie, połączonej z czekiem. Jeżeli na odwrotnej stronie niema żadnych oświadczeń, należy pisanie protestu zacząć od brzegu, w przeciwnym zaś razie bezpośrednio po ostatnim oświadczeniu.

Jeżeli protest ma być napisany w całości lub w części na osobnej karcie dodatkowej, należy tę kartę połączyć z czekiem w ten sposób, aby nie było wolnych miejsc na odwrotnej stronie czeku; połączenie czeku z kartą dodatkową powinno być przypiętutowane pieczęcią urzędową lub przepisane treścią aktu protestowego.

ART. 73. Jeżeli zobowiązanemu przedstawiono równocześnie kilka egzemplarzy czeku, wystarczy umieszczenie protestu na jednym egzemplarzu. Notariusz zaznaczy na innych egzemplarzach, gdzie protest umieszczono, i tę uwagę podpisze.

ART. 74. Notariusz jest upoważniony i obowiązany do odbioru zapłaty i do pokwitowania.

W przypadku takiej zapłaty połączone z nią koszty notariusza ponosi osoba, przeciw której protest miał być dokonany.

ART. 75. Jeżeli notariusz nie zastanie osoby, do której wezwanie ma być skierowane, w lokalu jej przedsiębiorstwa, powinien zostawić tam zawiadomienie o dokonaniu protestu, zawierające nazwisko i miejsce zamieszkania posiadacza czeku, na-

zwisko wystawcy, sumę czekową oraz nazwisko i lokal urzędowy notariusza.

ART. 76. Przy dokonywaniu czynności zachowawczych notariusz może posługiwać się pomocnikami, których prezes sądu okręgowego na wniosek notariusza do tego upoważni.

Za działalność pomocnika w tym zakresie notariusz odpowiada solidarnie z pomocnikiem.

ART. 77. Notariusz obowiązany jest przechowywać osobno odpisy protestów wraz z wypisem istotnej treści czeku, zaopatrzone numerem, i odpisy te składać w porządku chronologicznym, w jakim protesty zostały sporządzone.

Interesowanym mogą być na żądanie wydawane odpisy tych dokumentów z ich uwierzytelnieniem lub bez niego.

Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia termin, po upływie którego dokumenty, wymienione w ustępie pierwszym, mogą być zniszczone, oraz sposób ich zniszczenia.

Dział XV.

Czeki zaginione.

ART. 78. Ten, komu czek zaginął, może żądać od sądu grodzkiego miejsca płatności czeku uznania go za umorzony.

We wniosku należy podać istotną treść czeku oraz uprawdopodobnić jego utratę, jak również interes prawny, który uzasadnia żądanie umorzenia.

Sąd przez ogłoszenie w Monitorze Polskim wezwie posiadacza zaginionego czeku do zgłoszenia się

w ciągu sześćdziesięciu dni i do okazania czeku sądowi. Termin ten biegnie od dnia ogłoszenia. Końcowy dzień terminu powinien być oznaczony w ogłoszeniu według daty kalendarza.

Jeżeli w ciągu terminu, oznaczonego w wezwaniu, nikt nie zgłosi się z czekiem, sąd wyda orzeczenie, uznające czek za umorzony.

Jeżeli natomiast posiadacz czeku zgłosi się przed wydaniem orzeczenia, sąd umorzy dalsze postępowanie po przesłuchaniu interesowanych i po okazaniu czeku żądającemu umorzenia.

Zarówno o wszczęciu postępowania, jakoteż o jego wyniku sąd zawiadomi trasata i wszystkich dłużników czekowych, wskazanych przez żądającego umorzenia czeku.

ART. 79. Dłużnik czekowy oraz trasat, który po otrzymaniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania płaci czek, czyni to na własne niebezpieczeństwo; wolno mu jednak sumę czekową złożyć do depozytu sądowego miejsca płatności i zwolnić się przez to z zobowiązania.

ART. 80. Jeżeli po ogłoszeniu wezwania żądający umorzenia zgłosi się do trasata z żądaniem zapłaty, trasat może złożyć sumę czekową do depozytu sądowego albo zapłacić ją żądającemu umorzenia za zabezpieczeniem.

Gdyby trasat jednego i drugiego odmówił, żądający umorzenia może, na podstawie odpisu czeku, dokonać protestu lub równoznacznego stwierdzenia, a następnie wykonać zwrotne poszukiwanie; może jednak domagać się od zobowiązanych zwrotnie jedynie złożenia sumy czekowej do depozytu albo zapłaty za zabezpieczeniem, według wyboru dłużnika.

ART. 81. Na podstawie orzeczenia, uznającego czek za umorzony, można wykonywać wszystkie prawa z czeku.

Dział XVI.

Przepisy końcowe i przejściowe.

ART. 82. Z dniem wejścia w życie prawa niniejszego traci moc rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie czekowym (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 927).

ART. 83. Ilekroć przepisy prawne powołują się na dotychczasowe prawo czekowe, stosuje się odpowiednie przepisy prawa niniejszego.

ART. 84. Rozporządzenie Ministra Skarbu, wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, ustali, które instytucje są izbami rozrachunkowymi.

ART. 85. Pozostają w mocy przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 czerwca 1934 r. o wierzytelnościach w walutach zagranicznych (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 509), z wyjątkiem przepisu art. 2 ust. (3), który traci moc w stosunku do czeków, wystawionych po wejściu w życie prawa niniejszego.

ART. 86. Przepisów prawa niniejszego nie stosuje się do czeków, wystawionych przed jego wejściem w życie.

ART. 87. Wykonanie prawa niniejszego porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

ART. 88. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1936 r.

Przepisy dodatkowe

Dr. Rudolf Szust

ADWOKAT

Poznań, ul. 3 Maja 2.

Tel.: 17-18.

I.

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO (Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r.; Dz. U. R. P. z r. 1932, Nr. 112, poz. 934).

Tytuł V.

Postępowania odrębne.

Rozdział I.

Postępowanie nakazowe.

ART. 458. Powód może żądać w pozwie, aby sąd wydał przeciwko pozwanemu nakaz zapłaty wierzytelności pieniężnej, albo uiszczenia innych rzeczy zamiennych, jeżeli żądanie pozwu jest uzasadnione w całości dołączonymi do pozwu dokumentami, bądź publicznymi, sporządzonymi przez władze lub urzędy polskie, bądź prywatnymi, na których podpisy uwierzytelnione są przez sąd lub notariusza w Polsce.

ART. 459. § 1. Powód może również żądać wydania na kazu zapłaty przeciwko każdemu zobowiązanemu z weksłu lub czeku, jeżeli roszczenie opiera się na wekslu lub czeku, mającym wszelkie warunki ważności i nie nasuwającym podejrzenia co do jego prawdziwości.

§ 2. Do pozwu należy dołączyć weksel lub czek oraz wszystkie dokumenty, potrzebne do uzasadnienia roszczenia.

§ 3. Nakaz na rzecz osoby, która z weksłu lub czeku nie jest bezpośrednio uprawnioną, wydać można jedynie wtedy, gdy przejście prawa na nią udowodnione jest dokumentami, wymienionymi w artykule poprzedzającym.

ART. 460. Jeżeli z samego dokumentu, wekslu lub czeku wynika, że przeciwko roszczeniu mógłby być podniesiony zarzut przedawnienia, nakaz wydać można jedynie wówczas, gdy powód udowodni w pozwie przerwanie lub wstrzymanie biegu przedawnienia dokumentami publicznymi lub uwierzytelnionymi.

ART. 461. Jeżeli nie można wydać nakazu, a pozew nadaje się do zwykłego postępowania w tym samym sądzie, wówczas zastosować należy odpowiednie przepisy kodeksu; w razie przeciwnym należy pozew odrzucić.

ART. 462. § 1. Nakaz wydaje sąd w osobie jednego sędziego bez rozprawy i bez wezwania pozwanego, któremu do ręcza się pozew wraz z nakazem i odpisami dokumentów.

§ 2. Sąd orzeka nakazem, że pozwany ma w ciągu tygodnia, a gdy chodzi o roszczenie z wekslu lub czeku, w ciągu dni trzech, od doręczenia, zaspokoić roszczenie w całości wraz z kosztami, albo wnieść w tymże terminie zarzuty.

ART. 463. § 1. Nakaz od chwili wydania stanowi tytuł zabezpieczenia, a jeżeli był wydany na podstawie wekslu lub czeku staje się nadto natychmiast wykonalnym z upływem terminu udzielonego do zaspokojenia roszczenia.

§ 2. Sąd na wniosek pozwanego może ograniczyć zabezpieczenie według swego uznania, a w razie wniesienia zarzutów wstrzymać wykonanie nakazu.

§ 3. Nakaz prawomocny ma skutki wyroku prawomocnego.

ART. 464. § 1. Pismo, obejmujące zarzuty, należy wnieść do sądu, który wydał nakaz.

§ 2. Pismo powinno zawierać wszystkie te zarzuty, które w postępowaniu przed sądem okręgowym należy pod przepsanym rygorem zgłosić przed wdanym się w spór co do istoty sprawy. Fakty i dowody mogą być przytaczane aż do zamknięcia rozprawy, jak w zwykłym postępowaniu.

§ 3. Przewodniczący zarządzi doręczenie pisma powodowi z jednoczesnym wyznaczeniem terminu rozprawy.

§ 4. Pismo spóźnione sąd odrzuci bez rozprawy.

ART. 465. Sąd po przeprowadzeniu rozprawy orzeknie wyrokiem, że nakaz utrzymuje w mocy, albo że go uchyla w całości lub w części i w tym zakresie żądania powoda oddala.

ART. 466. Jeżeli pozwany cofnął zarzuty, sąd orzeknie postanowieniem, że nakaz pozostaje w mocy. W tym przypad-

ku co do kosztów stosuje się odpowiednio przepisy o kosztach, przewidziane w razie cofnięcia pozwu.

ART. 467. W braku przepisów szczególnych, stosuje się w postępowaniu nakazowym przepisy niniejszego kodeksu, jednak do pozwu nie można dołączać odpisów zamiast oryginałów, od wydania nakazu nie służą środki odwoławcze z wyjątkiem zażalenia na orzeczenie o kosztach i powództwo wzajemne jest niedopuszczalne.

ART. 468. W razie uwzględnienia zażalenia na odmowę wydania nakazu, sąd drugiej instancji odsyła sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

II.

USTAWA O OPLATACH STEMPLOWYCH z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. z r. 1935, Nr. 64, poz. 404).

Rozdział dwudziesty drugi.

Weksle.

ART. 122. Weksle podlegają opłacie:

- a) w wysokości 20 gr przy sumie wekslowej do 50 zł;
- b) w wysokości 30 gr od każdych pełnych lub zaczętych stu złotych sumy wekslowej, przewyższającej 50 zł.

Przepis powyższy tyczy się również pism, zawierających prócz nazwy „weksel” jedynie podpis wystawcy lub akceptanta albo indos. Jeżeli w piśmie takim albo w piśmie, posiadającym jeszcze inne cechy wekslu, lecz nie wymieniającem sumy wekslowej, wpisano następnie sumę wyższą od tej, która odpowiada uiszczonej opłacie, to zostanie wymierzona podwyżka stemplowa (art. 42 oraz art. 125, ustęp ostatni); podwyżka nie zostanie wymierzona, jeżeli we właściwym terminie (art. 123) uiszczono tytułem opłaty stemplowej 30 zł. (lub więcej), a przed wpisaniem sumy wekslowej dopłacono (art. 124)

kwotę, jaka jest potrzebna celem uzupełnienia opłaty do wysokości, odpowiadającej sumie wekslowej.

Opłacie według zasad powyższych podlega również każdy wtóropis wekslu; takiej samej opłacie podlega każdy odpis wekslu, zaopatrzone bądź w indos, bądź w porękę wekslową. Nie podlega jednak opłacie wtóropis, na którego stronie przedniej zaznaczono, że został sporządzony celem przesłania do przyjęcia, a którego stronę odwrotną przekreślono.

Wolne są od opłaty: a) weksel płatny zagranicą, jeżeli trasat lub wystawca wekslu własnego ma mieszkanie lub siedzibę zagranicą, b) weksel trasowany, wystawiony zagranicą, jeżeli wystawca ma mieszkanie lub siedzibę zagranicą, a trasat wykonywa w Polsce czynności bankowe. Weksle, wymienione pod a), podlegają jednak opłacie, gdy w Polsce nastąpiła zapłata całkowita lub częściowa, lub gdy przed sąd polski wytoczono skargę o pretensję z wekslu. Miejsca, wymienionego obok nazwiska trasata lub wystawcy, jeżeli on w tem miejscu nie mieszka (nie ma siedziby), nie uważa się — celem zastosowania niniejszego artykułu — za miejsce zamieszkania (siedzibę).

ART. 123. Opłatę od wekslu, wystawionego w Polsce, należy uiścić przed umieszczeniem pierwszego podpisu; o ile jednak chodzi o weksel trasowany, płatny na własne zlecenie wystawcy lub na jego rzecz, opłata winna być uiszczona przed przyjęciem lub przed umieszczeniem pierwszego indosu.

Opłatę od wekslu, wystawionego zagranicą, należy uiścić, zanim na obszarze Polski została dokonana którakolwiek z czynności następujących: przyjęcie, umieszczenie indosu, wypełnienie indosu in blanco, wręczenie wekslu, zaopatrzonego w indos in blanco, innej osobie, przyjęcie zapłaty całkowitej lub częściowej, wytoczenie skargi o pretensję z wekslu. Jeżeli weksel, wystawiony zagranicą, wprowadziła do Polski lub otrzymała w Polsce osoba, obowiązana do uiszczenia opłaty (art. 125), to ma uiścić opłatę w ciągu tygodnia od wprowadzenia wekslu lub otrzymania go, o ile przedtem nie została dokonana żadna z czynności, wymienionych w zdaniu poprzednim.

ART. 124. Opłatę od wekslu uiszcza się zasadniczo przez napisanie go na urzędowym blankiecie wekslowym. Jeżeli nie użyto blankietu urzędowego albo gdy chodziło o uzupełnienie blankietu urzędowego niedostatecznej wartości, uiszcza się opłatę przez skasowanie znaczków stemplowych lub gotówką na podstawie wymiaru, dokonanego przez urząd skarbowy (art.

24, punkt b). Skasowania znaczków dokonywują urzędy skarbowe (art. 23, punkt b); poza przypadkami dopłaty, przewidzianej w ustępie drugim art. 122, mogą też kasować znaczki stemplowe na wekslach: notariusze, banki państwowe, Bank Polski oraz te urzędy państwowe i te banki prywatne oraz spółdzielnie, którym Minister Skarbu udzieli odpowiedniego zezwolenia; notariusz nie może żądać wynagrodzenia za kasowanie znaczków stemplowych na wekslach.

ART. 125. Do uiszczenia opłaty od wekslu są obowiązani solidarnie: wystawca, remitent (art. 1, punkt 6 oraz art. 99, punkt 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowem Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 926), wszyscy dłużnicy wekslowi oraz posiadacz wekslu (art. 15 i 101 *) powołanego rozporządzenia) — każda jednak z tych osób tylko wówczas, jeżeli weksel znajdował się w jej ręku na obszarze Polski.

Jeżeli osoba, obowiązana do uiszczenia opłaty w myśl ustępu poprzedniego, otrzymała weksel nieopłacony lub niedostatecznie opłacony, to ma uiścić opłatę, zanim umieściła na wekslu swój podpis albo wypełniła indos in blanco, lub wręczyła innej osobie weksel, zaopatrzone w indos in blanco; remitent zaś i posiadacz wekslu w każdym razie w ciągu tygodnia od dnia, w którym weksel otrzymał.

Osoba, która przedstawia do zapłaty weksel nieopłacony lub niedostatecznie opłacony lub wytacza przed sąd polski skargę o pretensję z takiego wekslu, ma — jeżeli nie należy do osób, wymienionych w ustępie pierwszym niniejszego artykułu — uiścić opłatę przed przyjęciem zapłaty (całkowitej lub częściowej), względnie przed wytoczeniem skargi.

Podwyżkę stemplową (art. 42) oblicza się w przypadkach, przewidzianych w rozdziale niniejszym w wysokości 25-krotnej.

Rozdział dwudziesty trzeci.

Przekazy, чеки i zlecenia wypłaty.

ART. 128. Czek (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 927) podlega opłacie stemplowej w wysokości 0,3% od sumy чеку — według zasad, podanych w ustępie trzecim art. 122 oraz w art. 123 — 125 tylko w przypadkach następujących:

*) Obecnie art. 16 i 103.

1) jeżeli wystawca czeku wręczył go innej osobie przed dnem, oznaczonym datą wystawienia;

2) jeżeli w czeku na rzecz określonej osoby lub na jej zlecenie wystawca jest zarazem trasatem; nie podlega jednak opłacie czek, w którym wystawcą i trasatem są dwa oddziały tego samego przedsiębiorstwa.

Zlecenie wypłaty (asygnacja), która ma być wykonana przez samego wystawcę lub przez inny oddział przedsiębiorstwa wystawcy, podlega opłacie stemplowej w wysokości 0,3% od sumy zlecenia, jeżeli odbiorca otrzymał zlecenie niedatowane albo data zlecenia jest późniejsza, niż dzień doręczenia zlecenia odbiorcy, lub jeżeli zlecenie ma być wykonane nie za okazaniem, lecz w oznaczonym terminie. Do uiszczenia opłaty są obowiązani solidarnie wystawca i odbiorca; należy ją uiścić przed podpisaniem zlecenia, kasując znaczki stemplowe bądź w sposób, podany w punkcie a) art. 23, bądź datą oraz nazwiskiem lub firmą kasującego.

ART. 129. Podwyżkę stemplową (art. 42) oblicza się w przypadkach, przewidzianych w rozdziale niniejszym, w wysokości 25-krotnej.

III.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 7 października 1935 r.

O OPŁATACH STEMPLOWYCH OD WEKSLI.

(Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 487).

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 18 marca 1935 r. w sprawie zmiany przepisów o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 200) zarządzam co następuje:

§ 1. Wolne jest od opłaty stemplowej pismo, posiadające wszystkie cechy weksłu trasowanego (art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. *)

*) Brzmienie art. 1 prawa wekslowego z r. 1924 odpowiada art. 1 w brzmieniu prawa wekslowego z r. 1936.

o prawie wekslowem — Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 926), jeżeli istnieją okoliczności następujące: 1) weksel jest platny na własne zlecenie wystawcy; 2) trasatem jest bank państwowy lub przedsiębiorstwo, trudniące się czynnościami bankowymi jako głównym przedmiotem, a zorganizowane w formie spółki akcyjnej; 3) w tekście weksłu znajduje się następująca informacja: „weksel, sporządzony na podstawie załączonego odpisu dokumentu przewozowego“ (lub „załączonych ... odpisów dokumentów przewozowych“; w miejscu wykropkowanym należy wymienić ilość odpisów), „stwierdzającego (stwierdzających) wywóz ...“ (ilość i rodzaj towaru) „z Polski do ...“ (kraj przeznaczenia); 4) do weksłu są załączone wszystkie odpisy, wymienione w informacji, o której mowa pod 3), zaświadczone przez trasata; 5) weksel został przez trasatą zapisany do „rejestru weksli wolnych od opłaty stemplowej“ i zaopatrzony w adnotację „Wolny od opłaty stemplowej: Dz. U. R. P. poz. 487 z 1935 r., poz. rej. z ... r.“; ta adnotacja ma być zaopatrzona w pieczęć trasata i podpisana przez funkcjonariusza, prowadzącego rejestr.

Rejestr, o którym mowa wyżej pod 4), zawiera kolumny celem uwidocznienia: pozycji rejestru, pozycji księgi wekslowej, daty wystawienia weksłu, imienia i nazwiska — bądź firmy lub nazwy — wystawcy, sumy wekslowej, daty przyjęcia, kwoty oraz daty uiszczenia opłaty stemplowej, należnej w myśl § 3 niniejszego rozporządzenia. Zapisanie do rejestru ma nastąpić przed przyjęciem weksłu, lecz najpóźniej w ciągu tygodnia po otrzymaniu weksłu przez trasatę.

§ 2. Umieszczenie indosu nie uchyła uwolnienia, jeżeli nastąpiło po umieszczeniu adnotacji, wymienionej w punkcie 5 § 1.

§ 3. Jeżeli przyjęcie weksłu, wymienionego w § 1, nie nastąpiło w ciągu miesiąca od daty wystawienia, uwolnienie od opłaty stemplowej ustaje i ma być uiszczona kwota, należna w myśl art. 122 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr. 64, poz. 404). W tym celu trasat powinien w ciągu 3 dni po upływie wymienionego okresu miesięcznego uwidocznnić w rejestrze (§ 1) kwotę opłaty stemplowej; w ciągu 10 dni po upływie każdego miesiąca, w którym nastąpiło wpisanie kwot opłat stemplowych, należy wnieść do kasy urzędu skarbowego ich sumę wraz z dodatkiem 10%-wym i datę uiszczenia podać w rejestrze. Ma zastosowanie ustęp ostatni § 46 rozporządzenia Mi-

nistra Skarbu z dnia 10 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 842).

Ustęp poprzedni ma zastosowanie również w razie otrzymania przez trasata wiadomości, że towar, którego dotyczy dokument przewozowy (§ 1, punkt 3), nie zostanie wywieziony z Polski. Trasat powinien w ciągu 3 dni po otrzymaniu tej wiadomości uwidocznić w rejestrze kwotę opłaty stemplowej.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie do weksli, wystawionych począwszy od tego dnia. *)

IV.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 14 grudnia 1927 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 968)

O LIKWIDACJI STOSUNKÓW Z WEKSLI, DO KTÓRYCH MAJĄ ZASTOSOWANIE PRZEPISY KODEKSU HANDLOWEGO Z 1808 R. ZMIENIONE DEKRETEM PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ Z DNIA 14 STYCZNIA 1936 R.

(Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 20).

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

ART. 1. Wszelkie roszczenia posiadaczy weksli, wystawionych i płatnych przed dniem 1 stycznia 1925 r., przedawniają się w dniu 30 czerwca 1928 r.

Roszczenia posiadaczy weksli, wystawionych przed dniem 1 stycznia 1925 r., a płatnych po tej dacie, przedawniają się z upływem trzech lat od dnia płatności weksłu, nie wcześniej jednak, jak w dniu 30 czerwca 1928 r.

W stosunku do weksli, objętych ustępami: pierwszym i drugim artykułu niniejszego, przedłuża się terminy do wykonania wszelkich czynności, zmierzających do zachowania praw wekslowych, do dnia 30 czerwca 1928 r.

Zwrotne roszczenia indosantów między sobą i przeciwko akceptantowi lub wystawcy przedawniają się w miesiąc od dnia, w którym indosant wykupił weksel, albo w którym doręczono mu skargę, nie wcześniej jednak, jak w dniu 30 czerwca 1928 r.

ART. 2. Postanowienia powyższe nie dotyczą weksli, płatnych przed dniem 30 lipca 1914 r.

ART. 3. Z pod działania artykułu pierwszego wyłącza się weksle, znajdujące się w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego na terytorjum Związku Socjalistycznych Republik Rad.

Aż do dalszego rozporządzenia, które wyda Rada Ministrów, przedłuża się względem wymienionych dopiero co weksli w okręgu sądu apelacyjnego w Warszawie terminy do wykonania wszelkich czynności zmierzających do zachowania praw wekslowych, nie wyłączając zapozwania dłużników wekslowych przed upływem 5-letniego terminu, wskazanego w art. 189 k. h., w okręgu zaś sądu apelacyjnego w Lublinie — terminy do zapozwania indosantów tudzież do urzeczywistnienia prawa regresu.

ART. 4. Przed przedstawieniem wymienionych w artykułach pierwszym i trzecim weksli do zapłaty każdy interesowany będzie mógł złożyć sumę wekslową z doliczeniem nieprzedawnionych odsetek na koszt i niebezpieczeństwo posiadacza do depozytu sądu miejsca płatności, a w razie, gdy miejsce to znajduje się na terytorjum Związku Socjalistycznych Republik Rad, do depozytu sądu okręgowego w Warszawie, bez względu na sumę.

Z chwilą złożenia należności wekslowej do depozytu, każdy interesowany będzie mógł w drodze powództwa żądać uchy-

*) Rozporządzenie to ogłoszono 26 października 1935 r.

lenia rękojmi zabezpieczających tę należność, jako to: wykreślenia hipoteki, zwrotu zastawu, zwolnienia poręczyciela.

ART. 5. Należności z weksli, nie podpadających pod moc rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 30, poz. 213), mogą być przerachowane na złote, o ile analogia jest uzasadniona, według zasad, wyliczonych w przytoczonym rozporządzeniu wraz z jego uzupełnieniami.

ART. 6. Obywatele polscy, którzy przed 7 listopada 1917 r. stali się posiadaczami weksli, płatnych na obecnym terytorjum Związku Socjalistycznych Republik Rad po tej dacie, — mogą bez sporządzenia protestu wykonywać zwrotne poszukiwania przeciwko dłużnikom zamieszkałym w obrębie Rzeczypospolitej w terminie 6-miesięcznym od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, bądź od dnia płatności weksłu, o ile data płatności nastąpi po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

ART. 7. Dochodzenie roszczeń z weksli, które z jakiegokolwiek bądź tytułu były lub są w posiadaniu rosyjskich i ukraińskich instytucji państwowych lub prywatnych, istniejących jeszcze lub zlikwidowanych i znacjonalizowanych, wreszcie osób fizycznych i prawnych, które miały lub mają zamieszkanie lub siedzibę na terytorjum Z. S. R. R., oraz dochodzenie wszelkich roszczeń z tytułu wpłat, przeznaczonych na wykup wyżej wymienionych weksli lub dokonanych w związku z takim wykupem, odracza się do czasu przeprowadzenia rozrachunków, przewidzianych w art. XVI i nast. Traktatu Ryskiego (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 49, poz. 300).

Postanowienia ust. 1 stosuje się również do spraw, toczących się w sądach, nie wyłączając Sądu Najwyższego.

Jeżeli jednak weksel przeszedł do wyżej wymienionych instytucji lub osób na mocy indosu zastępczego, właściciel weksłu, jeżeli jest obywatelem polskim, może żądać umorzenia go z dalszemi skutkami, przewidzianymi w dziale XVI rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowem (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 926).*)

*) Dział XVI prawa wekslowego z r. 1924 odpowiada działowi XVI prawa wekslowego z 1936 r.

Postanowienia artykułu niniejszego nie dotyczą weksli, wystawionych po dniu podpisania Traktatu Ryskiego.

ART. 8. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami: Skarbu oraz Przemysłu i Handlu.

ART. 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1928 r.

V.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 30 kwietnia 1927 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 381).

O NALEŻNOŚCIACH ZA SPORZĄDZENIE PROTESTU.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

ART. 1. Za sporządzenie protestu weksłu bądź wszelkiego innego dokumentu, którego protest stosownie do właściwych przepisów prawnych sporządza się na zasadach protestu wekslowego, będzie pobierana należność w wysokości jednakowej, bez względu na organ sporządzający protest.

ART. 2. Opłata za sporządzenie protestu przez notariusza wynosi:

Jeżeli kwota ulegająca zaprotestowaniu nie przekracza 100 złotych	2 zł.
powyżej 100 — do 300 zł.	2 zł. 50 gr.
„ 300 — „ 400 zł.	4 zł.
„ 400 — „ 600 zł.	5 zł.
„ 600 — „ 1000 zł.	7 zł.
„ 1000 — „ 5000 zł.	10 zł.
„ 5000 — „ 10000 zł.	15 zł.

Przy sumie, przekraczającej 10.000 zł., do opłaty 15 zł.

za pierwsze 10.000 zł., dodaje się po 30 groszy za każde choćby rozpoczęte dalsze 1.000 zł.

ART. 3. Niezależnie od opłaty za sporządzenie protestu notariusz pobiera należne w myśl przepisów właściwych ustaw i rozporządzeń opłaty stemplowe.

ART. 4. Sądy oraz urzędy pocztowe pobierać będą za sporządzenie protestu opłatę w wysokości równej łącznej sumie opłat, pobieranych przez notariusza za czynność protestową oraz z tytułu opłaty stemplowej.

ART. 5. Opłaty komunalne od zaprotestowanych weksli będą pobierane niezależnie od tego, kto protest sporządza, w wysokości *), przewidzianej art. 14 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

ART. 6. Jeżeli protest ma nastąpić poza siedzibą urzędu sporządzającego protest w miejscu, gdzie niema organu uprawnionego do sporządzenia protestu, domagający się dokonania protestu obowiązany będzie uiścić diety i zwrot kosztów podróży według norm, przewidzianych dla urzędników państwowych VIII grupy uposażenia za podróże służbowe.

ART. 7. Sporządzający protest może zażądać uprzedniego wpłacenia należności za dokonanie czynności.

ART. 8. Jeżeli osoba, przeciwko której protest ma być skierowany, uczyni zadość wezwaniu przed sporządzeniem protestu, to od protokołu, który stwierdzi ten stan rzeczy, będzie pobrana należność w wysokości połowy tej opłaty, jakaby przypadła za sporządzenie protestu (art. 2—4).

Diety i zwrot kosztów podróży w każdym razie będą pobrane w całości, opłaty zaś komunalne wcale należeć się nie będą.

ART. 9. Należność za sporządzenie protestu (art. 2), o ile organem, sporządzającym protest, nie jest notariusz bądź urzędnik, nieuprawniony do pobierania uposażenia z fundusów państwowych, wpływa na rzecz Skarbu Państwa.

ART. 10. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrom: Sprawiedliwości, Skarbu oraz Poczty i Telegrafów.

ART. 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie piętnastego dnia po dniu ogłoszenia, jednocześnie tracą moc przepisy dotychczasowe w przedmiotach unormowanych rozporządzeniem niniejszym. (Rozporządzenie ogłoszono 14. 5. 1927).

*) 1/10% sumy wekslowej.

VI.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 27 marca 1934 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 234)

w porozumieniu z Ministrem Poczty i Telegrafów

O PROTESTOWANIU WEKSLI PRZEZ URZĘDY I AGENCJE
POCZTOWE.

Na podstawie art. 110 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowem (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 926) i art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1927 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Poczty i Telegrafów (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 26) zarządzam co następuje:

§ 1. Urzędy i agencje pocztowe sporządzają protesty weksli z powodu niezapłacenia sumy, nie przewyższającej 2.000 zł.

Minister Poczty i Telegrafów może zarządzeniem, ogłoszonym w Monitorze Polskim, zezwolić określonym urzędom pocztowym na sporządzanie protestów weksli również z powodu niezapłacenia sumy, przewyższającej 2.000 zł., lub z powodu nieprzyjęcia weksłu niezależnie od wysokości sumy.

§ 2. Urzędy i agencje pocztowe nie mogą sporządzać protestów weksli, jeżeli:

- a) weksel jest wystawiony w języku innym aniżeli państwowy; na obszarach, wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o języku państwowym i języku urzędowania rządowych i samorządowych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 724), dopuszczalne jest sporządzanie protestów na podstawie weksli, wystawionych w językach tamże podanych, a na obszarze województw poznańskiego, pomorskiego i śląskiego na podstawie weksli, wystawionych w języku niemieckim;
- b) weksel jest wystawiony zagranicą lub na walutę zagraniczną;
- c) weksel jest wystawiony na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, choćby w walucie polskiej;

- d) weksel jest zaopatrzony adresem w potrzebie lub przyjęciem w potrzebie;
- e) protest ma być sporządzony przy przedstawieniu kilku egzemplarzy tego samego wekslu, albo przy przedstawieniu oryginału i odpisu wekslu.

§ 3. Warunki przyjmowania i przesyłania w listach zleceńowych weksli, przeznaczonych do protestu, oraz protestowania weksli przez urzędy i agencje pocztowe ustala ordynacja pocztowa.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. *)

Równocześnie traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Poczt i Telegrafów z dnia 7 marca 1931 r. o protestowaniu weksli przez urzędy i agencje pocztowe (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 199).

VII.

ORDYNACJA POCZTOWA (Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 21 marca 1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 392, z wszystkimi późniejszymi zmianami).

ZLECENIA POCZTOWE I ZLECENIA INKASOWE.

§ 138. Zlecenie pocztowe i zlecenie inkasowe służy do zainkasowania należności pieniężnej za pośrednictwem urzędu pocztowego.

§ 139. 1) Zainkasowanie należności pieniężnej porucza się urzędowi pocztowemu zapomocą wykazu zleceńowego, przesłanego listem zleceniowym, lub zapomocą zlecenia inkasowego.

2) Zapomocą jednego wykazu zleceńowego można poruczyć zainkasowanie należności pieniężnej do wysokości kwoty

5.000 zł., a tylko, gdy kwota zlecenia ma być przekazana zapomocą blankietu nadawczego Pocztovej Kasy Oszczędności, do wysokości 10.000 zł. Zapomocą zaś jednego zlecenia inkasowego można poruczyć zainkasowanie należności pieniężnej w kwocie nieprzekraczającej 2.000 zł.

Kwota zlecenia inkasowego może być podwyższona do 10.000 zł. w wypadku, gdy ogólna suma przekazana przez nadawcę do inkasa wynosi rocznie ponad 20.000.000 zł.

3) Jeżeli jednak dokumentem wierzytelnościowym, stanowiącym załącznik wykazu zleceńowego, jest weksel, który w razie nieuzyskania zapłaty ma być zaprotestowany, kwota takiego dokumentu wierzytelnościowego nie może przewyższać kwoty 2.000 zł., chyba że urząd pocztowy został upoważniony do sporządzania protestów weksli z powodu niezapłacenia sumy, przewyższającej 2.000 zł.

4) W jednym liście zleceńowym można przesłać od jednego do pięciu dokumentów wierzytelnościowych, płatnych w różnych terminach i przez różnych dłużników. Żaden z tych dokumentów wierzytelnościowych nie może przewyższać kwoty, podanej w punkcie 2 lub 3. Do każdego dokumentu wierzytelnościowego musi być dołączony odpowiedni wykaz zleceńowy.

Wyjątki od zasady dopuszczającej przesłanie w jednym liście zleceńowym więcej aniżeli jednego dokumentu wierzytelnościowego ustala dla pewnych rodzajów dokumentów wierzytelnościowych Minister Poczt i Telegrafów.

Zlecenie inkasowe musi być nadane w urzędzie pocztowym w kopercie otwartej, zaadresowanej do tego urzędu pocztowego, który zlecenie ma wykonać. Jako nadawcę listu winien wysyłający oznaczyć na kopercie ten urząd pocztowy, w którym zlecenie inkasowe nadaje.

Zlecenia inkasowe, przeznaczone dla odbiorców zamieszkałych w miejscowościach, należących terytorjalnie do jednego i tego samego urzędu pocztowego, muszą być nadane w jednej otwartej kopercie, w ilości jednak nieprzekraczającej 10 sztuk.

Na nadane jedno zlecenie inkasowe nie wydaje się nadawcy dowodu nadania. Nadawca jednak, który nadaje więcej niż jedno zlecenie przy spisie zleceń inkasowych, otrzymuje drugi egzemplarz tego spisu, potwierdzony datownikiem i podpisem urzędnika przyjmującego.

*) Rozporządzenie ogłoszono 31 marca 1934 r.

§ 140. Nadawca listu zleceniowego lub zlecenia inkasowego może żądać, aby pobraną kwotę przekazano bezpośrednio jemu albo na konto w Pocztovej Kasie Oszczędności, banku lub jakiegokolwiek innej instytucji krajowej, zajmującej się przyjmowaniem pieniędzy na rachunek obcy.

Ponadto nadawca zlecenia inkasowego może żądać również aby w razie, gdy dłużnik nie zapłaci całkowitej należności, doręczono mu wezwanie do zapłaty złożone z blankietem nadawczym Pocztovej Kasy Oszczędności lub bez takiego blankietu. Wezwania takie mogą być dołączone do zleceń inkasowych za opłatą ustaloną w taryfie pocztowej i tylko w tym wypadku, jeżeli dłużnik zamieszkuje w miejscowym okręgu doręczeń lub w okręgu doręczeń listonosza wiejskiego.

§ 141. Nadawca listu zleceniowego, zawierającego weksel, może żądać, aby urząd pocztowy, w razie nieuzyskania zapłaty weksłu, stwierdził tę okoliczność protestem wekslowym z powodu niezapłacenia, jednak tylko wtedy, jeżeli w miejscu płatności weksłu znajduje się urząd pocztowy, lub też jeżeli miejsce płatności weksłu znajduje się w granicach miejscowego okręgu doręczeń urzędu pocztowego.

Żądanie zaprotestowania weksłu do kwoty 200 zł. na obszarach województw: poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego będzie uwzględniane również i w tych wypadkach, jeżeli miejsce płatności weksłu znajduje się w granicach okręgu doręczeń listonosza wiejskiego.

§ 142. Wysyłanie w listach zleceniowych wykazów zleceniowych, wykazów zleceniowych z weksłami do protestu, przeznaczonemi dla odbiorców w miejscowościach, należących do zamiejscowego okręgu pocztowego oraz do okręgu doręczeń listonoszów wiejskich, z wyjątkiem podanych w § 141, jest niedozwolone.

Również niedozwolone jest wysyłanie w listach zleceniowych weksł, adresowanych poste - restante, z przeznaczeniem do protestu.

§ 143. Wykazy zleceniowe wraz z weksłami przeznaczonemi do protestu, wysłane wbrew postanowieniom zawartym w §§ 141 i 142, będą nadawcom zwracane.

§ 144. Zlecenie zainkasowania należności pieniężnej udziela nadawca przez wypełnienie wykazu zleceniowego lub zlecenia inkasowego.

Minister Pocht i Telegrafów zarządza nakład wykazów zleceniowych w dwóch wzorach i druków do zleceń inkasowych jako druków płatnych. Jeden wzór wykazu zleceniowego służy do zleceń zainkasowania należności z weksli, nie przeznaczonych do protestu i innych dokumentów wierzytelnościowych, drugi zaś do zleceń zainkasowania należności z weksli, przeznaczonych do protestu. Zlecenie inkasowe służy do zainkasowania drobnej należności bez potrzeby dołączania dokumentu wierzytelnościowego.

Wykazy zleceniowe można nabywać złożone z przekazanymi zleceniami, jeżeli zaś kwota zlecenia ma być przekazana blankietem nadawczym Pocztovej Kasy Oszczędności — bez przekazów zleceniowych. Wykazy zleceniowych prywatnego nakładu bez zezwolenia zarządu poczty używać nie wolno.

§ 145. Nadawca wypełnia wykaz zleceniowy ściśle wedle nadruku literami lacińskimi i w języku państwowym odczytanie atramentem, drukiem lub maszyną do pisania z wyjątkiem części, które wypełnia urząd pocztowy.

Kwotę zlecenia w wykazie zleceniowym podaje nadawca w złotych i groszach cyframi, a złote także słowami; kwota ta musi być zgodna z kwotą podaną w dokumencie wierzytelnościowym.

Na przekazie winien nadawca podać jako adresata swój adres, a u dołu odcinka przekazowego kwotę zlecenia.

Miejsce przeznaczenia przekazu może być inne niż miejsce nadania listu zleceniowego.

Jako adresata przekazu nadawca listu zleceniowego zamiast siebie może oznaczyć Pocztową Kasę Oszczędności, bank i t. p. z dopisaniem klauzuli: „Do wpisu na konto Nr. . . . . N. N. . . . . w . . . . .“.

Na przedniej części odcinka przekazu zleceniowego może nadawca umieścić daty, odnoszące się do zaksiązkowania kwoty zlecenia.

Jeżeli kwota zlecenia ma być przekazana za pomocą blankietu nadawczego Pocztovej Kasy Oszczędności, nadawca winien z wykazem zleceniowym spłaci niewypełniony co do kwoty blankiet nadawczy Pocztovej Kasy Oszczędności i na nim jako nadawcę wpisać nazwisko dłużnika.

Na dolnym brzegu lub na czystej stronie części blankietu nadawczego Pocztovej Kasy Oszczędności, oznaczonego napisem „Dowód wpłaty“, może nadawca umieścić bezpłatnie daty, odnoszące się do zaksiązkowania kwoty zlecenia.

Zlecenie inkasowe wypełnia nadawca w sposób podany w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu.

Do zlecenia inkasowego winien nadawca dołączyć przekaz inkasowy lub blankiet nadawczy P. K. O., a jeżeli w jednej kopercie nadaje do jednego urzędu pocztowego więcej niż jedno zlecenie inkasowe winien także dołączyć w dwóch egzemplarzach spis zleceń inkasowych, wypełniony według nadruku. Przekaz inkasowy lub blankiet nadawczy P. K. O. wypełnia nadawca analogicznie jak przy zleceniach pocztowych z tą różnicą, że nie wypełnia odcinka przekazu inkasowego, ani też nie zamieszcza żadnych uwag tak na odcinku przekazu jak i na odwrotnej stronie „Dowodu wpłaty“ blankietu nadawczego P. K. O. odnoszących się do zakسیżkowania kwoty zainkasowanej; na przedniej zaś stronie „Dowodu wpłaty“ i „Dowodu wpisu“ zamiast nazwiska dłużnika wpisuje nazwę tego urzędu pocztowego, który zlecenie ma wykonać.

Bez względu na ilość nadanych w jednej otwartej kopercie zleceń inkasowych może nadawca dołączyć tylko jeden przekaz inkasowy, albo jeden blankiet nadawczy P. K. O. z wyjątkiem wypadku, przewidzianego w § 140, gdy z wezwaniem jest złączony blankiet nadawczy P. K. O.

W wykazie zleceniowym i zleceniu inkasowym nadawca może umieścić zarządzenia, wskazane w § 198.

Jeżeli nadawca w jednym liście zleceniowym wysyła więcej niż jeden dokument wierzycielski, musi do listu zleceniowego włożyć spis dokumentów wierzycielskich, wypełniony według nadruku.

Minister Poczty i Telegrafów zarządza nakład spisu dokumentów wierzycielskich, spisu zleceń inkasowych i przekazów inkasowych jako druków płatnych. Druków tych prywatnego nakładu bez zezwolenia Ministra Poczty i Telegrafów używać nie wolno.

Oprócz szczegółów wyżej przytoczonych, nie wolno nadawcy umieszczać na wykazie zleceniowym, na przekazie zleceniowym, na spisie dokumentów wierzycielskich, na spisie zleceń inkasowych, na przekazie inkasowym i na blankiecie nadawczym Pocztovej Kasy Oszczędności żadnych innych uwag, mających charakter korespondencji, ani też dołączać korespondencji do listu zleceniowego lub do zlecenia inkasowego.

§ 146. Dokumentem wierzycielskim mogą być weksle, zobowiązania płatnicze, kupony procentowe i dywidendowe, kolejowe listy przewozowe, polisy ubezpieczeniowe oraz wszelkie inne dokumenty handlowe i wartościowe, jak również rachunki pokwitowane i kwity.

W dokumencie wierzycielskim musi być podane nazwisko i adres dłużnika tudzież kwota zlecenia. Kwota zlecenia w dokumencie wierzycielskim musi być podana w złotych i groszach cyframi, kwota złotych także słowami, i być zgodna z kwotą zlecenia, podaną w wykazie zleceniowym; w razie niezgodności winien nadawca na górnym rogu pierwszej strony dokumentu wierzycielskiego wypisać cyframi (złote także słowami) kwotę mającą się zainkasować od dłużnika, zgodną z kwotą zlecenia w wykazie zleceniowym.

Rachunki i inne dokumenty, stanowiące dokument wierzycielski zlecenia, z wyjątkiem weksli, winny być pokwitowane.

§ 147. Zapomocą jednego wykazu zleceniowego można pobrać należność tylko z jednego dokumentu wierzycielskiego.

Za jeden dokument wierzycielski uważa się także dokument wierzycielski z przynależnościami, z nim spojonymi załącznikami, jak również większą ilość złączonych z sobą weksli nieprzeznaczonych do protestu, których zapłaty można się domagać od jednego dłużnika w tym samym dniu.

Załącznikami dokumentu wierzycielskiego, wystawionego w złotych i groszach, mogą być także spojone z nim weksle nieprzeznaczone do protestu lub inne dokumenty, opiewające na walutę zagraniczną. Załącznikami dokumentu wierzycielskiego nie mogą być listy zamknięte lub otwarte, albo notatki, noszące charakter osobistej korespondencji.

§ 148. Weksle przeznaczone do protestu winny być wystawione w języku państwowym.

Wyjątek stanowią weksle przeznaczone do protestu, przesyłane w listach zleceniowych wewnątrz obszarów i do obszarów, wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o języku państwowym i języku urzędowania rządowych i samo-

rządowych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 724), które mogą być wystawione w językach tamże podanych, jako też weksle przeznaczone do protestu, przesyłane wewnątrz i do obszarów województw: poznańskiego, pomorskiego i śląskiego, które mogą być wystawione w języku niemieckim.

§ 149. Nadawca listu zleceniowego, zawierającego weksel przeznaczony do protestu, ponosi wszelkie następstwa w wypadkach, gdy weksel ten nie odpowiada wymaganiom prawa wekslowego, lub gdy wedle postanowień § 341 ordynacji nie nadaje się do zaprotestowania przez urząd pocztowy.

§ 150. Wypełniony wykaz zleceniowy z przekazem lub blankietem nadawczym Pocztowej Kasy Oszczędności wraz z dokumentem wierzytelnościowym, a przy wysyłaniu w jednym liście zleceniowym więcej niż jednego wykazu zleceniowego z dokumentem wierzytelnościowym także wypełniony spis dokumentów wierzytelnościowych, nadawca wysyła w kopercie urzędowego lub prywatnego nakładu pod adresem tego urzędu pocztowego, który zlecenie ma wykonać. Jeżeli zaś dokumentami wierzytelnościowymi są weksle przeznaczone do protestu, to nadawca wysyła list zleceniowy pod adresem tego urzędu, który się znajduje w miejscu płatności weksli, lub też do tego urzędu pocztowego, w okręgu którego znajduje się miejscowość obsługiwana przez listonoszów wiejskich podług postanowień § 141.

Używanie kopert prywatnego nakładu jest dozwolone pod warunkiem, że nadawca na stronie adresowej koperty listu zleceniowego u góry umieści swoje imię, nazwisko i adres, w środku napis: „List zleceniowy“, poniżej zaś adres: „Urząd pocztowy w . . . . .“.

§ 151. Listy zleceniowe muszą być nadawane jako listy polecane i opłacone przy nadaniu według taryfy dla listów polecanych. Za listy zleceniowe, podpadające pod postanowienia ustępu ostatniego punktu 4 § 139, ustala Minister Poczty i Telegrafów odrębne opłaty.

Za wykonanie zlecenia inkasowego nadawca uiszcza przy nadaniu opłatę taryfową przez naklejenie na zleceniu inkasowym odpowiedniej wartości znaczka pocztowego opłaty. Poza opłatą taryfową za wykonanie zlecenia nie pobiera się żadnej

opłaty dodatkowej z wyjątkiem opłat taryfowych związanych z odbiorem zainkasowanych kwot zleceniowych.

W wypadku przewidzianym w § 139 pkt. 2 ustęp drugi opłatę za wykonanie zlecenia nadawca uiszcza gotówką po nadaniu.

Znaleziony w skrzynce pocztowej list zleceniowy nieopłacony lub niedostatecznie opłacony zwraca się nadawcy, o ile podał na kopercie swój adres, w przeciwnym razie uważa się go za niedoręczalny. Znalezione zaś w skrzynce pocztowej zlecenie inkasowe, należycie wypełnione i opłacone, odsyła się do miejsca przeznaczenia listem służbowo-poleconym. Zlecenie inkasowe nieopłacone lub nieprzepisowo wypełnione zwraca się nadawcy.

§ 152. Listy zleceniowe winny być nadawane tak, aby do urzędu pocztowego, który ma wykonać zlecenie, mogły nadejść przynajmniej na 24 godziny, nie wcześniej jednak niż na 10 dni przed terminem płatności każdego z dokumentów wierzytelnościowych, zawartych w tych listach.

Wykazy zleceniowe wraz z dokumentami wierzytelnościowymi, nadeszłe w listach zleceniowych do urzędu pocztowego oddawczego wcześniej aniżeli 10 dni przed terminem płatności, będą nadawcom zwracane.

§ 338. Zarządzenie nadawcy listu zleceniowego, aby zaprotestowano weksel niezapłacony przez dłużnika w terminie płatności (§ 141) wykonywa urząd pocztowy oddawczy w sposób następujący:

1) W wypadkach, gdy dłużnik odmówi zapłaty sumy dłużnej z wekslu, przeznaczonego do protestu, albo gdy dłużnika nie zastano, lub gdy nie można było odnaleźć jego lokalu przemysłowego albo mieszkania, urząd pocztowy dokonywa protestu spowodu niezapłacenia według postanowień prawa wekslowego.

2) W razie, gdy dłużnik zapłaci część sumy dłużnej z wekslu, przeznaczonego do protestu, urząd pocztowy dokonywa protestu na pozostałą, niezapłaconą część sumy dłużnej.

3) Weksel z protestem przesyła się nadawcy listem poleconym i pobiera od niego opłaty, wskazane w taryfie pocztowej.

§ 339. Dłużnik, który płaci sumę dłużną z wekslu nie do rąk funkcjonarjusza pocztowego, przedstawiającego mu ten weksel do zapłaty, lecz dodatkowo w urzędzie pocztowym przed sporządzeniem protestu, obowiązany jest od protokołu, stwier-

dającego ten stan rzeczy, uiścić opłatę w wysokości połowy taryfowej opłaty za sporządzenie protestu.

§ 340. Dłużnikowi, który płaci sumę dłużną z weksłu w urzędzie pocztowym po sporządzeniu lecz przed odesłaniem protestu nadawcy, wydaje się weksel z protestem pod warunkiem, jeżeli uiści w całości taryfowe opłaty za sporządzenie protestu oraz podatek komunalny.

§ 341. Urząd pocztowy oddawczy nie dokonywa protestu weksłu z powodu niezapłacenia weksłu i natychmiast zwraca do urzędu nadawczego, jeżeli:

1) protest miałby być sporządzony z powodu niezapłacenia sumy przewyższającej 2.000 zł., a urząd nie został upoważniony do protestowania takich weksli,

2) weksel jest wystawiony w języku innym, aniżeli państwowym.

Na obszarach, wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o języku państwowym i języku urzędowania rządowych i samorządowych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 724), dopuszczalne jest sporządzenie protestu na podstawie weksli wystawionych w językach tamże podanych, a na obszarze województw poznańskiego, pomorskiego i śląskiego na podstawie weksli, wystawionych w języku niemieckim,

3) weksel jest wystawiony zagranicą lub na walutę zagraniczną.

Weksle, wystawione na obszarze Wolnego Miasta Gdańska nawet w walucie polskiej uważać należy za weksle zagraniczne,

4) weksel jest opatrzony adresem w potrzebie lub przyjęciem w potrzebie,

5) weksel ma być zaprotestowany przy przedłożeniu kilku egzemplarzy tego samego weksłu albo przy przedłożeniu oryginału i kopii weksłu.

Jeżeli list zleceniowy, zawierający weksel przeznaczony do protestu, nadejdzie do urzędu pocztowego w ostatnim dniu wymagalności zapłaty, a ze względu na spóźnioną porę lub nieobecność doręczającego funkcjonariusza pocztowego nie można przedstawić dłużnikowi weksłu w tym samym dniu do zapłaty, to przedstawia się weksel do zapłaty w dniu następnym, a w razie niezapłacenia, zwraca nadawcy bez protestu.

VIII.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 1 października 1934 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 827)

W SPRAWIE PRZYJMOWANIA WEKSLI, PŁATNYCH W SIEDZIBIE MIEJSCOWEGO URZĘDU POCZTOWEGO, DO ZAPROTESTOWANIA.

Na podstawie art. 6. i 18 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o pocście, telegrafii i telefonii (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 63, poz. 481) zarządzam co następuje:

§ 1. Weksle, płatne w siedzibie miejscowego urzędu pocztowego, urzędy pocztowe przyjmują do zaprotestowania w stanie otwartym, bez potrzeby nadawania ich w listach zleceniowych, jeżeli weksle te nie podlegają ograniczeniom, przewidzianym w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 marca 1934 r. w porozumieniu z Ministrem Pocht i Telegrafów o protestowaniu weksli przez urzędy i agencje pocztowe (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 234).

Urzędem pocztowym w rozumieniu przepisów rozporządzenia niniejszego jest także agencja pocztowa.

§ 2. Do każdego weksłu powinien być dołączony wypełniony wykaz zleceniowy bez przekazu.

§ 3. Weksle, płatne w siedzibie miejscowego urzędu pocztowego, przeznaczone do protestu, bez względu na ich ilość, powinny być nadawane zapomocą pocztowej ksiąжки nadawczej lub arkusza nadawczego, które są do nabycia w każdym urzędzie pocztowym.

§ 4. Za inkaso weksli, płatnych w siedzibie miejscowego urzędu pocztowego, a oddanych do zaprotestowania, nadawca płaci taryfową opłatę manipulacyjną bądź opłatę tę przekazuje do zapłaty dłużnikowi.

Przekazanie tej opłaty na dłużnika skutecznie nadawca przez zamieszczenie w rubryce 4 wykazu zleceniowego klauzuli: „Opłatę za inkaso przekazuję do zapłaty dłużnikowi“.

§ 5. Weksle, przyjęte do zaprotestowania (§ 1), urząd pocztowy przedstawia dłużnikowi do zapłaty, a w razie niezapłacenia dokonywa protestu według przepisów prawa wekslowego.

§ 6. 1) Dłużnik, który płaci sumę dłużną z weksłu, przyjętego według postanowień § 1 rozporządzenia niniejszego, do rąk funkcjonariusza pocztowego, przedstawiającego mu złączony z protestem weksel do zapłaty, powinien także uiścić taryfową opłatę manipulacyjną za inkaso, jeżeli nadawca przekazał tę opłatę do zapłaty.

2) Wpłaconą przez dłużnika kwotę w pełnej wysokości, z wyjątkiem opłaty manipulacyjnej, wypłaca się nadawcy w urzędzie pocztowym za pokwitowaniem.

Jeżeli nadawca nie przekazał taryfowej opłaty manipulacyjnej do zapłaty dłużnikowi, to opłatę tę potrąca się z kwoty zainkasowanej.

§ 7. Weksel zaprotestowany zwraca się nadawcy za pokwitowaniem i po ściągnięciu opłaty, wykazanej w proteście.

§ 8. Do weksli, wymienionych w § 1, stosuje się przepisy ordynacji pocztowej (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 45, poz. 392) ze zmianami, wynikającymi z rozporządzenia niniejszego.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 listopada 1934 r.

IX.

REGULAMIN

O ZLECENIACH POCZTOWYCH W OBRODZIE
WEWNĘTRZNYM.

(Dziennik Urzędowy Ministerstwa Poczt i Telegrafów Nr. 4
z r. 1936).

Rozdział I.

Opracowywanie listów zleceniowych, zawierających dokumenty
wierzytelnościowe.

§ 1. Inkaso na podstawie dokumentu wierzytelnościowego zleca się poleconym listem zleceniowym, zawierającym wykaz zleceniowy i dokumenty wierzytelnościowe.

Do każdego dokumentu wierzytelnościowego powinien być dołączony wypełniony według nadruku, z wyjątkiem rubryki dla wpisania sumy, przekaz zleceniowy lub blankiet nadawczy Pocztovej Kasy Oszczędności.

§ 2. Przyjęcie, odprawa i przewóz listów zleceniowych, zawierających dokumenty wierzytelnościowe, odbywa się na zasadach ustalonych dla listów poleconych.

Na dowódzie nadania listu zleceniowego umieszcza się skrót „zlec”.

§ 3. Urząd, który ma zlecenie wykonać, sprawdza prawidłowość wpisów w wykazie zleceniowym, ilość dokumentów i ich zgodność z warunkami ordynacji pocztowej.

Wykaz powinien być ostemplowany datownikiem i podpisany przez pracownika, sprawdzającego zawartość listu zleceniowego.

W razie stwierdzenia, że list zleceniowy jest mylnie skierowany, należy go w tej samej kopercie dosłać właściwemu urzędowi pocztowemu.

§ 4. Dokument wierzytelnościowy, nieodpowiadający warunkom ordynacji pocztowej, zwraca się zleceniodawcy.

W razie stwierdzenia braku w liście zleceniowym, urząd pocztowy wzywa zleceniodawcę do uzupełnienia listu.

W razie stwierdzenia, że za dokument wierzycielski nie uiszczono lub uiszczono niedostateczną opłatę stemplową, należy, nie wstrzymując wykonania zlecenia, zawiadomić o dostrzeżonym naruszeniu ustawy o opłatach stemplowych urząd skarbowy w sposób podany w przepisach wykonawczych do ustawy stemplowej (Dz. Urz. M. P. i T. z 1932 r. Nr. 24, poz. 160).

§ 5. Wykazy zleceniowe oznacza się kolejnymi numerami oddawczymi i przechowuje jako książkę oddawczą.

Dokument wierzycielski oznacza się liczbą w formie ułamka, którego licznik stanowi numer oddawczy wykazu zleceniowego, a mianownik odpowiednią jego pozycję.

Rozdział II.

Inkasowanie należności.

§ 6. O nadesłaniu i terminie płatności dokumentu wierzycielskiego zawiadamia się niezwłocznie dłużnika zapomocą zawiadomienia o nadeszłej przesyłce pocztowej.

Dłużnika zamieszkałego w zamiejscowym obszarze pocztowym zawiadamia się powtórnie po upływie 7 dni od terminu wymagalności zapłaty.

§ 7. Dłużnik może uiszczyć należność w urzędzie pocztowym, o ile urząd pocztowy w chwili zgłoszenia się dłużnika posiada odpowiedni dokument wierzycielski.

§ 8. Weksel przeznaczony do protestu przedstawia się do zapłaty w miejscu wskazanym na wekslu (choćby się dłużnik w tem miejscu nie znajdował).

Przy wekslach trasowanych w braku osobnego oznaczenia miejsca płatności uważa się za nie miejsce wymienione obok nazwiska trasata.

Przy wekslach własnych w braku osobnego oznaczenia miejsca płatności uważa się za nie miejsce wystawienia wekslu.

W braku osobnego oznaczenia miejsca płatności i miejsca wystawienia wekslu własnego, za miejsce jego płatności uważa się miejsce wymienione obok nazwiska wystawcy.

Gdy na wekslu brak bliższego określenia miejsca płatności, weksel przedstawia się do zapłaty w lokalu przedsiębiorstwa, należącego do dłużnika, a gdyby nie można było odszukać takiego lokalu, w mieszkaniu dłużnika.

W innym miejscu może być weksel przedstawiony do zapłaty tylko za zgodą dłużnika.

Urząd pocztowy obowiązany jest dążyć do odszukania lokalu przedsiębiorstwa albo mieszkania dłużnika.

Jeżeli dłużnik, będący osobą prawną, nie posiada lokalu przedsiębiorstwa, weksel przedstawia się do zapłaty w mieszkaniu osoby uprawnionej do zastępowania dłużnika.

§ 9. Zapłaty wekslu, na którym podano jako miejsce płatności urząd pocztowy, wymaga się przez wywołanie nazwiska dłużnika w poczekalni urzędu.

§ 10. Jeżeli dłużnikiem jest osoba prawna, weksel przedstawia się do zapłaty osobie uprawnionej do występowania w imieniu dłużnika.

Gdy do zastępstwa dłużnika, będącego osobą prawną, uprawnionych jest kilka osób, weksel przedstawia się do zapłaty jednej z tych osób.

§ 11. Jeżeli według treści wekslu należy żądać zapłaty od kilku dłużników, weksel przedstawia się do zapłaty wszystkim dłużnikom, jeżeli którykolwiek z nich nie zapłaci pełnej sumy dłużnej.

§ 12. Dłużnikowi, przeciw któremu wdrożono postępowanie ugodowe lub ogłoszono upadłość, weksle przeznaczone do protestu przedstawia się do zapłaty, a w razie nie uzyskania zapłaty dokonuje się protestu.

§ 13. Zapłatę wekslu zaofiarowaną przez osobę trzecią należy przyjąć.

§ 14. Dłużnikowi, który nie odmówi wyraźnie i ostatecznie zapłaty wekslu przedstawionego mu w terminie płatności, należy przedstawić weksel do zapłaty po raz drugi, jeżeli nie stoi na przeszkodzie zarządzenie zleceniodawcy o natychmiastowym zwrocie dokumentu niewykupionego w terminie wymagalności.

§ 15. Jeżeli dłużnik płaci pełną sumę dłużną, należy na jego żądanie pokwitować odbiór kwoty dłużnej na wydawanym dokumencie wierzycielskim.

§ 16. Przedstawiający do zapłaty weksel, przeznaczony do protestu, obowiązany jest przyjąć zapłatę częściową.

Częściową zapłatę innych dokumentów wierzycielskich w wysokości określonej przez zleceniodawcę bądź zaofiarowanej przez dłużnika przyjmuje urząd pocztowy wówczas, gdy zleceniodawca umieścił odpowiednie zarządzenie na wykazie zleceniowym lub nadesłał je dodatkowo.

Zarządzenie takie powinien zleceniodawca nadesłać w drodze pocztowej lub telegraficznej za pośrednictwem urzędu pocztowego, przedstawiając:

- a) dowód nadania listu zleceniowego,
- b) dowód tożsamości, jeżeli zleceniodawca jest urzędowi nieznanym,
- c) wypełniony odpowiedni druk pocztowy,
- d) wzór szczegółów podanych w wykazie zleceniowym, zgodny z oryginałem.

§ 17. Zainkasowanie części sumy dłużnej zaznacza się atramentem na odwrotnej stronie dokumentu wierzytelnościowego.

W notatce o częściowej zapłacie wymienia się imię i nazwisko wpłacającego oraz wpłaconą kwotę. Sumę złotych podaje się także słowami.

Na żądanie dłużnika należy wydać osobne odrębnie sporządzone pokwitowanie.

§ 18. Jeżeli dłużnik wykupi weksel w urzędzie po dokonaniu, lecz przed sporządzeniem protestu, należy ten fakt stwierdzić protokołem.

Jeżeli dłużnik wykupi weksel w urzędzie po sporządzeniu protestu, należy ten fakt stwierdzić w wykazie zleceniowym uwagą: „weksel wykupiono po sporządzeniu protestu“.

Rozdział III.

Protestowanie weksli.

§ 19. Protest spowodowany niezapłaconiem pełnej lub części sumy wekslowej powinien być dokonany i sporządzony w oznaczonym na wekslu terminie płatności lub w jednym z dwóch bezpośrednio następujących po nim dni powszednich.

W przypadku zmiany terminu płatności, dokonanej na wekslu, za termin jego płatności uważa się termin, wskazany przez zleceniodawcę w wykazie zleceniowym.

Jeżeli oznaczony na wekslu termin płatności przypada w niedzielę lub ustawowy dzień świąteczny, za termin płatności uważa się najbliższy dzień powszedni.

§ 20. Protestu z powodu niezapłaconia dokonuje się przy zachowaniu przepisów § 19, po ostatnim bezskutecznym przedstawieniu do zapłaty.

§ 21. Dokonanie protestu notuje pracownik pocztowy na wekslu po lewej stronie u góry, wskazując datę, miejsce i powód dokonania protestu.

§ 22. W miejscu dokonania protestu pozostawia się dla dłużnika, którego nie zastano, zawiadomienie.

Przez wyrażenie „dłużnika nie zastano“ należy rozumieć wszystkie przypadki, gdy dłużnikowi nie można wekslu przedstawić do zapłaty np. gdy dłużnik umarł, gdy jest więcej osób tego samego imienia i nazwiska, gdy lokal znaleziono zamknięty.

§ 23. Protest sporządza się natychmiast po jego dokonaniu:

- 1) gdy dłużnik odmówi zapłaty,
- 2) gdy zleceniodawca zarządzi natychmiastowy zwrot wekslu, niewykupionego w terminie wymagalności,
- 3) gdy weksel został przedstawiony do zapłaty w drugim dniu powszednim, następującym po terminie płatności.

We wszystkich innych przypadkach protest sporządza się po godzinie 12-tej następnego dnia po dokonaniu protestu.

§ 24. Urząd pocztowy nie protestuje wekslu z powodu niezapłaconia, gdy przed dokonaniem protestu zleceniodawca zarządził zaniechanie protestu.

W razie uzyskania częściowej zapłaty wekslu, przeznaczonego do protestu, urząd zaniecha protestowania, gdy zleceniodawca umieścił na wykazie zleceniowym zarządzenie o nieprotestowaniu wekslu w razie częściowej zapłaty lub nadesłał je dodatkowo.

§ 25. Protest zawiera:

- 1) nazwisko zleceniodawcy oraz dłużnika,
- 2) stwierdzenie, że dłużnik nie zapłacił pełnej lub części sumy wekslowej, wraz z jego oświadczeniem albo stwierdzeniem, że dłużnika nie zastano albo, że nie można było znaleźć lokalu jego przedsiębiorstwa lub mieszkania,
- 3) oznaczenie miejsca i dnia dokonania protestu,
- 4) podpis pracownika sporządzającego protest, pieczęć urzędu pocztowego i liczbę porządkową protestu.

Gdy protestu dokonano w miejscu wskazanym przez dłużnika, o jego życzeniu robi się wzmiankę w proteście oraz zaznacza, że dłużnik był znany osobiście organowi, który dokonał protestu, lub podaje sposób w jaki stwierdzono tożsamość dłużnika.

§ 26. Nieuzyskanie zapłaty weksłu, na podstawie którego można żądać zapłaty od kilku dłużników, stwierdza się jednym protestem.

Protestu nie sporządza się, jeżeli dłużną sumę zapłaci którykolwiek z dłużników.

§ 27. Protest sporządza się na prawej części księgi protestów wekslowych.

Równocześnie wypełnia się środkową i lewą część tego druku.

Poprawki wprowadzone w jego tekst stwierdza podpisem pracownika sporządzający protest.

§ 28. Pracownik kontrolujący sprawdza prawidłowość dokonania i sporządzenia protestu oraz obliczenie opłat.

W razie stwierdzenia, że protest został dokonany niewłaściwie, należy go ponownie zachowując przepisy § 19.

Zgodność odpisu protestu z jego oryginałem pracownik kontrolujący stwierdza umieszczonym na odpisie podpisem i odciskiem pieczęci.

§ 29. Protest przykleja się na odwrotnej stronie weksłu lub jego kartki dodatkowej pod ostatnim podpisem w ten sposób, aby nie było wolnych miejsc.

W miejscu połączenia protestu z wekslem lub jego kartką dodatkową odciska się pieczęć urzędową.

Rozdział IV.

Przekazywanie zainkasowanych kwot pieniężnych.

§ 32. Opłatę za protest spowodu niezapłacenia części sumy wekslowej pobiera się od dłużnika przez potrącenie z wpłaconej przez niego kwoty. W przypadku tym w proteście należy wyszczególnić pobrane od dłużnika opłaty, nie wykazując już żadnych opłat na kopercie dla zwróconych i dosyłanych dokumentów wierzycielskich*).

Rozdział VI.

Inkaso zlecone zapomocą wykazu weksli miejscowych.

§ 43. O zainkasowaniu kwoty dłużnej z weksłu zawiada-

*) §§ 30—31 i 33—42 opuszczono, jako mające jedynie znaczenie wewnętrzne dla urzędów pocztowych.

nia się zleceniodawcę zapomocą zawiadomienia o nadejściu przesyłki pocztowej.

Odbiór kwot zainkasowanych z weksli miejscowych kwituje zleceniodawca w wykazie przychodu i rozchodu kwot zleceńowych.

§ 44. Gdy dłużnik zapłaci pełną sumę dłużną z weksłu, a odmówi zapłaty przerzuconej na niego należności za inkaso, należy zapłatę przyjąć, weksel zatrzymać i sporządzić protest spowodu niezapłacenia należności za inkaso, a oświadczenie dłużnika wciągnąć do aktu protestu.

Gdy dłużnik zapłaci część sumy dłużnej z weksłu oraz odmówi zapłaty należności za inkaso, urząd protestuje weksel spowodu niezapłacenia części sumy wekslowej oraz opłaty za inkaso.

Gdy dłużnik odmówi zapłaty całkowitej sumy dłużnej z weksłu, protest należy sporządzić tylko spowodu niezapłacenia sumy wekslowej.

§ 45. Zaprotestowane weksle miejscowe urząd pocztowy wydaje zleceniodawcy za pokwitowaniem w wykazie weksli miejscowych.

§ 46. Do inkasa zleconego zapomocą wykazu weksli miejscowych mają zastosowanie przepisy § 4, 7—15, 16 ust. 1, 17—29. *)

§ 63. Regulamin niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1936 r.

*) §§ 47—62 opuszczono, jako mające znaczenie wyłącznie wewnętrzne dla urzędów pocztowych wzgl. nieodnoszące się do weksli.

SKOROWIDZ ALFABETYCZNY DO PRAWA WEKSLOWEGO.

(Cyfry oznaczają artykuły prawa wekslowego).

Akcept p. przyjęcie	dni świąteczne 72
akceptant 26, 27, 47, 55, 58, 70, 99	dni ulgowe 74
akt protestu p. protest publiczny	„do inkasa“ 18
alonge p. przedłużeń	domicyl 4, 27
amortyzacja weksli 96—100	dyskonto 48
analfabeci p. niepiśmienni	działanie na szkodę 17, 19
autentyczność podpisu 7, 8, 40	Efektywna waluta zagraniczą na 41
aval 30—32	egzekucja u dłużnika 43, 44
„Bez kosztów“ 45, 46, 53, 70	Fałszywy podpis 7
„bez protestu“ p. „bez kosztów“	forma weksłu 1—7, 78
bieg przedawnienia p. przedawnienie	formalne wady 32
blanco weksel 10	Giełda 87
Clearing 38, 107	gminna władza 75
czasokres p. termin	Indos 11—20, 67
częściowa zapłata 39, 82	a posiadanie prawne 16
częściowe poręczenie 30	bez daty 20
częściowe przyjęcie 26	częściowy 12
częściowy indos 12	do inkasa 18
czynności zachowawcze 76, 83, 85—95.	forma 11, 13
Data wystawienia 1	in blanco 12, 13, 14, 16
depozyt sądowy 42, 97, 99	koluzja 17
	na okaziciela 12
	odpowiedzialność indosan- ta 15

indos pełnomocniczy 18, 19
per procura 18
po terminie płatności 20
prawa z 14
przekreślony 16
warunki 12
zakaz indosowania 15
indosant 11—20, 22, 23, 25, 34,
40, 43, 45, 46, 47, 50, 52, 54,
55, 58, 63, 64, 70, 99
inkaso 18
izba rozrachunkowa 38, 107
Kalendarz odmienny 37
karta dodatkowa 88, 90
kilka egzemplarzy wekslu 64
—66
kodeks zobowiązań 71
kolizja ustaw 77—84
koluzja 17
komisowa prowizja 48, 49
koszty inkasa 91
koszty protestu 48
koszty zwrotne 49
kradzież wekslu 84
krajowa waluta 41
kurs waluty 41
kurs wekslu 41, 52
Miejsce płatności 1, 2, 37, 96,
101, 102
miejsce podpisu 78
miejsce protestu 87
miejsce wystawienia 1, 2
miejsce zapłaty 4, 27
Monitor Polski 96
Niedbalstwo 45, 55
niemogący pisać 75
„nie na zlecenie“ 11
niepiśmienni 75
niesłuszne zbogacenie 76
nieważność protestu 87
nieważność wekslu 2
notariusz 75, 85, 93
notyfikacja 45
Obca waluta 41, 108
obliczanie terminów 72—74
oddanie pisma na pocztę 45
odpis wekslu 51, 67—68, 90, 99
odpisy protestów 94
odpowiedzialność indosanta 15
odpowiedzialność poręczycie-
la 32
odpowiedzialność trasata 28
odpowiedzialność wystawcy 9
odroczenie terminu zapłaty 43
odsetki 5, 48, 49
odwołanie przyjęcia 29
ogłoszenie postępowania uma-
rzającego 96, 98
oprocentowanie 5, 48, 49
orzeczenie umarzające 96, 100
osobisto-trasowany weksel 3
Pełnomocnictwo 8, 18
„per procura“ 18
płatność wekslu 33—37, 96, 98
pocztą 45, 95
podpis 1, 7, 8
podstęp 40
pokwitowanie 39, 50, 51, 58,
61, 91
pomocnik notariusza 93
poręczenie 30—32, 67
poręczyciel 45, 46, 47, 55
posiadacz prawny wekslu 16
postępowanie układowe 43, 44
poszukiwanie zwrotne p. zwro-
tne poszukiwanie
prezes sądu okręgowego 93
protest 24, 35, 44, 46, 50, 51,
53, 54, 56, 58, 59, 62, 66,

protest d. c. 68, 70, 83, 85—95,
99, 104
forma 83, 86, 88
koszty 48, 49
miejsce 87
nieważność 87
sporządzony przez pocztę 95
termin 44, 83
prowizja komisowa 48, 49
przedawnienie roszczeń wekslo-
wych 70—71, 76
przedłużek 13, 31, 54
przedstawiciel 8
przedstawienie wekslu 21—25,
34, 38, 44, 87—89
przekreślone przyjęcie 29
przekreślony indos 16
przekroczenie granic pełno-
mocnictwa 8
przelew wekslu 11, 20
przepisy dotychczasowe 105,
106
przepisy ogólne 72—75
przerwanie przedawnienia 71
przyjęcie wekslu 9, 15, 21—29,
35, 44, 56, 82, 90
częściowe 82, 90
miejsce 21
przekreślenie 29
warunki 26
zastrzeżenie 22
Rachunek 58
zwrotny 50
rażące niedbalstwo 10, 16, 40
regres 43—54, 55, 56, 80, 99
regresowa suma 48, 49, 50
remitent 1, 101
rozporządzenie Ministra Skar-
bu 107
rozporządzenie Ministra Spra-
wiedliwości 94, 95
roszczenie z tytułu zbogacenia
76
Sąd grodzki 96
sądowe dochodzenie roszczeń
47
siła wyższa 54
skutki niewykonania czynności
zachowawczych 53
skutki zobowiązania 79
solidarna odpowiedzialność 47,
93
stemplowa opłata 52
stopa dyskontowa 48
stopa procentowa 5
stręczne 52
suma wekslowa 1, 5, 6, 26, 30,
41, 48, 49, 51, 52, 58, 82,
92, 97, 99, 101
szereg indosów 16, 40
święteczne dni p. dni świą-
teczne
Termin notyfikacji 45
terminów obliczanie 72—74
termin płatności 1, 2, 33—37,
40, 43, 92, 98, 101, 102
termin protestu 44
termin zwrotnego poszukiwa-
nia 43, 45, 80
trasat 1—4, 11, 21, 22, 24, 25,
27, 29, 31, 39, 40, 43, 44,
55, 92, 96, 97, 99
obowiązk 28
treść wekslu 96
Układowe postępowanie 43,
44
ulgowe dni 74
umiejscowienie wekslu 4, 27
umorzenie postępowania amori-
zacyjnego 96

umorzenie weksli 96—100
 upadłość 43, 44
 urzędy pocztowe 95
 utrata posiadania wekslu 16, 96
 utrata prawa wobec indosanta i wystawcy 53
 uwierzytelnienie 75, 94
 „Waluta do odebrania“ 18
 „waluta na zabezpieczenie“ 19
 „waluta w zastaw“ 19
 waluta zagraniczna 108
 warunki ważności wekslu trasowanego 1—8
 weksel osobisto-trasowany 3
 weksel trasowany
   forma 1—7
   in blanco 10
   indosowanie 11—20
   przyjęcie 21—29
 weksel własny 101—104
   forma 101
   warunki ważności 102
 weksel zwrotny 52
 weksle zaginione 96—100
 wierzytelności w walutach zagranicznych 108
 wiza 104
 władza gminna 75
 własny weksel 101—104
 właściwość prawa 77—84
 wtopisy 64—66
 wyłączenie 55—63
   przepisy ogólne 55
   przyjęcie przez, 56—58
   zapłata, przez 59—63
 wystawca 1—3, 9, 11, 22, 23, 25, 27, 28, 31, 34, 41, 43, 45, 46, 47, 52, 55, 57, 62, 70, 92, 99, 101, 102
 wystawca wekslu własnego 101
   102, 104
 wystawienie wekslu 1—10
 Zabezpieczenie 99
 zachowawcze czynności p. czynności zachowawcze
 zaginięcie wekslu 84
 zaginione weksle 96—100
 zagraniczne weksle 77—84
 zapłata 30, 38—42, 44, 65, 91, 97
 zapłata częściowa 39, 82
 zapłata przez poręczyciela 32
   zapłata przez wyręczenie 59—63
 zarzuty przy indosie pełnomocnym 18, 19
 zarzuty z osobistego stosunku 17
 zastrzeżenia wekslowe 5, 9, 12, 22, 34, 41, 46, 52
 zawiadomienie o nieprzyjęciu 45
 zawiadomienie o proteście 92
 zawieszenie przedawnienia 71
 zbieg ustaw 77—84
 zbieg wyręczających 63
 zbogacenie 76
 zdolność do zaciągania zobowiązań 7, 77
 zła wiara 10, 16
 zmiany tekstu wekslu 69
 zwłoka dłużnika 41
 zwłoka wierzyciela 42
 zwrotne poszukiwanie 25, 43—54, 55, 56, 61, 63, 66, 68, 80, 99
 zwrotny weksel 52
 Żyrant p. indosant
 żyro p. indos

SKOROWIDZ ALFABETYCZNY DO PRAWA CZEKOWEGO.

(Cyfry oznaczają artykuły prawa czekowego).

Adres indosanta 42
 akt publiczny 40
 alonge p. przedłużek
 amortyzacja czeku 78—81
 aval 25—27
 Bank 54
 bankier 3, 8, 37, 38, 54
 „bez kosztów“ 42, 43
 „bez protestu“ 43
 blanco czek 13
 Clearing 31, 38, 40, 84
 czek certyfikowany 67
   in blanco 13
   krajowy 29
   na okaziciela 5, 6, 20, 21, 49
   na zlecenie 5, 14, 20, 21, 32
   nie na zlecenie 5, 14
   osobisto-trasowany 6
   rozrachunkowy 39, 40, 67
   wizowany 67
   zaginiony 78—81
   zagraniczny 29
   zakreślony 37, 38, 67
   częściowa zapłata 34, 67
   częściowe poręczenie 25
   częściowy indos 15
 czynności zachowawcze 59, p. także protest
 Data płatności 28
 Data wystawienia 1, 2, 29, 30
 depozyt sądowy 79, 80
 dni świąteczne 55
 dni ulgowe 57
 „do inkasa“ 23
 domicyl 8
 działanie na szkodę 22
 Efektywna waluta zagraniczna 36
 Forma czeku 1, 2, 64
 formalna wada 2, 27
 Giełda 71
 gotówkowa zapłata 39
 Indos 14—24, 35
   bez daty 24
   częściowy 15
   in blanco 15, 16, 17, 19
   na okaziciela 15
   odpowiedzialność 18
   pełnomocniczy 23
   po proteście 24
   prawa 17, 19

indos, przekreślony 19
 sposób umieszczenia 16
 trasata 15
 warunki 15
 zakaz indosowania 18
 indosant 16, 18, 19, 20, 40,
 42, 43, 47, 48, 50, 52, 67
 inkaso 38
 interesowani 71, 77
 izba rozrachunkowa 31, 38, 40
 84
 Kalendarz odmienny 30
 kantor wymiany 54
 karna odpowiedzialność 61
 karta dodatkowa 16, 26, 48,
 72
 kasy oszczędności 54
 kilka egzemplarzy czeku 49
 kolizja ustaw 62—68
 koluzja 22
 koszty notariusza 74
 koszty protestu 43, 45, 46
 kradzież czeku 67
 krajowa waluta 36
 krajowe czeki 29
 kredytowe zakłady 54
 Legitymacja 19
 Miejsce płatności 1, 2, 8, 29
 Miejsce wystawienia 1, 29
 Monitor Polski 78
 Morze Śródziemne 29
 „Na zlecenie“ 5, 14, 20, 21, 32
 niedbalstwo 42
 „nie na zlecenie“ 5, 14
 niesłuszne z bogacenie 59
 niezdolni do zaciągania zobow-
 izań 10
 niezupełny czek 13
 notariusz 69—71, 73—77
 odpowiedzialność 71
 Obliczanie terminów 56
 oddanie pisma na pocztę 42
 odesłanie czeku 42
 odmówienie zapłaty 58
 odpisy protestów 77
 odpowiedzialność indosanta 18,
 20
 odpowiedzialność poręczyciela
 27
 odpowiedzialność wystawcy 12
 odsetki 7, 45, 60
 odwołanie czeku 32, 67
 okaziciel 5, 6
 oprocentowanie 7
 orzeczenie o umorzeniu czeku
 78, 81
 osobiste okoliczności 48
 Pełnomocnictwo 23
 pełnomocnik 11
 „per procura“ 23
 pieczęć urzędowa 72
 poczta 42
 podpis indosanta 35
 podpis poręczyciela 26
 podpis wystawcy 1
 pokrycie 60, 61
 pokwitowanie 15, 34, 47, 74
 pomocnik notariusza 76
 poręczenie czekowe 25—27
 prezes sądu okręgowego 76
 poręczyciel 26, 42, 43
 posiadanie prawne 19
 prawo miejsca płatności 63
 prawo ojczyście 62
 prawo powszechne 53
 protest 24, 40—48, 55, 67, 68,
 69—77, 80

protest, forma 68, 70, 72
 koszty 43
 miejsce dokonania 71
 nieważność 71
 termin 41, 68
 zwolnienie od, 43
 prowizja komisowa 45, 46
 przedawnienie 52—53, 59, 60
 przedłużek 16, 26, 48, 72
 przedstawiciel 11
 przedstawienie czeku 24, 28—
 33, 41, 71
 przekreślony indos 19
 przekroczenie pełnomocnictwa
 11
 przelew 14, 24
 przelew na rachunek 39
 przeniesienie 14—24
 przepisy dotychczasowe 82, 83
 przepisy ogólne 54—58
 przerwanie przedawnienia 53
 przeszkoda dla przedstawienia
 czeku 48
 przyjęcie 4
 Rachunek zwrotny 47
 rażące niedbalstwo 13, 21
 regres 20, 40—48
 poręczyciela 27
 przedstawiciela 11
 rodzaje czeków 5
 roszczenie z tytułu z bogacenia
 59
 rozporządzenie Ministra Skar-
 bu 84
 rozporządzenie Ministra Spra-
 wiedliwości 77
 rozrachunkowy czek 39
 Sąd 78
 sądowe dochodzenie 44
 siła wyższa 48
 skutki braku pokrycia 60—61
 skutki zobowiązania czekowe-
 go 65
 solidarna odpowiedzialność 44
 76
 suma czekowa 1, 9, 25, 36, 38
 39, 42, 45
 suma regresowa 46
 szereg indosów 19, 35
 Śmierć mocodawcy 23
 śmierć wystawcy 33
 świąteczne dni 55
 Trasat 1, 2, 3, 6, 8, 15, 25, 32
 34, 35, 38, 39, 40, 58, 78, 79
 Ulgowe dni 57
 umiejscowienie czeku 8
 umorzenie czeku 78—81
 upadłość wystawcy 58
 utrata czeku 21
 „Waluta do odebrania“ 23
 waluta krajowa 36
 waluta zagraniczna 36, 85
 warunki ważności czeku 1—13
 33, 63, 64
 wtóropisy 49—50
 wydanie czeku 47
 wystawca 1, 2, 3, 5, 6, 12, 14
 26, 33, 37, 39, 40, 42, 43, 52,
 59, 60, 67
 wystawienie 1—13
 Zaginięcie czeku 67, 78—81
 zagraniczna waluta 36, 85
 zagraniczny czek 29
 zakład zastawniczy 54
 zakreślenie czeku 37, 38, 67
 zapłata czeku 18, 27, 34—36,
 40, 47, 50, 74, 79, 80

zapłata częściowa 34, 67	zdolność czekowa 10, 62
zarzuty osobiste 22	zdolność do działań 23, 33
zastrzeżenia czekowe 7, 12, 36, 39, 43	zła wiara 13, 21
zawiadomienie o niewykupieniu czeku 42, 43	zmiany tekstu czeku 51
zawiadomienie o proteście 75	zwrotne poszukiwanie 20, 40 —48, 52, 66, 80
zawieszenie przedawnienia 53	zwyczaje 36
zbieg ustaw 62—68	Żyro p. indos
zbogacenie 59	

146645

SPIS RZECZY.

Objaśnienia	3
PRAWO WEKSŁOWE.	
Uzasadnienie rządowe	7
TYTUŁ I.	
WEKSEL TRASOWANY.	
Dział I. Wystawienie i forma weksłu	12
Dział II. Indos	32
Dział III. Przyjęcie	51
Dział IV. Poręczenie weksłowe	54
Dział V. Płatność	57
Dział VI. Zapłata	59
Dział VII. Zwrotne poszukiwanie z powodu nieprzyjęcia lub niezapłacenia	64
Dział VIII. Wyręczenie.	
1. Przepisy ogólne	77
2. Przyjęcie przez wyręczenie	77
3. Zapłata przez wyręczenie	78
Dział IX. Wtóröpisy i odpisy weksłu.	
1. Wtóröpisy	80
2. Odpisy	81
Dział X. Zmiany	82
Dział XI. Przedawnienie	84
Dział XII. Przepisy ogólne	88
Dział XIII. Roszczenie z tytułu niesłusznego zbogacenia	89
Dział XIV. Kolizja ustaw	91
Dział XV. Protest	93
Dział XVI. Weksle zaginione	99
TYTUŁ II.	
WEKSEL WŁASNY	102
TYTUŁ III.	
PRZEPISY KOŃCOWE I PRZEJŚCIOWE	106
PRAWO CZEKOWE.	
Uzasadnienie rządowe	111

Dział I. Wystawienie i forma czeku	115
Dział II. Przeniesienie	119
Dział III. Poreczenie czekowe	122
Dział IV. Przedstawienie i zapłata	123
Dział V. Czek zakreślony i czek rozrachunkowy	126
Dział VI. Zwrotne poszukiwanie z powodu niezapłacenia	128
Dział VII. Wtóröpisy	133
Dział VIII. Zmiany	134
Dział IX. Przedawnienie	134
Dział X. Przepisy ogólne	135
Dział XI. Roszczenie z tytułu niesłusznego zbgacenia	137
Dział XII. Skutki braku pokrycia	137
Dział XIII. Kolizja ustaw	138
Dział XIV. Protest	141
Dział XV. Czeki zaginione	143
Dział XVI. Przepisy końcowe i przejściowe	145
PRZEPISY DODATKOWE.	
Kodeks postępowania cywilnego	149
Ustawa o opłatach stemplowych	151
Rozporządzenie Min Skarbu o opłatach stemplowych od weksli	154
Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o likwidacji stosunków z weksli, do których mają zastosowanie przepisy kodeksu handlowego z 1808 r.	156
Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o należnościach za sporządzenie protestu	159
Rozporządzenie Min. Sprawiedliwości o protestowaniu weksli przez urzędy i agencje pocztowe	161
Ordynacja pocztowa	162
Rozporządzenie Min. Pocht i Telegrafów w sprawie przyjmowania weksli, płatnych w siedzibie miejscowego urzędu pocztowego, do zaprotestowania	171
Regulamin o zleceniach pocztowych w obrocie wewnętrznym	173
Skorowidz alfabetyczny do prawa wekslowego	181
Skorowidz alfabetyczny do prawa czekowego	185

WYDAWNICTWA

Biblijoteki Wydawnictw Prawniczych

Lwów, ul. Brajerowska 3
Telefon Nr. 277-79.
Konto P. K. O. Nr. 501.973 i 153.587.

USTAWA O PODATKU DOCHODOWYM

(jednolity tekst z 1936 r.)

Rozporządzenie wykonawcze
Okólniki Ministerstwa Skarbu
Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego
Specjalny podatek od wynagrodzeń wypłacanych z funduszów publicznych
Podatek wojskowy
Podatek od kapitałów i rent
Przepisy uchylone
i wiele innych

Opracowali i wydali

Dr. JULJUSZ BASSECHES i Mgr. I. KORKIS

416 stronice   Cena egz. brosz. zł. 5.40
Cena egz. opr. w płótno ze złoćeniami zł. 6.40

PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI i PODATEK OD LOKALI

Rozporządzenia wykonawcze
Okólniki Ministerstwa Skarbu
Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego
Ulgi dla nowowznoszonych budowli
Przepisy zwiążkowe

Opracowali i wydali

Dr. JULJUSZ BASSECHES i Mgr. I. KORKIS

64 stronice   Cena zł. 1.70

KODEKS CYWILNY

z roku 1811

obowiązujący w Małopolsce i na Śląsku Cieszyńskim

oraz

ustawy dodatkowe:

Prawo międzynarodowe prywatne

Prawo międzydzielnicowe prywatne

Prawo autorskie

Prawo o ochronie przyrody

Rozporządzenie o opiece nad zabytkami

Dekret o Dzienniku Ustaw

Ustawy o uznaniu za zmarłego

Ustawa o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców

Przepisy z zakresu prawa małżeńskiego

Ordynacja o ubezwłasnowolnieniu

Prawo o postępowaniu wywłaszczeniowym

Ustawa o przyznaniu dróg koniecznych

Ustawa o prawie zabudowy

Rozporządzenie o własności lokali

Ustawy o odpowiedzialności za szkody wynikłe z ruchu
kolejowego i samochodowego

i wiele innych

Tłumaczyli i wydali

Dr. JULJUSZ BASSECHES i Mgr. I. KORKIS

Przedmową zaopatrzył

Dr. MAURYCY ALLERHAND

Profesor Uniwersytetu J. K. i Adwokat

Członek Komisji Kodyfikacyjnej R. P.

384 stron

Cena egz. brosz. zł. 5.80

Cena egz. opr. w płótno ze złoceniami zł. 6.80